

Novice iz Moravške doline

1 / 2020

GLASILO OBČINE MORAVČE / JANUAR 2020 / ŠTEVILKA 1 / LETNIK XXI

8. februar – Kulturni praznik

Narod, ki slavi kulturni praznik, je lahko ponosen. Ponosen na svojo kulturno dediščino, na svoje pesnike, pisatelje, slikarje, skladatelje in druge umetnike.

Vabljeni na občinsko proslavo ob dnevu kulture v petek, 7. februarja ob 19.00 v kulturnem domu.

Miklavževanje v Moravčah

/ str. 24

Sveti Miklavž je s svojim spremstvom obiskal in obdaril vse otroke, ki so se zbrali s starši v župnijski cerkvi sv. Martina.

Z glasbo v novo leto / str. 31

Tradicionalni Novoletni koncert je bil konec decembra organiziran že štiridesetič. Programski svet Občine Moravče je pripravil zanimiv in pester program.

Tako zelo slovenske, tako zelo pozitivno življenjske

/ str. 32

KD Tine Kos je decembra praznovalo častitljivih sedemdeset let. Na koncertu je bilo podeljeno osem Gallusovih značk za delovanje v ljubiteljski kulturi.

Slikarstvo
na Moravškem

Eva Korošec

Erazem Bergant

Tomaž Vidic

OBČINA MORAVČE
vabi na prireditev
ob slovenskem
kulturnem
prazniku
v petek, 7. 2.
2020, ob 19. uri
v kulturnem domu
Moravče

**Program prireditve
bo oblikovalo Kulturno
društvo Vrhpolje**

Nastopajoči:

- Tamburaški orkester Vrhpolje
- Dramska skupina Vrhpolje
- Grajski oktet
- Miha Vodičar - 2 kratni svetovni prvak
v kombinaciji 10 plesov
- Marko Levačić in Taja Belaj - plesalca v kombinaciji 10 plesov -
3. v državnem prvenstvu v svoji kategoriji

FEBRUAR
Nedelja

2

**Predstava "Pekarna
MIŠMAŠ"**

KID Limbar

Kulturni dom, 17.00

FEBRUAR
Petek

7

**Prireditev ob prazniku
kulture**

*Občina Moravče v
sodelovanju s kulturnim
društvom Vrhpolje*

Kulturni dom Moravče, 19.00

FEBRUAR
Sobota

8

**Maša za žive in pokojne
kulturne delavce**

*Župnija Moravče in KID
Limbar*

Cerkev Sv. Martina, Moravče,
18.00

FEBRUAR
Sobota

8

**Nočni pohod ob Rači
Moravče, Hribce, Tuštanj
(*glej str. 47), TD Moravče**

Moravče, Hribce, Tuštanj,
17.00, 17.35, 18.00*

FEBRUAR
Sobota

15

Predstava PEKARNA MIŠMAŠ
*Mladinska dramska skupina,
KID Limbar, KD Moravče, 10.00*

FEBRUAR
Ponedeljek

17

**Ustvarjalna delavnica
izdelave pustnih mask**
Društvo rokodelcev - RCM
Avla KD Moravče, 10.00

FEBRUAR
Sobota

22

Pustna povorka, TD Moravče
Zbirno mesto: Trg svobode,
pri parku, 11.00

FEBRUAR
Sobota

29

Predstava ČEBELICA MAJA
KŠD Peče, Kulturni dom, 10.00

MAREC
Petek

20

**Akademija ob občinskem
prazniku, Občina Moravče**

MAREC
Nedelja

22

16. pohod želja na Pivkelj turn
DK Dešen - DŠN
Planinski dom, 13.00

MAREC
Sreda

25

**Maša in kulturni program
ob materinskem dnevu**
*Župnija Moravče
in KID Limbar*
Cerkev Sv. Martina, 18.00

MAREC
Sreda

29

**32. pohod po nagelj na
Limbarsko Goro**

DK Limbarska Gora

Sveta maša, 9.00,
Kulturni program, 11.00

APRIL
Petek do sobota

3-5

**Velikonočna prodajna
razstava**
Društvo rokodelcev - RCM
Sejna soba nad knjižnico

APRIL
Sobota

25

**Prireditev ob dnevu
upora proti okupatorju
in v spomin padlim**
*ZB za vrednote NOB
Moravče,*
Spomenik NOB nad Češnjicami,
16.00

Novice iz Moravške doline

JANUAR 2020
ŠTEVILKA 1
LETNIK XXI

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. ISSN 2536-4057. Izhaja predvidoma desetkrat letno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Sedež in naslov uredništva
Občina Moravče
Vegova ulica 9
1251 Moravče

01 724 71 40

E-poštni naslov
moravske.novice@moravce.si

Odgovorna urednica
mag. Tatjana Čop

Uredniški odbor
Eva Babnik
Bernarda Mal
dr. Franci Malin
mag. Matjaž Marolt
Anja Ravnikar

Likovni urednik in oblikovanje
mag. Blaž Slapar

Lektoriranje
Bernarda Mal

Naslovnica
Jelka Gabrič,
Hladno/toplo, 2013,
akril na lesu, 70 x 50 cm
Eva Korošec,
Premišljevanje, 2014,
ogljje, pastel na papirju, 50 x 70 cm
Erazem Bergant,
Slovenski ponos, 2015,
akril na lesu, 29,7 x 42 cm
Tomaž Vidic,
Obrazi časa, 2016,
akril na lesu, 50 x 70 cm

Tisk
Tiskarna Januš d.o.o.

Naklada
1800 izvodov

Rokovnik izhajanj, navodila za pisce prispevkov in cenik oglasnega prostora so objavljeni na spletni strani www.moravce.si.

Naslednja številka izide 12. marca. Prispevke za objavo pošljite na elektronski naslov moravske.novice@moravce.si. Rok za oddajo je 18. februar.

Pisci sami jamčijo za verodostojnost vsebine objav ter za avtorstvo besedil in slikovnega gradiva.

Novice iz Moravške doline so vpisane v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374.

Pogumni so z menoj

Drage Moravčanke, spoštovani Moravčani.

DR. MILAN BALAJIČ
župan občine Moravče

Pogumno smo vstopili v novo leto. Že prvi mesec je bil delaven: ob ohranitvi koncesije in novem razpisu vodimo intenzivne pogovore z možnimi investitorji v naš prvi dom za starejše občane; nadaljujemo z gradnjo novega optičnega omrežja; s februarjem začnemo s prevozi starejših in invalidnih občank in občanov po njihovih opravkih (Prostofer); prav tako poleg varuha pravic občanov in brezplačne pravne pomoči odpiramo brezplačno psiho-socialno svetovalnico za ljudi v stiski.

Pri šoli pripravljamo projekt graditve večnamenske uporabne dvorane namesto telovadnice. Z namenom izboljšati pretok potreb in želja občank in občanov ustanavljam Zbor vasi, v katerem bodo sodelovali predstavniki vseh vasi občine Moravče. Navsezadnje, da bi bili boljše pripravljene na morebitne naravne nesreče, migrantske krize ipd., bom oblikoval poseben Varnostni svet, ki bo sposoben upravljati z neljubimi in nepredvidenimi dogodki ter učinkovito pomagati našim občankam in občanom.

V tem letu bo vzporedno s praktičnimi in uporabnimi novostmi tudi veliko pomembnih obletnic iz bližnje slovenske zgodovine. Pred tridesetimi leti, leta 1990, smo vsi skupaj pripravili vse potrebno za razglasitev samostojne slovenske države. O tem piše vse več zgodovinskih knjig, toda med samimi Moravčankami in Moravčani je bolj malo znano, da so se nekateri ključni dogodki slovenske demokratizacije in osamosvajanja odvijali prav v Moravški dolini. V tokratni kolumni želim spomniti na najpomembnejše.

Slovenske obletnice, ki so tudi moravške

Že jeseni leta 1987, še v času trdega jugoslovanskega socializma, se je na Moravškem sestalo vodstvo takrat edine dovoljene »opozicije« – Zveze socialistične mladine Slovenije (ZSMS). Člani predsedstva ZSMS smo se na mojo pobudo sestali v gostilni Frfrav, nekateri so rekli »pod Marijino sliko«. Razlog za to je bil preprost: na dnevnem redu smo imeli ukinitve štafete mladosti, uvedbo pravice delavcev do stavke (takrat so le-te bile prepovedane), uvedbo ugovora vesti in z njim povezano civilno služenje vojaškega roka, ukinitve verbalnega delikta (zloglasnega 133. člena Kazenskega zakona), širitev človekovih pravic in demokracije. Glede na prevratni dnevni red smo se sestali tajno – tudi zato, da ne bi pritegnili pozornosti politične policije, Službe

državne varnosti (SDV, popularno imenovane »UDBA«). Seveda smo bili naivni, saj smo pozneje spoznali, da je bilo nekaj »udbovcev« v naših lastnih vrstah. Toda sestanek je bil uspešen in pogumno smo se dogovorili, da vztrajamo na svoji poti, čeprav smo dnevno živeli pod hudimi političnimi pritiski Beograda, malo pa tudi takratne Kučanove slovenske Partije. Pod točko »razno« smo snedli znamenite Frfravove krvavice in pečenice.

Konec oktobra leta 1989 se je v očetovi hiši na Dolah sestalo najožje vodstvo slovenske Partije. Bil je to čas, ko so začele nastajati prve opozicijske stranke, Kučan pa se je šel »prenovo« socializma in »sestop z oblasti«. Toda razmere v slovenski Partiji niso bile rožnate: na eni strani mize na Dolah so sedeli Ciril Ribičič, Sonja Lokar in Lev Kreft, ki so imeli Kučana na stalni telefonski zvezi; na drugi strani je sedel »mladi socialdemokratski val« Borut Pahor, Bojan Požar in moja malenkost. Polemika je bila huda, saj smo mladi zahtevali konec komunizma in uvedbo demokracije z večstrankarskimi volitvami. Po izčrpavajočih besednih spoprijemih je iz vsega skupaj nastal program »Evropa zdaj«, ki je Sloveniji omogočil mehak prehod v demokracijo, vladajočo monopolno Partijo pa spremenil v eno izmed ostalih strank, v *Stranko demokratične prenove*.

Kot posledica teh sprememb je slovenska delegacija na izrednem zveznem partijskem kongresu v Beogradu 24. januarja 1990 zapustila kongres. Med Slovenci smo bili mlajši neučakani in smo priganjali k odhodu. Takrat sem imel 31 let oz. pol manj, kot jih štejem danes. Kučan in njegovi pa bi se, vsaj tako se nam je zdelo, še kar naprej pogovarjali z nemogočim nacionalističnim srbskim voditeljem Miloševićem in vse bolj napadalnimi generali jugoslovanske vojske. Na Kučana sem zato izvajal pritisk: v nekem trenutku sem imel zunaj dvorane že več kot polovico slovenske delegacije, pripravljene na takojšen odhod. Kučan me je potegnul v garderobo in mi najprej bolj za šalo nakazal, da me bo brcnil v zadnjo plat, ker naj bi mu razbijal Partijo. Potem pa mi je dejal, naj s svojimi potrpi samo še malo, da bo na zadnji plenarni seji ves svet videl, za kaj se Slovenci zavzemamo. Udarila sva si v roke in čez nekaj ur, ko so bili vsi naši demokratični predlogi pred kamerami zavrtni, smo dvignjene glave odšli. Pogumno. Kljub grožnjam in rožljanju z orožjem so bile v Sloveniji 8. aprila 1990 izpeljane prve demokratične volitve.

Takratna krajevna skupnost Moravče je v okviru domžalske občine skupaj z občinami Ljubljana-Moste-Polje, Litija in Kamnik tvorila volilno enoto. Spomnim se predvolilnega shoda, ki sem ga imel

v Kulturnem domu Moravče, kot da bi bilo danes. Dvorana je bila polna in razprava več kot zanimiva. Takrat so tudi Moravčani poskrbeli za to, da sem bil na teh volitvah kot poslanec izvoljen v Skupščino (predhodnico današnjega Državnega zbora). V nekaj mesecih, ki so sledili, smo skupaj z Demosovo vlado v prvem slovenskem demokratičnem parlamentu sprejeli vse potrebne ukrepe, da smo decembra 1990 lahko razpisali plebiscit o samostojni Sloveniji. Spomnim se, da sem v pred-plebiscitnem času na shodih ljudi nagovarjal k pogumu skupaj z Moravčanom in pesnikom Danetom Zajcem. Vse ostalo je zgodovina in v njej imajo Moravče pomembno mesto.

Zgodovina za prihodnost

Glede zgodovine se nimamo česa sramovati. Ta je osnova naše prihodnosti in tu se moramo vprašati, v kakšni državi živimo? Ali še bolje: v kakšni državi si želimo živeti? Izpostavljam državo, kajti občinam je prepuščeno tako malo pooblastil, da se skoraj o vsem odloča v Ljubljani. Ko to rečem, smo že sredi politike: politika ponuja sredstva, s katerimi lahko preidemo iz obstoječega stanja v takšnega, kakršnega si želimo. Dobro pravijo tisti, ki vedo, da ob tem delamo napake, le da je šolnina včasih malo visoka. Drži pa tudi nasprotno – napak ni le tam, kjer se ničesar ne dela. Prihodnost, poleg tega, ni čas take vrste kot preteklost in sedanost. Zajema jo pričakovanje ter strah in upanje, ki ju najdemo v Prešernovi pesmi »Prosto srce« iz leta 1838: »Sem dolgo upal in se bal; slovo sem upu, strahu dal, srce je prazno, srečno ni, nazaj si up in strah želi.«

V prihodnost zaupamo, ker imamo pošten program, ki bi ga lahko strnili v tri besede: delo, družina, domovina. Ponosni smo, da smo Slovenci, navdušeni nad čudovito Moravško dolino. Ne bojimo se ničesar, pogum je ob tem, ko povečujemo blaginjo, najpomembnejša krepost. Zato spodbujamo moravško podjetnost in pripravljamo nova delovna mesta. **Če ste občanka ali občan Moravč in ste izgubili delo v Termitu, se, prosim, takoj oglasite pri meni. Kar sem obljubil, bom izpolnil, saj ne gre za prazne obljube, ampak za trdno namero, da se izpolnijo, gre za dejanja.** Konec je s porazi, nastopil je čas za moravške zmage! Zakaj? Zato, ker nam ni vseeno, v kakšni Moravški dolini bomo živeli.

S polnimi jadri naprej

Da bomo zmagovali, potrebujemo pogum za izhod iz nemoči, ki se je v nas nakopičila v preteklosti. Potrebujemo pogum za novo, da vam večni hujskači in nergači, metalci polen pod noge, opozicijski »šank-modreci« in podobni ne vzamejo poguma. Kar se mene tiče, ne mislim niti za trenutek

Z NAMENOM IZBOLJŠATI PRETOK POTREB IN ŽELJA OBČANK IN OBČANOV USTANAVLJAM ZBOR VASI, V KATEREM BODO SODELOVALI PREDSTAVNIKI VSEH VASI OBČINE MORAVČE.

popuščati: vztrajali bomo, premagovali ovire in na novo gradili. Ekipa dela s polno paro. Prejšnji duh malodušja smo zamenjali za duh preporda naše občine Moravče. Vabljeni k temu, da postanete del preporda. Ali če povem malo drugače, po kenedijevsko: ne sprašujte se vedno, kaj za vas lahko naredi vaša občina, včasih se vprašajte tudi, kaj lahko vi naredite za občino.

Temelji so položeni: zaustavili smo nadaljnje onesnaževanje Moravške doline in njen razvoj usmerili k turizmu in skrbi za starejše občane. Če kdo misli, da se pospešen razvoj lahko odvija brez sodelovanja politike in učinkovitih reklamnih potez (npr. »Kip svobode«), se moti. Dva vrhunska strokovnjaka za marketing sta mi dejala, da je bil to v zadnjem desetletju na turističnem trgu daleč najboljše naložen denar. To se pozna tudi pri naraščanju obiska Moravške doline: še nikoli nismo imeli toliko turistov že v prvem mesecu leta. Poleg tega je teža majhne moravške občine predvsem zaradi naših v medije posredovanih akcij v zadnjem letu zelo narasla. To je občutiti tudi tako, da imamo danes v državnih institucijah odprta vrata in ušesa za naše potrebe.

Ta napredek in vse bodoče razvojne projekte moramo skupaj braniti pred večno včerajšnjimi požigalci naših mostov v boljšo prihodnost. Noben, še tako dovršen sistem nas ne more rešiti odgovornosti in nevarnosti – edina možnost, ki jo imamo, je prav negotovost, ki jo je nujno reševati politično, s strpnostjo, spoštovanjem in solidarnostjo. Brezvestne skrajneže z nafto in vžigalicami, kakor tudi njihove politične naročnike je treba strogo kaznovati, saj ne sodijo v kultivirano družbo. Včeraj jim je bil v napoto kip, jutri bodo zažigali pri vas doma, ker jim kaj ne bo vseč ... Upam, da organi pregona opravijo svoje delo.

Bil je čas veselega decembra in kdor se je ob Kipu svobode, ki je spominjal na ameriškega predsednika, nasmel, je storil še najbolj prav. Z njim nisem v nobenem trenutku želel koga žaliti, deliti ali celo ljudi opredeljevati, kdo je za Trumpa ali proti njemu. Če je kdo na ta način razumel reklamno akcijo v turistične namene, je šlo za nesporazum.

Pa dovolj o tem. Zdaj gre zares. Zdaj prihaja čas odpiranja novih gradbišč in novih delovnih mest v Moravški dolini. Stara nesposobna moravska politika se je morala umakniti, da je naredila prostor pogumnim ljudem, ki so novemu svetu kos. Tako leta 1990 kot trideset let kasneje.

Optika prihaja

Glede na veliko zanimanje naših občank in občanov za izgradnjo novega optičnega omrežja v občini Moravče, se je na moje povabilo na razgovor odzvalo vodstvo podjetja RENE Eurocon, ki izvaja 200 milijonov evrov vreden projekta z 240.000 priključki. S tega pogovora posredujem naslednje informacije.

Kar se tiče občine Moravče, je ta razdeljena v tri področja. Prvo območje sodi pod optično centralo v Litiji (S-20), katere gradnja je v zadnji fazi priprav. Dela bodo pospešeno stekla spomladi 2020. V to območje sodijo naslednji kraji: Češnjice pri Moravčah, Dešen (del), Drtija, Gabrje pod Limbarsko goro, Negastrn (del), Pogled (del), Rudnik pri Moravčah, Selce pri Moravčah, Serjuče, Soteska pri Moravčah, Spodnja Dobrava, Spodnji Prekar, Spodnji Tuštanj (del), Straža pri Moravčah, Zalog pri Moravčah, Zgornja Dobrava in Zgornji Tuštanj (del).

Na drugem območju občine Moravče, ki spada pod optično centralo Zagorje (S-21), se bo gradnja začela poleti 2020. V to območje sodijo naslednji kraji: Dešen (del), Gabrje pod Limbarsko goro, Gora pri Pečah, Hrastnik, Limbarska Gora, Mošenik, Peče, Ples, Podgorica pri Pečah, Pretrž in Zgornje Koseze.

Na tretjem območju, ki spada pod optično centralo Mengeš (S-15), pa se bodo dela pričela leta 2021, saj je trenutno še v fazi projektiranja. V to območje sodijo naslednji kraji: Dole pod Sv. Trojico, Dole pri Krašcah, Dvorje, Gorica, Goričica pri Moravčah, Imenje, Krašce, Negastrn (del), Podstran, Pogled (del), Prikrnica, Selo pri Moravčah, Spodnja Javoršica, Spodnji Tuštanj, Stegne, Sv. Andrej, Vinje pri Moravčah, Vrhpolje pri Moravčah, Zgornja Javoršica in Zgornji Tuštanj (del).

V posebnem položaju so tisti kraji, ki spadajo v tako imenovane »bele lise« in se jih bo reševalo ali naknadno ali sproti, deloma pa naj bi izgradnjo sofinancirala država. Izvajalec del bo podjetje GVO, ki pa si bo lahko v občini Moravče našlo tudi podizvajalce. **Naša lokalna gradbena podjetja, ki bi jih to zanimalo, vabim, da se prijavijo.** Najprej se bo z ekipami in posebnimi frezami gradilo primarni vod, zatem pa sekundarne vode do hišnih priključkov. Ti vodi bodo – odvisno od terena in drugih okoliščinah – potekali ali po zraku ali v zemlji ali po že ob stoječih ceveh. Omenjeno podjetje računa, da bo uporabilo tudi obstoječe drogove in najelo že položene cevi. Tiste občanke in občani, ki se doslej morda še niste prijavili, da želite priključek, boste to lahko pod istimi pogoji storili še ves čas izgradnje omrežja.

Da bi k izgradnji nove optike pristopili čim bolj organizirano, smo se dogovorili, da bom v četrtek, 13. februarja 2020, ob 18.00 v sejno sobo povabil predstavnike vseh 41 naselij v naši občini. Tu se bomo o projektu nove optike podrobneje pogovorili, predstavniki podjetja pa bodo odgovorili na vse ostale morebitne nejasnosti. Skratka, v tem in naslednjem letu bomo v občini Moravče dobili najmodernejšo in najzmožljivejšo komunikacijsko in delovno orodje, kar jih sodobni svet pozna.

Zavihajmo rokave!

dr. Milan Balažič
župan

Najnovejše o gradnji doma za starejše občane v Moravčah

Vtorek, 21. januarja 2020, je na moje povabilo občino Moravče obiskal mag. Urban Krajcar, državni sekretar na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Pogovor, ki mu je prisostvoval tudi Stanislav Ravnikar, predsednik odbora za zdravstveno in socialno dejavnost Občinskega sveta, je tekel o gradnji doma za starejše občane v Moravčah. Državnemu sekretarju sem najprej predstavil naša prizadevanja za čim prejšnji začetek gradnje doma, izvedena v zadnjem letu: pridobili smo gradbeno dovoljenje,

uredili vse potrebno za infrastrukturne priključke in opravili še zadnje priprave, ki so v domeni občine.

Najpomembneje je, da smo po 14 letih neučinkovitega sodelovanja bivšega župana Rebolja z bivšim nosilcem koncesije, podjetjem Comett, pospravili mizo, uredili stvari za nazaj. Nismo več nasedali starim dogovorom in obljubam, ki nas niso vodile k cilju. Od maja 2019 smo se povezovali z Ministrstvom in kmalu razčistili, kaj je bil vzrok za to, da se z gradnjo ni moglo začeti. Posledica tega je bil odvzem koncesije podjetju Comett za izgrad-

njo doma za starejše občane v Moravčah. To se je zgodilo 30. novembra lani. Ker je pretila možnost, da bi naša občina izgubila koncesijo, smo se z ministrico za delo in drugimi predstavniki omenjenega Ministrstva po nekaj zahtevnih pogovorih dogovorili, da se koncesija za Moravče ohrani in se razpis za novega nosilca koncesije znova objavi.

Državni sekretar je uvodoma Občino Moravče pohvalil kot najprizadevnejšo slovensko občino pri ustvarjanju pogojev za gradnjo novega doma. Potrdil je, da bo v mesecu februarju objavljen razpis, tako da v nobenem primeru Občini Moravče ne bo potrebno čakati še nekaj drugih občin, kjer so imeli podobne težave. Razpisu bo sledila izbira novega koncesionarja in potrdim lahko, da si kandidati za to vlogo v moji pisarni že podajajo kljuko. Po

podpisu pogodbe bomo položili temeljni kamen in potem začeli z gradnjo doma, ki bo predvidoma potekala eno leto.

Stanislav Ravnikar je državnemu sekretarju posredoval občutke moravških ljudi, ki so naveličani obljub in želijo trdnih državnih zagotovil za gradnjo doma. Ta zagotovila je od državnega sekretarja tudi dobil. Da bodo vse priprave na gradnjo našega prvega doma za starejše občane potekale gladko, sva se z državnim sekretarjem mag. Krajcarjem dogovorila za redni delovni kontakt in tesno sodelovanje med Občino Moravče in Ministrstvom za delo.

dr. Milan Balažič
župan

Brezplačna psiho-socialna pomoč v občini Moravče

BESEDILO: NINA KRAJNIK

Ljudje se danes soočajo s številnimi vprašanji, dvomi, bolečino, iz katerih ne najdejo izhoda. Naj bodo to težave na družinskem, poklicnem ali ljubzenskem področju, življenjska razočaranja, travme iz otroštva, stres, uporaba različnih substanc (alkohola, droge), panika, paranoja, nasilje, tesnobna občutja, za katera se zdi, da nimajo nobenega razloga, samomorilne misli ...

Občani in občanke se lahko na psihoanalitični kabinet obrnejo s katerimikoli vprašanji, ki jih zadevajo. Možnost seans bo odprta enkrat mesečno ob nedeljah od 11.00 do 17.00. Moravče enkrat mesečno ob sobotah gostijo tudi psihoanalitični dogodek, v okviru katerega potekajo predavanja, ki obravnavajo te simptome. Psihoanalitični kabinet bo torej odprt vzporedno s tem izobraževalnim programom.

Mednarodna konferenca v Moravčah

Moravče bodo februarja gostile mednarodno konferenco z naslovom **Rakov povratnik - diagnoza rak v boju proti kapitalu in onesnaževanju okolja**.

Konferenca bo potekala v nedeljo, 9. februarja 2020, od 15.00 do 17.00 v sejni sobi na Vegovi 7 (nad knjižnico Daneta Zajca).

Za to temo smo se s sodelavci psihoanalitiki, zdravniki in psihiatri odločili, ker je stopnja raka v Moravški dolini nadpovprečno visoka. Namen konference je predstaviti najaktualnejše načine zdravljenja raka ter izpostaviti pogosto zaneemarjene vplive, ki jih ima na telo ne le fiziološka bolezen, pač pa tudi beseda.

Poseben poudarek bo tudi na obravnavi okoljskih vplivov na tvorbo kroničnih bolezni, torej onesnaženja. Ker diagnoza kronične bolezni poleg telesne bolečine s seboj nosi tudi vrsto drugih občutkov, s katerimi se lahko sooča vsak (na primer občutek nemoči, frustracije, iskanje vzrokov za bolezen, razmišljanje o smislu življenja in smrti, strah pred izgubo ljubljene osebe, strah pred lastnim izginjanjem ...), bo konferenca odgovarjala tako na vprašanja kroničnih bolnikov, njihovih bližnjih in vseh, ki se soočajo z omenjenimi simptomi ali pa jih ta področja preprosto zanimajo.

Nina Krajnik je psihoanalitičarka in doktorica filozofije.

Je ustanoviteljica in predsednica prve slovenske Šole lacanovske psihoanalitične smeri in pionirka tega pristopa na prostoru zahodnega Balkana. Študirala je v Parizu, kjer je predavala in delovala v psihiatričnih bolnišnicah, na oddelkih za otroško in mladostniško psihiatrijo ter oddelku za odrasle. Je urednica časopisa Objekt želje in knjižne zbirke Juno. Od leta 2017 vodi mednarodni študijski seminar, ki je posvečen obravnavi najaktualnejših simptomov današnjega časa. Deluje v Sloveniji in v Beogradu.

BREZPLAČNI PREVOZI ZA STAROSTNIKE V OBČINI MORAVČE - S SRCEM NA POTI

Občina Moravče je pristopila k vseslovenskemu humanitarnemu projektu za mobilnost starejših PROSTOFER in v letu 2020 za izvedbo zagotovila finančna sredstva ter vozilo, s katerim se bodo izvajali brezplačni prevozi starejših občanov.

PROSTOFER
PROSTOVOLJNI ŠOFER

Brezplačni prevozi so namenjeni vsem tistim starejšim, ki:

- ne vozijo sami,
- nimajo sorodnikov, ki bi imeli prosti čas takrat, ko potrebujejo prevoz,
- imajo nižje mesečne dohodke,
- slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi.

Brezplačni prevozi starejšim omogočajo lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe (npr. Zdravstveni dom, bolnišnice), brezplačne prevoze do javnih ustanov (Občine, Upravne enote), trgovinskih centrov ipd.

Uporabnik, ki potrebuje brezplačni prevoz, naredi naslednje:

1. Pokliče na brezplačno številko **080 10 10**.
2. V komunikacijskem centru nato zabeležijo njegove podatke in lokacijo prevoza. Klicni center nato obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz.
3. Vozilo je zagotovljeno s strani OBČINE MORAVČE, prav tako je poskrbljeno za zavarovanje tako voznika kot sopotnikov.
4. Klicni center je na voljo za rezervacije prevozov uporabnikov vsak delovnik med 8.00 in 18.00 uro, rezervacijo prevoza pa je potrebno najaviti vsaj 3 dni pred izvedbo storitve.
5. Vozniki prostovoljci bodo prevoze opravljali od ponedeljka do petka med 8.00 in 16.00 uro, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

Projekt se prične izvajati 3. februarja 2020.

Pridružite se prostovoljnemu šoferjem

Besedilo: Alenka Prelovšek

Občina Moravče je pristopila k vseslovenskemu humanitarnemu projektu za mobilnost starejših PROSTOFER in v letu 2020 za izvedbo zagotovila finančna sredstva ter vozilo, s katerim se bodo izvajali prevozi starejših občanov.

V ta namen vas Občina Moravče vabi, da se pridružite kot prostovoljni šoferji in tako pomagate pri izvedbi projekta.

Prostovoljni šofer je lahko vsak, ki:

- ima veljavno vozniško dovoljenje in
- je v svojem prostem času pripravljen pomagati tistim, ki prevoze potrebujejo,
- svojim sopotnikom nesebično pomaga tudi, ko ti izstopijo iz avta: pri zdravniku jih pospremi do čakalnice, pomaga nesti vrečke iz trgovine in jim priskoči na pomoč pri vzpenjanju po stopnicah.

To so ljudje z velikim srcem, ki jemljejo svojo humanost za samoumevno in častno dejanje. Vozniki, ki želijo postati prostovoljni šoferji naj pokličejo na 01 724 714 0 (Alenka Prelovšek) ali pišejo na e-naslov: alenka.prelovsek@moravce.si.

Projekt se prične izvajati v ponedeljek 3. februarja 2020 (od 3. februarja 2020 lahko uporabniki na klicnem centru na brezplačni številki 080 10 10 najavijo potrebo po prevozu. Brezplačni prevozi starejših se bodo začeli izvajati v ponedeljek 10. februarja 2020).

Veseli bomo vašega odziva!

Občina Moravče na podlagi 8. člena Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v občini Moravče za programsko obdobje 2015–2020 (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 3/15, 6/15, 8/15, 6/19 in 7/19), Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 50/07, 61/08 in 99/09 - ZIPRS1011 in 3/13, 81/16) ter Odloka o proračunu Občine Moravče za leto 2020 (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 9/19) objavlja

Javni razpis za dodelitev državnih pomoči za programe ohranjanja in spodbujanja razvoja kmetijstva in podeželja v občini Moravče v letu 2020

I. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Občina Moravče razpisuje nepovratna finančna sredstva za programe ohranjanja in spodbujanja razvoja kmetijstva in podeželja na območju občine Moravče v letu 2020, ki se dodeljujejo po pravilih o dodeljevanju državnih pomoči v kmetijstvu, skladno z Uredbo komisije (EU) št. 702/2014, Uredbo komisije (EU) št. 1407/2013 in Uredbo komisije (EU) št. 1408/2013.

Občina Moravče bo dodelila nepovratna finančna sredstva za sledeče ukrepe:

1. Skupinske izjeme v kmetijstvu:

a) UKREP 1: **Pomoč za naložbe v opredmetena ali neopredmetena sredstva na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo** (14. člen Uredbe komisije (EU) št. 702/2014):

- Podukrep 1.1: Posodabljanje kmetijskih gospodarstev

- Podukrep 1.2: Urejanje kmetijskih zemljišč in pašnikov

b) UKREP 2: **Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov** (17. člen Uredbe komisije (EU) št. 702/2014):

2. Pomoči »de minimis«:

c) UKREP 9: **Pomoč za izobraževanje in usposabljanje na področju nekmetijskih dejavnosti na kmetiji ter predelave in trženja** (Uredba komisije (EU) št. 1407/2013)

d) UKREP 12: **Pomoč za gozdarstvo – sofinanciranje izgradnje gozdnih vlak** (Uredba komisije (EU) št. 1407/2013)

e) UKREP 13: **Sofinanciranje nakupa gozdarske mehanizacije** (Uredba komisije (EU) št. 1407/2013)

f) UKREP 14: **Pomoč čebelarstvu** (Uredba komisije (EU) št. 1408/2013)

3. Ostali ukrepi občine:

g) UKREP 16: **Podpora delovanju društev s področja kmetijstva in razvoja podeželja.**

II. VIŠINA RAZPISANIH SREDSTEV

Sredstva v skupni višini 37.000,00 EUR so zagotovljena v proračunu Občine Moravče za leto 2020.

Višina sredstev po posameznih ukrepih

1. Skupinske izjeme v kmetijstvu:

- za UKREP 1: Pomoč za naložbe v opredmetena ali neopredmetena sredstva na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo:

- Podukrep 1.1: Posodabljanje kmetijskih gospodarstev: 12.000,00 EUR

- Podukrep 1.2: Urejanje kmetijskih zemljišč in pašnikov: 3.000,00 EUR

- za UKREP 2: Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo in trženjem kmetijski proizvodov: 6.000,00 EUR

2. Pomoči »de minimis«:

- za UKREP 9: Pomoč za izobraževanje in usposabljanje na področju nekmetijskih dejavnosti na kmetiji ter predelave in trženja: 4.000,00 EUR

- za UKREP 12: Pomoč za gozdarstvo – sofinanciranje izgradnje gozdnih vlak: 5.000,00 EUR

- za UKREP 13: Sofinanciranje nakupa gozdarske mehanizacije: 5.000,00 EUR

- za UKREP 14: Pomoč čebelarstvu: 1.000,00 EUR

3. Ostali ukrepi občine:

- za UKREP 16: Podpora delovanju društev s področja kmetijstva in razvoja podeželja: 1.000,00 EUR.

Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi pogojev in meril, ki so sestavni del tega javnega razpisa ter skladno s Pravilnikom o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Moravče za programsko obdobje 2015–2020.

V kolikor sredstva za posamezni ukrep ne bodo porabljena, se lahko prerazporedijo na drug ukrep v skladu z veljavnim Odlokom o proračunu Občine Moravče za leto 2020. V kolikor bo glede na število vlog in višino upravičenih stroškov predvidenih sredstev za javni razpis premalo, se bodo vsem upravičencem dodeljena sredstva sorazmerno znižala.

III. UKREPI

1. Pomoč za naložbe v opredmetena ali neopredmetena sredstva na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo:

- posodabljanje kmetij in
- urejanje kmetijskih zemljišč in pašnikov

1.1 Posodabljanje kmetij:

Pomoč se lahko dodeli za naložbe v živinorejsko in rastlinsko proizvodnjo na kmetijskih gospodarstvih.

Upravičeni stroški:

- stroški izdelave projektne dokumentacije za novogradnjo (rekonstrukcijo) hlevov in gospodarskih poslopij na kmetijskih gospodarstvih;
- stroški gradnje, rekonstrukcije ali adaptacije hlevov in gospodarskih poslopij na kmetijskih gospodarstvih, ki služijo primarni kmetijski proizvodnji ter ureditev izpustov (stroški materiala);
- stroški nakupa kmetijske mehanizacije do njene tržne vrednosti;
- stroški opreme hlevov in gospodarskih poslopij;
- stroški nakupa rastlinjaka, montaže ter opreme v rastlinjaku, z izjemo namakalnih naprav;
- stroški nakupa in postavitve zaščite pred neugodnimi vremenskimi razmerami (protitočne mreže...);
- stroški nakupa računalniške programske opreme, patentov, licenc, avtorskih pravic in blagovnih znamk.

Upravičenci do pomoči so:

- kmetijska gospodarstva, (vpisana v register kmetijskih gospodarstev), ki ležijo na območju občine, oziroma katerih naložba se izvaja na območju občine.

Pogoji za pridobitev:

- Poleg popolne vloge je potrebno predložiti še:
- predložitev ustreznega dovoljenja za izvedbo investicije, če je s predpisi s področja gradnje objektov to potrebno;
 - projektno dokumentacijo za izvedbo naložbe ter dokazila o teh stroških, kadar so upravičeni do sofinanciranja;
 - za naložbo, ki mora biti v skladu z določili 14(5)

člena Uredbe 702/2014, mora biti presoja vplivov na okolje, če je le ta potrebna, predložena z vlogo za pridobitev pomoči;

- ponudba oziroma predračun za načrtovano naložbo;
 - predložitev oddane zbirne vloge (subvencijska vloga) v tekočem oziroma preteklem letu, če rok za oddajo zbirne vloge v tekočem letu še ni potekel;
 - mnenje o upravičenosti in ekonomičnosti investicije, ki ga pripravi pristojna strokovna služba,
 - drugi pogoji, opredeljeni z javnim razpisom.
- Finančne določbe:
- najvišji delež pomoči znaša do 50 % upravičenih stroškov naložb na kmetijskih gospodarstvih;
 - najvišji skupni znesek za posamezno naložbo na kmetijskem gospodarstvu lahko znaša do 5.000 EUR.
- Vlogo za pomoč v okviru tega ukrepa predloži nosilec kmetijskega gospodarstva.

1.2 Urejanje kmetijskih zemljišč in pašnikov:

Pomoč se lahko dodeli za namen urejanja kmetijskih zemljišč in pašnikov.

Upravičeni stroški:

- stroški izdelave načrta ureditve kmetijskega zemljišča (nezahtevne agromelioracije, pašniki);
- stroški izvedbe del za nezahtevne agromelioracije;
- stroški nakupa opreme za ograditev in pregraditev pašnikov z ograjo;
- stroški nakupa opreme za ureditev napajališč za živino.

Upravičenci do pomoči:

- posamezna kmetijska gospodarstva in ali več kmetijskih gospodarstev, vključenih v skupno naložbo (pašna skupnost, agrarna skupnost...);
- kmetijska gospodarstva, (vpisana v register kmetijskih gospodarstev), ki ležijo na območju občine, oziroma katerih naložba se izvaja na območju občine;
- z minimalnim obsegom primerljivih kmetijskih površin 0,5 ha.

Pogoji za pridobitev sredstev:

- Poleg popolne vloge je potrebno predložiti še:
- ustreznega dovoljenja oziroma projektne dokumentacija za izvedbo naložbe ter dokazila o teh stroških, kadar so upravičeni do sofinanciranja;
 - predračun stroškov, za katere se uveljavlja pomoč;
 - kopija katastrskega načrta in program del, ki ga pripravi pristojna strokovna služba, kadar je predmet podpore ureditev kmetijskih zemljišč ali nezahtevna agromelioracija;
 - dovoljenje lastnika zemljišča za izvedbo naložbe v primeru zakupa zemljišča.

Finančne določbe:

- najvišji delež pomoči znaša do 50 % upravičenih stroškov naložb na kmetijskih gospodarstvih;
- najvišji skupni znesek za posamezno naložbo na kmetijskem gospodarstvu lahko znaša do 5.000 EUR;
- finančna pomoč se dodeli v obliki nepovratnih sredstev.

Vlogo za pomoč v okviru tega ukrepa predloži nosilec kmetijskega gospodarstva oziroma pooblaščen oseba, ki jo pooblastijo vsi nosilci kmetijskih gospodarstev, ki so vključeni v skupno naložbo.

2. Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo in trženjem kmetijski proizvodov

Cilj ukrepa je sofinanciranje naložb, ki se nanašajo na predelavo in trženje kmetijskih proizvodov.

Upravičeni stroški:

- gradnja ali izboljšanje nepremičnin, namenjenih predelavi in trženju kmetijskih proizvodov;
- nakup ali zakup strojev in opreme do tržne vrednosti sredstva;
- splošni stroški (stroški ki se nanašajo na izvedbo naložbe);
- nakup in razvoj računalniške opreme ter patentov, licenc, avtorskih pravic in blagovnih znamk.

Pomoč se ne dodeli za:

- obratna sredstva;
- za že izvedena dela, razen za izdelavo projektne dokumentacije;
- stroške, povezane z zakupnimi pogodbami;
- naložbe v zvezi s proizvodnjo biogoriv na osnovi hrane;
- naložbe za skladnost z veljavnimi standardi Unije.

Pomoč se ne dodeli ob kršenju kakršnihkoli prepovedi ali omejitev, določenih v Uredbi (EU) št. 1308/2013, tudi kadar se take prepovedi ali omejitve nanašajo le na podporo Unije, določeno v navedeni uredbi.

Pogoji za pridobitev sredstev:

Poleg popolne vloge je potrebno predložiti še:

- dokazila o registraciji dejavnosti in izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti, v kolikor upravičenec še nima registrirane dejavnosti, jo mora registrirati v dveh letih od prejema pomoči;
- predložitev ustreznega dovoljenja za izvedbo investicije, če je s predpisi s področja gradnje objektov to potrebno;
- projektno dokumentacijo za izvedbo naložbe ter dokazila o teh stroških, kadar so upravičeni do sofinanciranja;

- naložba mora biti skladna z zakonodajo Unije in nacionalnimi predpisi s področja varstva okolja;
- za naložbo, ki mora biti v skladu z določili 17(4) člena Uredbe 702/2014, mora biti presoja vplivov na okolje, če je le ta potrebna, predložena z vlogo za pridobitev pomoči;
- poslovni načrt s ponudbo oziroma predračunom za načrtovano naložbo;
- mnenje o upravičenosti in ekonomičnosti investicije, ki ga pripravi pristojna strokovna služba;
- dejavnost se mora izvajati na kmetiji še vsaj 5 let po zaključeni naložbi.

Upravičenci:

- kmetijska gospodarstva, dejavna na področju predelave in/trženja kmetijskih proizvodov, vpisana v register kmetijskih gospodarstev, s sedežem dejavnosti na območju občine.

Finančne določbe:

- najvišji delež pomoči znaša do 50 % upravičenih stroškov.
- Vlogo za pomoč v okviru tega ukrepa predloži nosilec kmetijskega gospodarstva oziroma pooblaščen oseba.

3. Pomoč za izobraževanje in usposabljanje na področju nekmetijskih dejavnosti na kmetiji ter predelave in trženja

Cilj pomoči je doseganje višje ravni strokovne izobraženosti in usposobljenosti kmetov in njihovih družinskih članov s področja nekmetijskih dejavnosti na kmetiji ter predelave in trženja kmetijskih proizvodov, ki niso proizvodi primarne kmetijske proizvodnje.

Upravičeni stroški:

- stroški kotizacije in šolnin za tečaje, seminarje, predavanja in strokovne ekskurzije povezane z nekmetijskimi dejavnostmi ter predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov;
- stroški prevoza in stroški vstopnin za strokovne ogledne povezane z nekmetijskimi dejavnostmi ter predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov;
- stroški strokovnih gradiv, pomembnih za izobraževanje in usposabljanje povezano z nekmetijskimi dejavnostmi ter predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov;
- stroški udeležbe na sejnih, povezanih z nekmetijskimi dejavnostmi ter predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov.

Upravičenci do pomoči:

- pravne in fizične osebe ter njihovi družinski

člani, ki se ukvarjajo z nekmetijsko dejavnostjo ter predelavo ali trženjem na kmetijskem gospodarstvu, ki je vpisano v register kmetijskih gospodarstev in ima sedež na območju občine.

Pogoji za pridobitev sredstev:

Poleg popolne vloge je potrebno predložiti še:

- pisno izjavo o vseh drugih pomočeh de minimis, ki jih je upravičenec oz enotno podjetje prejelo na podlagi uredbe (EU) št. 1407/2013 ali drugih uredb, v predhodnih dveh ali v tekočem proračunskem letu;
- pisno izjavo o drugih že prejetih (ali zaprošenih) pomočeh za iste upravičene stroške in zagotovil, da z dodeljenim zneskom pomoči de minimis ne bo presežena zgornja meja de minimis pomoči ter intenzivnosti pomoči po drugih predpisih;
- seznam podjetij, s katerimi je lastniško povezan, tako da se preveri skupen znesek že prejetih de minimis pomoči za vsa, z njim povezana podjetja;
- izjavo o ločitvi dejavnosti oziroma stroškov vezano na določilo sedmega odstavka 16. člena Pravilnika;
- program izobraževanja oziroma usposabljanja povezanega z nekmetijskimi dejavnostmi na kmetiji, predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov.

K zahtevku za izplačilo sredstev iz občinskega proračuna bo moral izvajalec po opravljenem izobraževanju oziroma usposabljanju priložiti račun oziroma dokazila o plačilu stroškov, za katere se uveljavlja pomoči dokazila oziroma račun se morajo nanašati na datum opravljene storitve od 1.1.2020 do 25.11.2020;

Finančne določbe:

- najvišji delež pomoči znaša do 100 % upravičenih stroškov. Ne glede na to določilo se pomoč ustrezno zniža, če bi z odobreno pomočjo presegli skupni znesek de minimis pomoči iz tretjega odstavka 17. člena pravilnika (200.000 oziroma 100.000 EUR);
- finančna pomoč se dodeli v obliki nepovratnih sredstev.

4. Pomoč za gozdarstvo – sofinanciranje izgradnje gozdnih vlak

Cilj pomoči je podpora občine pri izgradnji gozdnih vlak.

Upravičeni stroški:

- stroški, ki nastanejo z izgradnjo gozdnih vlak (delo z bagrom ali rovokopačem, žlica ali udarno kladivo).

Upravičenci do pomoči:

- kmetijska gospodarstva, ki so vpisana v register kmetijskih gospodarstev in imajo v lasti oziroma

zakupu gozdne parcele/površine na območju občine, in sicer najmanj 1 ha.

Pogoji za pridobitev sredstev:

Poleg popolne vloge je potrebno predložiti še:

- elaborat gozdnih vlak s strani Zavoda za gozdove Slovenije;
- soglasja vseh lastnikov gozdnih parcel, preko katerih poteka gozdna vlaka.

Finančne določbe:

- najvišji delež pomoči znaša do 50 % upravičenih stroškov;
- najvišji skupni znesek za posamezno naložbo lahko znaša do 2.500,00 EUR;
- finančna pomoč se dodeli v obliki nepovratnih sredstev.

5. Sofinanciranje nakupa gozdarske mehanizacije

Cilj podpore je izboljšati učinkovitost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi z uvajanjem proizvodnih izboljšav pri sečnji in spravilu lesa in povečati varnost pri delu v gozdu.

Upravičeni stroški:

- stroški nakupa nove gozdarske mehanizacije. Upravičenci do pomoči so:
 - kmetijska gospodarstva, vpisana v register kmetijskih gospodarstev, ki ležijo na območju občine in imajo v lasti najmanj 5 ha gozda.

Pogoji za pridobitev sredstev:

- popolna vloga.

Finančne določbe:

- najvišji delež pomoči znaša do 50 % upravičenih stroškov;
- najvišji skupni znesek za posamezno naložbo lahko znaša do 2.500,00 EUR;
- finančna pomoč se dodeli v obliki nepovratnih sredstev.

6. Pomoč čebelarstvu

Cilj pomoči je ohranjanje in spodbujanje razvoja čebelarstva.

Upravičeni stroški:

- stroški nakupa čebeljih družin,
- stroški nakupa panjev,
- stroški nakupa podničnih vložkov.

Upravičenci do pomoči so:

- čebelarji na območju Občine Moravče, ki so vpisani v register kmetijskih gospodarstev, v register čebelnjakov, v skladu s pravilnikom, ki ureja vpis v register čebelnjakov in izpolnjujejo pogoje, kot so opredeljeni v prvi točki prvega odstavka 6. člena Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v občini Moravče za programsko obdobje 2015-2020.

Pogoji za pridobitev sredstev:

- predložena popolna vloga, z zahtevanimi dokazili o nastalih stroških (plačanih računih ...), skladno z določbami iz javnega razpisa.

Finančne določbe:

- pomoč za nakup čebeljih družin je do 40,00 EUR na čebeljo družino;
 - bruto intenzivnost pomoči za nakup panjev in nakup podničnih vložkov je do 100 % upravičenih stroškov;
 - skupni znesek pomoči na upravičenca po tem ukrepu se ustrezno zniža, če bi z odobreno de minimis pomočjo presegli skupni znesek de minimis pomoči iz četrtega odstavka 19.a člena Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Moravče za programsko obdobje 2015-2020.

7. Podpora delovanju društev s področja kmetijstva in razvoja podeželja

Cilj podpore je sofinanciranje delovanja različnih neprofitnih oblik sodelovanja podeželskega prebivalstva, ki so povezani s kmetijstvom in razvojem podeželja z namenom spodbujanja k ohranjanju tradicije med podeželskim prebivalstvom ter krepitev človeških virov. Za njihovo delovanje se poleg lastnih prihodkov zagotavljajo dodatna finančna sredstva v proračunu občine.

Upravičenci do pomoči:

- registrirana stanovska in interesna združenja in zveze, ki delujejo na področju kmetijstva na območju občine ali regije.

Upravičeni stroški:

- aktivnosti v okviru ohranjanja kulturne dediščine, domače obrti, promocija dejavnosti društva (zgibanke),
 - materialni stroški, povezani z izvedbo nepridobitnih aktivnosti programov društev in združenj,
 - ogled dobrih praks,
 - organizacija razstav,
 - prikaz običajev,
 - organizacija oziroma sodelovanje na različnih

tekmovanjih na temo kmetijstva ter
 - druge nepridobitne aktivnosti društev.

Bruto intenzivnost pomoči:

- do 100 % upravičenih stroškov.

Pogoji za pridobitev sredstev:

- popolna vloga.

IV. VLOGA

Vlagatelji oddajo popolno vlogo, ki vsebuje:
 - izpolnjen prijavitni obrazec: »Prijava na javni razpis za dodelitev državnih pomoči za programe ohranjanja in spodbujanja razvoja kmetijstva in podeželja v občini Moravče v letu 2020«

- obvezne priloge k vlogi (dodatna dokumentacija), ki so navedene pri posameznemu ukrepu in s katerimi dokazujejo izpolnjevanje pogojev za posamezne ukrepe, določene v tem razpisu.

Prijavitni obrazec – vloga je na voljo od dneva objave tega javnega razpisa do izteka prijavnega roka na sedežu Občine Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče in na spletni strani www.moravce.si.

V. OBRAVNAVA VLOG

Postopek javnega razpisa vodi strokovna komisija, ki jo imenuje župan. O dodelitvi sredstev upravičencem po tem razpisu odloča na predlog strokovne komisije pooblaščen oseba, imenovana s strani župana.

Pravnomočna odločba bo podlaga za sklenitev pogodbe o sofinanciranju. V pogodbi se bodo podrobneje uredili način in pogoji koriščenja odobrenih sredstev. Sredstva se bodo izplačala po že izvedeni naložbi. Podlaga za izplačilo bodo poleg sklenjene pogodbe tudi predloženi računi za izvedeno naložbo, ustrezna dokazila o plačilu računov, ki jih bo upravičenec predložil po končani naložbi ter zapisnik o opravljenem ogledu realizirane naložbe, ki ga bo opravila tričlanska komisija občinske uprave Občine Moravče.

VI. ROK ZA PRIJAVO

Rok za prijavo na javni razpis je **ponedeljek, 31. marec 2020**. Prijave z izpolnjenimi obrazci morajo biti oddane osebno v Glavni pisarni ali s priporočeno pošto na naslov: Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče, v zaprti kuverti s pripisom »JAVNI RAZPIS – KMETIJSTVO 2020– NE ODPIRAJ«.

VII. DODATNE INFORMACIJE

Dodatne informacije lahko dobite na telefonski številki 01/724-71-40. Kontaktna oseba je Sara Flis.

Številka: 430-0008/2020

Datum: 16. 1. 2020

Občina Moravče

dr. Milan Balažic

Zrcalce, zrcalce na steni povej ...

BESEDILO: MAG. TATJANA ČOP, MAG. BLAŽ SLAPAR

Kako hvaležni bi bili člani različnih ocenjevalnih komisij za takšno ogledalo, kot ga je imela mačeha v pravljici Sneguljčica in sedem palčkov. Vedno je težko izbrati najboljše med najboljšimi. V uredništvu Novic iz Moravške doline smo se odločili, da za izbor najlepše fotografije z naslovnice letnika 2019 zaprosimo najbolj kritično ogledalo v občini – vas, naše zveste bralce.

1. *Ribniki*
Foto: Marko Soderžnik

2. *Pot domov*
Foto: Mitja Klopčič

3. *Pozdrav soncu*
Foto: Jože Cerar

4. *Sveža pomlad*
Foto: Lucija Vrankar

5. *Nostalgija*
Foto: Ajda Vesel

6. *Nova maša*
Foto: Simon Burja

7. *Dragarjev mlin*
Foto: Mira Smrkolj

8. *Reka oblakov*
Foto: Jan Grom

9. *Sanje*
Foto: Maja Rokavec

Devet fotografij (avtor desete je naš likovni urednik, ki se je iz izbora sam izločil) je na tej strani objavljenih skupaj zato, da vam olajšamo odločitev.

Vse bodo objavljene tudi na FB strani NAJNASLOVNICA NOVICE IZ MORAVŠKE DOLINE, kjer boste lahko glasovali za tisto, ki si po vašem okusu zasluži naziv **NAJNASLOVNICA**. Svoj glas lahko oddate tudi na e-naslov moravske.novice@moravce.si.

Avtor najnaslovnice bo od občine Moravče prejel praktično nagrado. Vse fotografije z lanskoletnih naslovnice bodo v prihodnje krasile občinske prostore.

Uredništvo in župan občine dr. Milan Balažič se zahvaljujemo avtorjem za njihov trud pri iskanju motivov, ki so Moravško dolino prikazali v najlepši luči. Hvala za odločitev, da sooblikujete naš časopis. Z zaključkom koledarskega leta se je tudi zaključil celoletni fotografski natečaj, ki je v svojih izhodiščih želel prikazati Moravče in njeno dolino v drugačni luči. Vsakič smo bili veseli, ko je na elektronsko pošto prispela nova fotografska interpretacija naše doline. Navdušeni smo bili nad avtorji, ki so iskali drugačno perspektivo v vsakodnevnih prizorih in jo našli.

Sočasno z zaključkom se je postavila nova idejna zasnova naslovnice za letošnje koledarsko leto. Ker vam je osnovna postavitev z napovedniki všeč, smo to postavitev ohranili. Glavni veliki okvir pa bomo v tem letu zapolnili z vašimi ustvarjalnimi izdelki in sicer iz določenega področja za vsako izdajo Novic. Najlepše štiri fotografije iz rokodelstva (lesarstva, kovaštva, šiviljstva ...), kulinarike, slaščičarstva, zlatarstva, kiparstva, restavracije, slikarstva, oblikovanja Zato za leto 2020 odpiramo nov natečaj v katerem želimo, da uredništvo Novic zasujete s kakovostnimi fotografijami izdelkov obrti in umetnosti na Moravškem.

Vdihljiv kristalni kremen – tihi morilec

BESEDILO: MAG. MATJAŽ MAROLT

Kristalni kremen je naravna snov, ki jo najdemo v kamnu, skalah, pesku in glini ter v izdelkih, kot so opeke, ploščice, beton in nekateri plastični kompoziti. Ko te materiale obdelujemo na primer z rezanjem ali vrtanjem, se kristalni kremen sprosti v obliki zelo drobnega prahu, ki ga vdihujemo. Ta prah je ena najstarejših nevarnosti na delovnem mestu, ki po svetu še vedno povzroči več sto tisoč smrti vsako leto. Starogrški zdravnik Hipokrat je opisal, kako so rudarji ostali brez sape zaradi vdihavanja prahu, Bernardo Ramazzini pa je opisal podobno bolezen med italijanskimi renesančnimi rokodelci kamnoseki.

Zdaj poznamo to bolezen pod imenom silikoza. Danes je na delovnih mestih v razvitih državah glavna tema tveganje za nastanek raka na pljučih zaradi izpostavljenosti kristalnemu kremenu, čeprav so silikoza in druge pljučne bolezni tudi skrb vzbujajoče predvsem tam, kjer so nadzorni ukrepi slabi.

Minerali kremen, kristobalit in tridimit so kristalne oblike silicijevega dioksida, ki jih najdemo v naravi po celem svetu. Kremen je v večini kamnin, vendar predvsem v peščenjaku in granitu. Kremen je le rumeni pesek. Obstajajo tudi druge oblike silicijevega dioksida, ki nimajo kristalne strukture in se imenujejo kremenica, na primer diatomejska zemlja, silikagel in sintetični amorfni silicijev dioksid. Izpostavljenost amorfne silicijevega dioksida je veliko manj nevarna kot kristalnemu kremenu, saj ne povzroča silikoze ali pljučnega raka.

Škodljivi delci kremenovega prahu so veliko manjši od finih zrn peska

Kremenov prah je škodljiv le, če ga vdihavamo globoko v pljuča, od koder kisik potuje v kri. Sedenje na peščeni plaži ne bo povzročilo dihalnih težav, ker so vsi peščeni delci, ki jih vdihnemo, običajno preveliki, da bi potovali dlje od nosu ali zgornjih dihalnih poti. Kremen je lahko nevaren, saj njegovi fini delci dlje lebdi v zraku. Nevarna je frakcija, ki jo lahko vdihnemo. Vdihnjeni delci so običajno manjši od približno 5 mikrometrov. Primerjajte to s piko na koncu stavka, ki meri okoli 200–300 mikrometrov v premeru, in najbolj finim peskom na plaži, ki je velik okoli 50–70 mikrometrov. Za lažje razumevanje: človeški lasje so debeli 70 mikronov,

človeško oko lahko vidi do 35 mikronov, vdihljiv kremenov prah pa je običajno velik med 5 mikroni in 0,2 mikrona. Posamezni delci kremenovega prahu so tako majhni, da jih s prostim očesom v normalni svetlobi ne vidimo. V zraku je lahko relativno visoka koncentracija prahu, vendar se ne zavedamo, da ga vdihavamo. Kadar je prahu veliko, npr. pri rezanju kamnov ali opeke s krožno žago, pa ga vidimo kot oblak dima.

Leta 1996 je *Mednarodna agencija za raziskave raka* pregledala znanstvene dokaze in ugotovila, da je kristalni kremen v obliki prahu kremenovega peska ali kristobalita rakotvoren za človeka. Uvrščen je v skupino 1 rakotvornih snovi, kar pomeni, da zanesljivo povzroča raka pri ljudeh.

Kemijska sestava silicijevega dioksida ali kremenca je silicijev atom, vezan na dva kisikova atoma. Obstaja lahko v obliki kristala, kjer so atomi razporejeni v simetrični kristalni strukturi, ali v nestrukturirani amorfni obliki. Kristalne oblike kremenca so nevarnejše kot amorfne oblike. Razporeditev atomov v kristalni strukturi določa mineralne lastnosti. Kristalni kremen je netopen v vodi in ne izhlapi. Topenje pri približno 1700 °C. Pri nekaterih pogojih lahko segrevanje amorfne kremenca nad 1000 °C povzroči preoblikovanje v kristalno obliko, na primer pri kalcinaciji diatomejske zemlje.

Kdo je izpostavljen?

Kremenov prah je prisoten v mnogih industrijah. Najpogosteje so ljudje izpostavljeni pri dejavnostih, kot so:

- lomljenje, drobljenje, brušenje ali mletje materialov, ki vsebujejo kremen, na primer beton, agregati ali malta,
- vrtanje, rezanje, klesanje ali peskanje materialov, ki vsebujejo kremen,
- delo s cementom,
- premikanje zemlje, na primer pri izkopavanjih, rudarstvu, kamnolomih ali gradnji predorov,
- razstreljevanje ali peskanje,
- polaganje, vzdrževanje ali zamenjava gramoza,
- obdelava, mešanje ali nakladanje suhih materialov, ki vsebujejo kremen,
- uporaba kremenca, peska ali izdelkov, ki vsebujejo kremen v postopku izdelave stekla in drugih

Ljudska iniciativa Moravče

nekovinskih mineralnih izdelkov,

- uporaba peska kot vezivnega sredstva v livarnah;
- uporaba kremenove moke (fino mleta oblika kristalnega kremenca),
- suho pometanje po dejavnosti, pri kateri je bil proizveden kremenov prah.

Leta 1996 je Mednarodna agencija za raziskave raka ugotovila, da je kristalni kremen v obliki prahu kremenovega peska ali kristobalita rakotvoren za človeka in ga uvrstila v skupino 1 rakotvornih snovi. To pomeni, da zanesljivo povzroča raka pri ljudeh.

Pomislite širše

Specifični dejavnosti, kot sta vrtanje ali rezanje materialov, ki vsebujejo kristalni kremen, nista edini, ki lahko izpostavljata delavce kremenovemu prahu. Čiščenje po končani dejavnosti lahko dvigne fine prašne delce v zrak, prah pa lahko:

- ostane v zraku po končanem delu,
- se sprosti z oblačil ali površin,
- pride znova v zrak zaradi premikanja ljudi in vozil,
- izhaja ob puščanju opreme ali razlitju.

Delovna področja z največjim tveganjem so: peskanje, proizvodnja opeke, betona ali ploščic, zidarska dela, zaključna cementna dela, proizvodnja keramičnih izdelkov, proizvodnja koksa in drugih goriv, gradbeništvo, rezanje ali mletje materialov, ki vsebujejo kremen, rušenje, vrtanje materialov, ki vsebujejo kremen, dobava plina in elektrike, livarne, proizvodnja stekla, kovine in strojev, proizvodnja mineralnih izdelkov, **rudarstvo** in kamnolomi, proizvodnja jekla, kamnoseštvo, obrti, ki uporabljajo plastične kompozite, gradnja predorov.

Kremenov prah sodi med najpogostejše razloge razvoj poklicnih bolezni na svetu.

Kdo je ogrožen in kako?

Ogroženi so predvsem delavci, ki izvajajo peskanje, izdelovalci opek, betona ali ploščic, zidarji, keramiki in lončarji, delavci v proizvodnji koksa in drugih goriv, delavci, ki delajo z betonom, gradbeni delavci, **upravljalci strojev za drobljenje in mletje**, delavci pri rušenju, **vozniki bagrov**, **delavci v livarnah**,

s pečmi, v proizvodnji stekla, upravljalci strojev za izdelavo, **strojniki**, delavci pri izdelavi mineralnih izdelkov, **upravljalci rudarskih strojev, oblikovanja kalupov in ulivanja**, delavci, ki delajo s plastičnimi kompoziti, delavci v kamnolomih, vrtalci v skale, peskarji, kamnoseki, delavci v predorih, **delavci pri izkopavanjih**, varilci, delavci, ki opravljajo mletje, brušenje, luščenje in poliranje.

Dolgotrajna izpostavljenost kremenovemu prahu pri dejavnostih, kot so rezanje, vrtanje, brušenje ali poliranje materialov, ki vsebujejo kremen, ali celo samo pometanje, lahko povzroča silikozo (neozdravljivo kronično bolezen dihal), pljučnega raka in številne druge resne bolezni, vključno s kronično obstruktivno pljučno boleznijo, kot je emfizem. Natančen način, kako kremenov prah povzroča pljučnega raka, še ni znan. Mednarodna agencija za raziskave raka meni, da je najbolj verjeten vzrok kopičenje prašnih delcev v pljučih, njegova toksičnost pa otežuje naravnim obrambnim celicam, da jih odstranijo, zaradi česar ostanejo v pljučih in vztrajno povzročajo vnetja. Stalno vnetje lahko poškoduje DNK v pljučnih celicah in pri nekaterih ljudeh povzroči nastanek pljučnega raka. Toksikološke študije kristalnega kremenca so pokazale, da je biološki odziv v veliki meri odvisen od površinskih lastnosti prašnih delcev. Dodajanje kemične prevleke na površino kremenovega delca v celičnem preizkusu je dramatično zmanjšalo vnetni odziv. Kremenovi delci, prevlečeni z glino ali drugimi materiali, prav tako kažejo manjšo toksičnost kot sveže zdrobljena kamnina. Nekateri znanstveniki menijo, da se tveganje za nastanek pljučnega raka poveča šele takrat, ko bolnik zboli za silikozo. Toda dokazi za to so neprepričljivi in raziskave kažejo povečano tveganje za nastanek raka tudi med delavci, ki nimajo silikoze. Seveda bo zmanjšanje izpostavljenost kremenovemu prahu zmanjšalo tveganje za obe bolezni.

Nadzor izpostavljenosti kremenovemu prahu zmanjša tveganje za nastanek silikoze in pljučnega raka

Epidemiološki dokazi kažejo na povečano tveganje za nastanek pljučnega raka pri različnih poklicih, kjer so delavci izpostavljeni kremenovemu prahu. Povečana tveganja se kažejo že pri zelo nizkih ravneh izpostavljenosti, in sicer na ali celo pod trenutno mejno vrednostjo za celotno delovno dobo (na primer 0,1 mg/m³ v Veliki Britaniji). Številne države so zmanjšale mejno vrednost na delovnem mestu na 0,05 mg/m³ ali manj.

Raziskave na *Imperial College London* kažejo, da lahko okoli devetsto novih primerov pljučnega raka vsako leto v Veliki Britaniji pripišemo pretekli izpostavljenosti kremenovemu prahu v gradbeni-

štvu, granitni in kameni industriji ter različnih industrijskih procesih. Ocenjujejo, da skoraj osemsto ljudi na leto umre zaradi pljučnega raka, ki je posledica izpostavljenosti kremenu pri delu.

V Veliki Britaniji je okoli pol milijona ljudi, ki so izpostavljeni kremenovemu prahu na delovnem mestu, v Evropski uniji verjetno okoli pet milijonov. Večina le-teh je zaposlenih bodisi v gradbeništvu (81 odstotkov), bodisi pri izdelavi izdelkov, ki se uporabljajo v gradbeništvu, kot so opeke, steklo in cement (10 odstotkov). Ljudje, ki delajo v teh sektorjih, so zaposleni večinoma v malih podjetjih – okoli 80 odstotkov jih je v organizacijah, ki zaposlujejo manj kot deset ljudi. Študije so pokazale povečano obolevnost in umrljivost zaradi pljučnega raka, silikoze in drugih pljučnih bolezni med delavci, ki so izpostavljeni kremenu. Tveganje za raka na pljučih je prisotno tudi pri manjših ravneh izpostavljenosti kremenovemu prahu.

Merjenje izpostavljenosti kremenovemu prahu je dolžnost delodajalca

Izpostavljenost kremenu lahko merimo s konvencionalnimi poklicnimi orodji za vzorčenje. Oprema je uporabljena cel čas delovne izmene s ciklonsko tehnologijo vzorčenja blizu nosu/ust. Po izmeni se filter pošlje v specializirani laboratorij za analizo kristalnega kremenca. Rezultat izrazimo kot koncentracijo v miligramih kremenca na kubični meter vzorčenega zraka (mg/m^3). To vrsto nadzora mora opraviti ustrezno usposobljen strokovnjak. V Sloveniji informacije o tem, kdo izvaja to storitev, ponuja Ministrstvo za delo. Zanimivo bi bilo pregledati rezultate podjetij v naši dolini, ki izvajajo takšne nadzore, še prej pa ugotoviti, kdo jih sploh izvaja.

Meja izpostavljenosti kremenovemu prahu po svetu

Zakonske omejitve izpostavljenosti predstavljajo največjo dovoljeno koncentracijo v zraku na delovnem mestu (dnevno povprečje). Velja si zapomniti, da nekatere naloge ne trajajo dolgo, vendar imajo zelo visoke konice izpostavljenosti. Mejna vrednost za kremen se razlikuje med državami, vendar je na splošno izražena kot povprečna

Študije so pokazale povečano obolevnost in umrljivost zaradi pljučnega raka, silikoze in drugih pljučnih bolezni med delavci, ki so izpostavljeni kremenu.

vrednost v osmih delovnih urah:

- v Britanski Kolumbiji in nekaterih drugih provincah v Kanadi: $0,025 \text{ mg}/\text{m}^3$,
- Irska, Italija, Finska in Portugalska: $0,05 \text{ mg}/\text{m}^3$,
- Nizozemska: $0,075 \text{ mg}/\text{m}^3$,
- Velika Britanija: $0,1 \text{ mg}/\text{m}^3$,
- **Slovenija: $0,15 \text{ mg}/\text{m}^3$** ,
- Poljska: $0,3 \text{ mg}/\text{m}^3$.

Zaznamo lahko trend zmanjševanja najvišje mejne vrednosti v številnih državah. Seznam mejnih vrednosti v Evropi boste našli na www.nepsi.eu.

Kaj morate storiti kot delodajalec in kaj kot delavec

(1) Glavni cilj bi moral biti preprečevanje spuščanja kremenovega prahu v zrak. Imeti bi morali možnost izbrati delovni proces, ki preprečuje ali zmanjšuje količino prahu, ki se sprosti v zrak, na primer ob upoštevanju navodil nadzora kremenovega prahu na stopnji načrtovanja gradbenega projekta, z načrtovanjem stavb z vnaprej vgrajeno vdolbino za vodovod, plin in električno napeljavo, da zmanjšate potrebo po vrtanju v zidove in beton, ali z dobavo materialov, razrezanih na željeno velikost v objektu, kjer je lažje nadzorovati izpostavljenost prahu.

(2) Poskusite odstraniti ali nadomestiti materiale, ki vsebujejo kristalni kremen, iz delovnega procesa. Mogoče je uporabiti drugačen material, na primer, olivin ali druge varnejše materiale namesto kremenovega peska pri peskanju.

(3) Če zaščita delavcev pred kremenovim prahom ni mogoča na stopnji načrtovanja ali z zamenjavo procesa ali materialov, potem je nujno spremljati in oceniti stopnjo izpostavljenosti ter ugotoviti, katera dela in naloge potrebujejo boljši nadzor.

Izberite eno od različnih možnosti, ki so na voljo za nadzor izpostavljenosti kremenovemu prahu na delovnem mestu:

- V tovarni ali delavnici je najboljša strategija uporabiti inženirske oblike nadzora, kot so ograženost prostora ali lopute in lokalno odsesavanje za odvajanje kontaminiranega zraka v trenutku, ko je proizveden, ali uporaba vodnega dušenja na statičnih strojih.

- Kjer delo z ročnimi orodji ustvarja dvig prahu, na primer na gradbiščih, je najboljša strategija uporabiti lokalno prezračevanje na orodju ali onemogočiti dviganje prahu s pomočjo sistemov vodnega škropljenja.

Preverite materiale in način dela

Ko ocenjujete izpostavljenost, ne pozabite pregledati tudi materialov, ki jih uporabljate, način obdelave in njihov vpliv na proizvodnjo prahu. Delo na betonu ali granitu z žagami, brusilniki in ostalo opremo za obdelavo bo vedno proizvedlo zelo visoke vrednosti prahu. Dela, kot so pnevmatsko vrtanje, rušenje notranje strukture ali suho pometanje v zaprtih prostorih, lahko prav tako proizvedejo visoke vrednosti prahu. Delo v prostoru s slabim prezračevanjem bo povečalo raven izpostavljenosti v primerjavi z zunanjim delom.

Premalo znanja je nevarno

Ali ste pristojni za upravljanje tega področja? Ocenjevanje in nadzor izpostavljenosti škodljivim snovem je področje, in če niste primerno usposobljeni, nimate zadostnega znanja in izkušenj, lahko naredite usodno napako. Zavedajte se lastnih meja in poiščite strokovne nasvete, če jih potrebujete.

V EU je sedem tisoč primerov raka na pljučih na leto posledica izpostavljenosti kremenovemu prahu.

Kadar kremenovega prahu v zraku ni mogoče ustrezno nadzorovati z uporabo inženirskih rešitev in vzorci zraka kažejo na še vedno prisotne nesprejemljive vrednosti prašnih delcev, morajo zaposleni uporabljati zaščitno opremo za varovanje dihal. Poleg uspešnega nadzora in preverjanja pravilnega delovanja opreme morate zaposlenim, ki bi lahko bili izpostavljeni kremenovemu prahu, podati informacije o izpostavljenosti in možnih tveganjih ter na kakšen način lahko tveganja zmanjšajo. Zaposlenim morate dati navodila ali poskrbeti za usposabljanje izpostavljenih delavcev in posredovati informacije o nadzornih ukrepih za varovanje zdravja.

Če obstaja utemeljena možnost, da lahko delavci zbolijo za silikozo, morate poskrbeti za reden zdravstveni nadzor (zakonsko določeno npr. v Veliki Britaniji). V tem primeru lahko zdravstveni delavec preprosto vpraša posameznika o morebitnih simptomih in izdela evidenco o delovnem mestu ter izpostavljenosti. V nekaterih primerih je lahko priporočljivo, da zaposleni opravijo rentgensko slikanje prsnega koša in teste pljučne zmogljivosti, kar bi pomagalo odkriti kronične obstruktivne pljučne bolezni ali silikozo. Učinkovit način za odkrivanje pljučnega raka kot del nadzornega postopka ne obstaja, kar dodatno potrjuje pomembnost rednega nadzora izpostavljenosti kremenovemu prahu za zmanjšanje tveganj.

Merjenje izpostavljenosti kremenovemu prahu je dolžnost delodajalca.

Zaščita dihal na splošno velja za zadnjo možnost, saj jo tako obravnava tudi zakonodaja o zdravju in varnosti v državah, kot je Velika Britanija. Maske za zaščito dihal so pogosto nujne za doseganje ustreznega nadzora, bodisi zaradi težavnosti drugačnega nadzora bodisi zaradi nepraktičnosti in visokih stroškov inženirskih rešitev v določenih okoliščinah. Pogosto zelo zmanjšajo izpostavljenost. Pri nalogah z visoko stopnjo tveganja ne smete uporabljati zgolj opreme za zaščito dihal, saj morada ne bo nudila zadostne zaščite. Zaščitna maska ščiti samo nosilca, včasih pa ljudje naredijo napako pri uporabi maske, zaradi česar je ta neučinkovita.

Pravilni načini dela v praksi

Poskrbite, da vaša »ekipa« razume pravila nadzornih ukrepov, ki ste jih sprejeli. Če zaposleni ne vedo, kdaj uporabiti določeno metodo nadzora izpostavljenosti ali kako pravilno uporabljati opremo, bodo imeli lažen občutek varnosti, ob tem pa ne bodo zaščiteni. Primera: razpršilo, ki se uporablja med razrezom robnikov, ne bo dovolj navlažilo prahu, ali prah na industrijski cesti, ki je navlažen zgolj ob npr. začetku dela, saj bo voda hitro izparela in delavci bodo izpostavljeni prašnim delcem med delom.

Moj namen ni prestrašiti ljudi ali jih odvrniti od dela v okolju, v katerem se srečujejo s kremenovim prahom. Moj namen jih je zaščititi in jim omogočiti dolgo delovno, predvsem pa življenjsko dobo. Prepričan sem, da ste že videli delavca, ki s krožno žago reže betonske ali granitne robnike, in velik oblak prahu, ki se ustvarja pri rezanju, ali pa oblak prahu ob predelavi odpadkov v naši dolini. Upam, da imate dovolj informacij ali pa znanja, da se boste izognili temu oblaku prahu, kajti ta oblak je skriti morilec!

(Vir: Institution of Occupational Safety and Health, The Grange, Highfield Dr, Wigston LE18 1NN, Združeno kraljestvo v sodelovanju z Društvo varnostnih inženirjev Slovenija, Vdihljiv kristalni kremen: Podatki, Ljubljana, oktober 2016)

Zlati lipov list 2019

BESEDILO: BOJANA DORIČ, DANICA JANČAR in ANICA LEBAR, FOTOGRAFIJA: BOJANA DORIČ

Zlati lipov list je akcija Turističnega društva Moravče, ki jo je društvo izvajalo že pred letom 2004.

Zastavljena je tako, da vsako leto v mesecu maju v lokalnem časopisu pozovemo občanke in občane, da svoje domove prijavijo na ocenjevanje. Prijav je običajno bolj malo; zaradi skromnosti, morda premalo poguma ali negotovosti (»Kaj pa če mi cvetlice ravno letos ne bodo uspele!?«), pa tudi zato, ker si mnogi ne želijo javnega izpostavljanja. Potrebno je »vzeti pot pod noge ali pod kolesa avtomobila« in poiskati lepo urejene domove, poprositi lastnike za dovoljenje ... in akcija steče.

Drobni detajli aranžmajev ob vhodih, na stopnišču ali na vrtovih okolico doma polepšajo.

Več kot 150 priznanj

Leta 2004 smo pričeli z ocenjevanjem stanovanjskih hiš, starih hiš, kmetij in gostinskih lokalov. Nato smo leta 2007 opustili ocenjevanje lokalov, kmalu pa je 'zmanjkalo' še starih hiš. Od leta 2009 ocenjujemo le še kmetije in stanovanjske hiše. Izročili smo natanko 153 priznanj. Prvih pet let je priznanja prejelo v povprečju 15 lastnikov hiš oz. kmetij, naslednjih enajst let pa povprečno 7.

Priznanja Zlati lipov list 2019 je na novoletnem koncertu, 28. decembra 2019, podelil župan dr. Milan Balažič. Z leve proti desni stojijo: Urška Novak, Damjana Ravnikar, Janez Majdič, Vanda Prepadnik in Olga Vrhovec, župan dr. Milan Balažič in Danica Jančar ter mladi pomočnici pri podeljevanju priznanj.

Z veseljem in zadoščenjem ugotavljamo, da so prav vsi prejemniki razumeli priznanje kot pohvalo in zahvalo širše skupnosti za nazaj in veliko spodbudo za vnaprej. Prav za nikogar ne moremo reči, da si priznanja ni zaslužil ali se po prejemu priznanja ne bi več trudil. Prav tako sprejmemo željo nekaterih lastnikov, da ne izpostavimo njihovih domov in so zato sodelovanje odklonili, čeprav so bili njihovi domovi

Priznanja Lipov list so prejeli:

Za urejenost kmečkega doma:

Urška in Mihael Novak, Selo 2, Moravče
Damjana Ravnikar, Ples 5, Moravče

Za stanovanjsko hišo z okolico:

Ivanka in Slavko Judež, Ples 4, Moravče
Francka in Janez Majdič, Zalog pri Moravčah 15, Moravče
Vanda Prepadnik, Stegne 19 A, Moravče
Olga Vehovec, Zalog pri Moravčah 60, Moravče

Nagrade so prispevali: Cvetličarna Markuš Klavdija, Kmetijska zadruga Cerklje, Občina Moravče in Turistično društvo Moravče

res odlično urejeni. Tudi njim velja naša iskrena zahvala in pohvala za znanje, za prizadevno delo in skrb za lepoto in privlačnost celotne Moravske doline.

Teško delo za komisijo

Sestava komisija za ocenjevanje se je z leti spreminjala, Svedno pa je bila prisotna tudi predstavnica Odbora za turizem. V letu 2019 se nam je pridružila še Bojana Dorič. Obiskali smo stanovanjske hiše in kmetije, ki smo jih opazili že spomladi in so jim cvetlice lepo uspele ali so bile opažene že prejšnja leta, a lastniki priznanj še niso dobili. Naloga je bila res težka, saj je bila večina hiš lepo urejena in ocvetličena. Balkoni in terase so se šibili pod težo bujnih rož. Domiselne kombinacije barv in vrst rož so bile od hiše do hiše različne. Drobni detajli aranžmajev ob vhodih, na stopnišču ali na vrtovih so okolico še polepšali. Vrstnega reda zato nismo določili in so vsa priznanja zlata in enakovredna. Lastniki hiš, ki smo jih predlagali za priznanja, so bili presenečeni, a ponosni, da je bil njihov trud opažen in nagrajen.

Še vedno preveč smeti v naravi

Žal ostajajo nekateri deli narave po občini še vedno neurejeni ali zaradi malomarnosti onesnaženi. Več poudarka bi morali dati skrbi za urejenost brežin ob cestah in poteh, ki so zarasle z visoko travo, plevelom, grmičevjem in nevarnimi invazivnimi rastlinami, ki jih še ne poznamo dobro. Ob vsakoletni spomladanski čistilni akciji opazamo, da je ob regionalni cesti v grmovju odvržene (najverjetneje iz avtomobilov) ogromno plastične embalaže pijač, hrane ipd. Na manj kot 1km razdalje smo dve veliki vreči odpadkov!

Olga Vehovec

Vanda Prepadnik

Urška in Mihael Novak

Ivanka in Slavko Judež

Francka in Janez Majdič

Damjana Ravnikar

Zavedati bi se morali, da sta urejenost okolja in skrb za kulturno dediščino pomembna dejavnika, ki vplivata na kakovost življenja in turistično privlačnost naših krajev.

Veseli december v Moravčah

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: BOJANA DORIČ

Sprizigom prazničnih lučk po moravških ulicah in cestah se je v nedeljo, 8. decembra začel novoletni čas, čas veselja, pričakovanj, zabav in prireditev.

V tednu od 14. do 28. decembra se je na praznični tržnici zvrstila vrsta prireditev, na katerih so se predstavili nastopajoči iz domače osnovne šole (matične in podružnične), vrtca, moravških društev in ustanov ter nekaj gostujočih skupin. Obiskovalci smo lahko prisluhnili in si ogledali nastope zborčkov, glasbenih ali gledaliških skupin.

Zunaj na tržnici so zapeli najmlajši pevci OŠ Jurija Vege in POŠ Vrhpolje, upokojenski pevski zbor, moška pevška skupina KUD Tine Kos, Grajski oktet in Peški oktet. S svojimi pesmimi, ubranimi glasovi in glasbo so v mrzlih večerih raznežili in ogreli srca vseh prisotnih. Pihalna godba Moravče in gostujoča rock skupina Riverton sta poskrbeli, da je glasba donela daleč okoli po Moravški dolini in privabila na tržnico še več obiskovalcev. Glasbena šola Domžale je s svojimi učenci pripravila pravi božični koncert, ki si ga vsako leto ogleda več poslušalcev. Za plesne predstave so poskrbele mažoretke moravške lilije, in sicer skupina Cici Lilije in otroška folklorna skupina Lilije iz VVO Moravče.

Za pester program so poskrbeli tudi v Krajevni knjižnici Daneta Zajca Moravče z delavnicami za vse starosti, potopisnim predavanjem in obiskom BOŽIČKA.

V avli Kulturnega doma je potekala predstavitev računalniške igrice Manca podganca s čisto pravimi podganami. Mnogim med nami podgane niso simpatične, a izkazalo se je, da so lahko podgane ljubeče domače živali. V avli smo si vse dni lahko ogledovali tudi jaslice, ki so jih razstavili skavti in razstavo zimskih fotografij Barbare Seifrid.

Na stojnicah so domača društva predstavila in ponujala vrsto izdelkov, ki smo jih lahko kupili in z njimi obdarili svoje najdražje. Letos je Društvo krajanov Tuštanj za najmlajše pripravilo presenečenje, saj so jim v ponedeljek in petek pekli slastne palačinke in jim jih podarili.

Vrhunec praznične tržnice je bil obisk dedka Mraza. Najmlajšim je prinesel bonbone in pomaranče ter jim zaželel vse lepo v novem letu. Žal je organizatorjem ob koncu veselega decembra ponagajalo vreme, tako da je nekaj predvidenih dejavnosti žal odpadlo. Leto se je zaključilo z novoletnim koncertom, ki je tradicionalno še dodatno polepšal praznične dni.

Organizatorji so z letošnjim obiskom na tržnici veselega decembra zadovoljni. Vsako leto si predstave in nastope ogleda več ljudi, ki si ogrejejo dlani s ploskanjem, grla s petjem, srca s poslušanjem ubranih glasov in svoje želodčke s toplim čajem ali kuhančkom.

Program za majhne in velike

Dramski krožek POŠ Vrhpolje se je predstavil s predstavo Popravljalnica igrač, otroška dramska skupina OŠ Jurija Vege s predstavo Živali pri babici Zimi ter KŠD Peče z otroško predstavo Čebelica Maja. Gostujoča dramska skupina KD Radomlje je prikazala otroško predstavo Rdeča kapica in interaktivno predstavo Ne misli na slona! Vse predstave so bile odigrane na odru Kulturnega doma Moravče, zelo dobro obiskane in lepo sprejete. Za zabavo odraslih so poskrbeli Tin Vodopivec@ prijatelji s stand-up komedijo, ki je obiskovalcem pošteno razgibala smejalne mišice.

Delovni zaključek leta Društva krajanov Tuštanj

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: BOJANA DORIČ

Ob koncu preteklega leta smo se člani Društva krajanov Tuštanj udeležili nekaterih akcij in prireditev. Letošnja jesen je bila deževna, a dela na prostem so morala biti opravljena še pred bližajočo zimo.

Za zadnjo delovno akcijo smo se dogovorili, da temeljito očistimo zunanost in okolico brunarice, zato smo se zbrali v soboto, 23. 11. 2019. Brunarica stoji v gozdčku na Cegunci in je središče dogajanja društva. Tu se vrstijo delovni sestanki, neformalna srečanja in delavnice pletenja košar z Iztokovim vodstvom. Namen akcije je bil očistiti streho in okolico odpadlega listja in postavitev oglasnega kozolčka.

Razdelili smo se v tri skupini. Prva skupina je odšla na začetek vasi in postavila kozolček. Takšnih

kozolčkov v vasi je kar enajst in s svojim lepim videzom in vsebino vabijo in pozdravljajo obiskovalce. Druga skupina je odstranjevala listje s strehe in žlebov. To delo je kar zahtevno in naporno. Letos se je Jože domislil visokotlačnega čistilca in z njim očistil s strehe vso nesnago. V tretji skupini pa smo grabili in pometali listje po poteh in prostorih okoli brunarice. Delo smo v dopoldanskem času zadovoljni zaključili.

Ob manjšem prigrizku smo se zbrali v notranjosti brunarice. Za njeno urejenost vsak mesec redno skrbijo pridne članice Meta, Andreja, Joži in Mimi. Veseli december v Moravčah postaja vedno bolj prepoznaven in obiskovalcev je vedno več. V programu, ki so ga pripravili v turističnem društvu, smo bili tudi člani Društva krajanov Tuštanj. Odločili smo se, da bomo v ponedeljek in petek za najmlajše pekli palačinke in jim jih, seveda, podarili. Drago je s svojo skupino spekel in postregel res veliko okusnih palačink. Najmlajši in tudi tisti nekoliko starejši, ki imajo to sladico radi, so nas z veseljem večkrat obiskali. Plačila ni bilo, edino plačilo, ki smo ga z veseljem prejeli, so bile obljube, da nas obiščejo na prvomajskem srečanju. Na zadnjem

srečanju v decembru pred novim letom, ki je potekalo v brunarici, je predsednik Franci na kratko podal pregled opravljenega dela in pohvalil vse, ki so kakorkoli pripomogli k delu in prepoznavnosti društva in nam zaželel uspešno in predvsem složno sodelovanje med vsemi.

Za člane Društva krajanov Tuštanj se je že začelo novo leto s pripravami na vrhunec njihove dejavnosti – prvomajsko srečanje. Da vse poteka po zastavljenem načrtu, skrbi njihov upravni odbor s prizadevnim predsednikom Francijem, ki s svojim spoštljivim in spodbudnim odnosom do vsakega posameznika in z vero, da le skupaj nekaj dosežemo, še dodatno prispeva k uspešnemu delovanju društva.

Blagoslov za nas, boljše življenje zanje

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: AJDA LALIČ

Župnija Peče je v sodelovanju s Kulturnim in športnim društvom Peče tudi letos organizirala trikralsko akcijo. V naši župniji do pred nekaj leti nismo imeli koledovanja, ker pa se nam zdi ta slovenska tradicija izjemno lepa, smo jo vpeljali tudi v naši župniji.

Tako smo že drugo leto zapored organizirali trikraljevsko akcijo s koledovanjem po gospodinjstvih v župniji. V dneh pred praznikom svetih treh kraljev, so naši koledniki obiskali skoraj vsa gospodinjstva v župniji. Domače so najprej pozdravili s pesmijo, nato pa blagoslovili jaslice in celotno hišo. Ob tem so zbirali tudi prostovoljne prispevke za Misijonsko središče Slovenije. Slovenski misijonarji v državah tretjega sveta delujejo na najrazličnejših področjih in zmotno je misliti, da v teh časih misijonarji opravljajo delo le na duhovnem področju. Ogromno dela opravijo tudi na področju izobraževanja, zdravstvene oskrbe in na splošno

izboljšanja kvalitete življenja v državah v razvoju. Zato z našim prispevkom pripomoremo k boljšemu življenju vseh, ki se srečajo z našimi misijonarji. V Pečah smo kot tolikokrat do sedaj dokazali, da imamo posluš za stiske ne le bližnjih ljudi, ampak tudi tistih, ki jih ne bomo nikdar spoznali in zares občutili njihovih težav.

Za Misijonsko središče Slovenije smo prek trikraljevske akcije v župniji Peče zbrali kar 932 €, kar je za majhen kraj in župnijo izjemen znesek. Vsem, ki ste darovali, predvsem pa z gostoljubjem in dobro voljo sprejeli kralje v svoje domove, iskrena HVALA!

Potepanje po preteklosti

BESEDILO: LIDIJA GOMBOC, FOTOGRAFIJA: TOMAŽ PIRNAT

Na koledarju smo obrnili še zadnji list in vstopili v mesec december. Mesec, ki med nas prinese čarobnost, prijazne besede in objeme ter lepe trenutke v krogu družine, prijateljev in znancev.

Razveselimo se, če se na nas spomni tudi kateri od dobrih decembrskih mož. Eden izmed njih je obiskal člane Otroškega pevskega zbora Limbar in jih za njihovo delo obdaril na prav poseben način. Povabil jih je na raziskovanje preteklosti šolstva na Slovenskem. Najbolj primeren prostor za takšno potepanje po preteklosti je Šolski muzej v Ljubljani.

Skupina radovednih in znanja željnih otrok se je na raziskovanje podala v soboto, 21. decembra. Vrata muzeja je na ta dan posebej zanje odprl Anton Arko, ki jih je z besedo popeljal skozi preteklost poučevanja in jim razkril veliko zanimivosti ob pomoči razstavljenih predmetov v muzeju.

Vsi pa so nestrpno pričakovali učno uro, ko bodo znanje pridobivali tako kot učenci ob koncu 19. stoletja. Primerno oblečeni so vstopili v učilnico, opremljeno s starimi klopami, na njih so bile tablice in krede, v kotu peč, pred njimi pa kateder učitelja, tabla, v drugem kotu pa še lesen osliček in koruza. Napeto so pričakovali

gospoda učenika, kot so včasih rekli učitelju. Svoj prihod je naznanil z zvoncem v eni roki, v drugi je imel šibo in strogo gledal po učilnici.

Urno so vstali in ga pozdravili. Usedli so se šele takrat, ko jim je to dovolil. Za klopjo so morali sedeti vzravnano z rokami na hrbtu. Ko jih je kaj vprašal, so morali vedno vstati in odgovoriti s celim stavkom. Niso smeli klepetati, morali pa so marljivo sodelovati. Vse to jim je dobro uspevalo, gospod učenik je bil z njimi zelo zadovoljen in jih je večkrat pohvalil. Ob koncu pouka so skupaj tudi zapeli, zvonec pa je naznanil konec muzejske učne ure. Stopili so čez prag učilnice in se zopet vrnil v današnji čas. Ta jih je popeljal še na kratek sprehod po stari Ljubljani. Ogleдали so si nekaj pomembnih zgradb in spomenikov preteklosti. Žal jim je ponagajal dež in niso mogli zapeti na Prešernovem trgu.

Hvala dobri mož za tvoje darilo, ki nas je obogatilo z novimi znanji, medsebojnim druženjem in spletnjem novih prijateljstev.

Tudi to je KULTURA SRCA!

Rokodelski december

BESEDILO: BRANKA BIZJAN, FOTOGRAFIJA: NEVENKA VIDMAR

December je čas adventa, čas pričakovanj, čas obdarovanj in čas obračunov leta, ki se izteka. Rokodelke in rokodelci Moravške doline so imeli tudi v tem mesecu polne roke dela. Veliko izdelkov izpod njihovih rok so prejeli številni obdarjenci v njihovih družinah, prijatelji in številni drugi po Sloveniji in tujini, saj so izdelki moravških rokodelcev znani kot zelo kakovostni, več kot tristo je označenih s certifikatom Rokodelstvo Art&Craft Slovenije.

deset udeležencev. Branka Bizjan, podpredsednica RCM je članica organizacijskega odbora, članici RCM Zdenka Trobec Milanovič in Marija Šmidovnik sta vodili dve od šestnajstih delavnic, med udeleženci delavnic sta bili še dve članici RCM – Helena Čebela in Dragica Jagodic. Član RCM Srečko Vrhovec pa je sodeloval pri pripravi kulturnega programa.

Poleg vsega že navedenega dela so rokodelci pripravili novoletno delavnico, na katero so povabili župana dr. Milana Balažica, evropsko poslanko Ljudmilo Novak, župnika Kancijana Čižmana ter Petro in Petra Pirnat, ki pa se delavnice nista mogla udeležiti. Vsi povabljeni sodijo med pomembne podpornike dela rokodelcev in jim po svojih močeh

Udeleženci delavnic v hotelu Delfin v Izoli.

Poleg sodelovanja na novoletnih prireditvah v Moravčah, Vačah, Šmartnem pri Litiji, Snoviku in Litiji, so rokodelke vodile delavnice izdelovanja novoletnih voščilnic v Krajevni knjižnici Daneta Zajca v Moravčah, v knjižnici Domžale pa so pletli nogavice. Številni člani in članice Društva rokodelcev Rokodelskega centra Moravče (RCM) so včlanjeni v društva upokojencev, zato so v decembru sodelovali na štiridnevni Rokodelski delavnici Zveze društev upokojencev Slovenije v Izoli. Od 18. do 22. decembra je v hotelu Delfin ustvarjalo kar sto štiri-

in na različne načine pomagajo pri ustvarjalnem delu. Skupaj so preživeli prijeten večer, v katerem so naredili pregled dela za leto 2019 in sestavljali načrte za leto 2020. Za novoletno obdarovanje so prinesli svoje izdelke, ki so jih izmenjali z rokolo- vom, kot ga imenujejo. Ker je srečanje potekalo prvi četrtek v mesecu, so za veselo presenečenje poskrbeli dežnanski parkeljni, ki so jih obiskali v prazničnem Miklavževem večeru.

Ob slovesu so si zaželeli dobro zdravje, sreče in ustvarjalno leto 2020.

20 let od prvega silvesterskega pohoda

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: AJDA LALIČ

Pisalo se je leto 1999 in kot se na prehodu v novo tisočletje spodbodi, so v KŠD Peče razmišljali, kaj posebnega bi pripravili ob tej edinstveni priložnosti. Odločili so se, da povežejo krajanje tudi na najdaljšo noč v letu in na prelomu tisočletja so prvič organizirali silvestrski pohod, takrat z baklami.

Dvajset let kasneje, na silvestrovo leta 2019 smo se na pohod odpravili že enaindvajsetič! Tista dobra zamisel izpred dvajsetih let je v kraju še kako živa. Bakle smo iz praktičnih razlogov zamenjali z baterijskimi svetilkami, trasa pohoda je dobila še kakšno postojanko več; vse ostalo ostaja enako. Še vedno smo vsako leto navdušeni nad

tem, koliko ljudi je pripravljenih del zadnje noči v letu preživeti z nami. Zbrali smo se ob deveti uri zvečer in že takoj ugotovili, da bo tokratni pohod eden od številčnejših. Poleg Pečanov so se nam pridružili tudi pohodniki iz Zg. Kosez, Križat, Gore pri Pečah in celo iz Moravč. Že tradicionalno je Janez vodil pohodnike po poti, ki je najprej šla skozi vas in po poti pobrala še dobršen del udeležencev, nato pa se je nadaljevala skozi Goričane do Zgornjih Kosez, kjer so že prišli do prve postojanke. Gospa Anka je pohodnike pričakala s čajem, ki je na to mrzlo silvestrsko noč prav dobro del.

Nato se je naša karavana odpravila naprej čez Ravne in Grumpež, kjer so pohodniki opazovali osvetljen velik lesen križ, ki se ga v decembru v nočnih urah vidi takoj, ko se pripelješ v Peče. Pot se je nadaljevala še naprej do Stanarja, kjer nam je gospod Janez postregel z napitkom, ki preganja mraz še bolj učinkovito kot čaj.

Vesela družina se je nato obrnila nazaj proti Pečam in se vrnila na start, pred gasilski dom Peče. Tam jih je pričakal topel čaj in kot vsako leto praktična darilca. Letos smo naštel kar 79 pohodnikov.

Še vedno ne moremo verjeti, da je toliko ljudi pripravljenih tudi silvestrsko noč preživeti v družbi sosedov, prijateljev, sovaščanov. Ponosni smo, da je tudi v tej noči po Pečah dobesedno odmeval otroški smeh, ko so se otroci lovili po poteh okrog našega kraja.

In veseli smo, da smo lahko videli le zadovoljne obraze. To je nekaj, kar največ velja: da držimo skupaj in se podpiramo. Hvala vsem, ki ste delo našega društva podpirali ne le celo leto, ampak tudi na zadnjo noč v letu! Srečno!

Dobrodelne čebelice

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: AJDA LALIČ

Na koledarju smo obrnili še zadnji list in vstopili v mesec december. Mesec, ki med nas prinese čarobnost, prijazne besede in objeme ter lepe trenutke v krogu družine, prijateljev in znancev.

Otroška dramska skupina KŠD Peče se je tudi v tej sezoni odločila, da bo svojim predstavam dodala

dobrodelno noto. Ob vseh treh decembrskih uprizoritvah predstave Čebelica Maja je potekala tudi dobrodelna akcija zbiranja daril za otroke iz socialno šibkejših družin. Obiskovalci so prinesli veliko novih oblačil, igrač, šolskih potrebščin, higienskih pripomočkov, sladkarij in drugih dobrot, iz katerih so mladi igralci potem sestavili darila za svoje vrstnike. V dneh med božičem in novim letom je tako skupinica naših starejših igralcev namenila počitniško dopoldne za pripravo daril. Skupaj smo sestavili kar sedemdeset lepih in bogatih daril, ki jih je letos v našem imenu med otroke iz socialno šibkejših družin razdelila Slovenska Karitas. Tovrstnega projekta smo se lotili že četrto leto zapored in skupno obdarili več kot 300 otrok.

V prihodnje načrtujemo obdarovanje starostnikov, ki so v družbi velikokrat odrinjeni na rob. Vsekakor nam zamisli in zanosa še ni zmanjkalo.

Hvala vsem, ki nam pri uresničevanju dobrodelnih pobud vedno znova pomagate!

Miklavž se je ustavil v Pečah

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: AJDA LALIČ

V Pečah imamo veliko pridnih otrok in v času pred prihodom svetega Miklavža vsi že komaj čakajo, da vidijo, kaj jim bo prinesel. Lansko leto se je v gasilskem domu v Pečah ustavil v nedeljo, 8. decembra. Najprej je otroška dramska skupina KŠD Peče pripravila krajšo igrico o izgubljeni Miklavževi Zlati knjigi. Ko so po razburljivem razpletu dogodkov angelčki le našli Zlato knjigo, so skupaj z otroki v dvorani poklicali svetega Miklavža. Ta je prišel v spremstvu prav prijaznega parkeljna. Zakaj le bi potrebovali zlobnega renčečega parkeljna, če pa imamo v Pečah le pridne otroke? No, tistim, ki imajo malce slabo vest, so se vseeno šibila kolena, a Miklavž ni dovolil, da bi bilo koga preveč strah. Vse otroke je pozdravil, mednje razdelil celo košaro bonbonov, nato pa z angelčki med najmlajše razdelil

kar sedemdeset daril. Od Miklavža smo se poslovili do naslednjega decembra, saj smo prepričani, da bomo spet tako pridni, da si bomo zaslužili darila!

Za pomoč Miklavžu pri pripravi daril se zahvaljujemo KŠD Peče in Občini Moravče.

Sveti Miklavž v Češnjicah

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: MIHA GROBOLJŠEK

December je mesec dobrih mož, ki s svojim spremstvom pridejo obiskat pridne in tudi malo manj pridne otroke.

Na Slovenskem praznik sv. Miklavža praznujemo že od 19. stoletja, tradicija pa izhaja iz legende o svetniku, redovniku in dobrotniku sv. Nikolaju, ki je živel v 4. stoletju. Po legendi sv. Nikolaj oz. Miklavž na Miklavžev večer v spremstvu parkeljnov in angelov obdaruje pridne otroke, porednim pa nameni šibo. V Češnjicah je obisk sv. Miklavža s spremstvom tradicionalna prireditev. A še preden se pojavi ta prvi decembrski mož, otroke najprej obišejo parkeljni. Njihova naloga je, da preverijo, kateri otroci so bili čez celo leto pridni, kateri pa poredni. Otroci se parkeljnov bojijo, zato jih želijo

odgnati z molitvijo ter obljubami, da bodo pridni in da bodo ubogali starše. Na predvečer godu sv. Miklavža, 5. decembra, pa se sv. Miklavž odloči, da se oglasi pri vseh otrocih v Češnjicah. Prav vse obdari z bonboni in mandarinami. Obiska tega dobrega moža se vsi veselijo, otroci pa še bolj zavzeto obljubijo, da bodo celo leto pridni.

Miklavževanje v Moravčah

BESEDILO: FANI CAPUDER, FOTOGRAFIJA: MARTIN CAPUDER*

Dan po godu najljubšega svetnik otrok, sv. Miklavža, se je Miklavž v soboto, 7. decembra, ustavil tudi v Moravčah.

S svojim spremstvom je obiskal in obdaril vse otroke, ki so se zbrali s svojimi starši v župnijski cerkvi sv. Martina. Za male in malo večje otroke in njihove starše je pri KID Limbar naročil kratko, vendar za naš čas tudi zelo poučno igrico z naslovom Dvigni pogled.

Otroci v igrici spoznajo, kako pomembno je dvigniti pogled k bratu, sestri, mami, očetu. Kako so potem bolj veseli in zadovoljni. Danes res težko živimo brez računalnika, telefona, tablice ... Vendar se da, če je le volja ali zmanjka elektrike.

Miklavževi zvesti sodelavci (sodelavci župnijske Karitas in Župnijskega pastoralnega sveta) so pripravili preko 250 daril, s katerimi je Miklavž obdaril predšolske otroke in otroke prvega triletja osnovne šole. Njegove dobrote je bil vesel vsak otrok, prav posebej so bili veseli darila člani skupine Vera in luč in pevci otroškega cerkvenega zbora, ki so se Miklavžu zahvalili z lepim petjem.

*fotografija v napovedniku na naslovnici

Miklavžev pohod na Mrzlico

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: ANKA ROPRET

V petek, 6. decembra, smo se zbrali najmlajši pohodniki Planinskega društva Moravče, da odidemo na pot - k Miklavžu. Ta vikend je bil na Mrzlici. Pot smo začeli v Podmeji in se po gozdni poti podali na pot proti vrhu. Tokrat nam je dnevna svetloba služila skoraj do polovice poti. Potem smo si namestili svetilke in opazovali nočno naravo, razglede, se orientirali in modrovali, na kateri strani hriba je kateri kraj.

Po poti se je kmalu ohladilo, vendar so ob pogledu na razsvetljen vrh vsi pohodniki dobili novo

moč in kot bi mignil smo bili v koči. Tam smo povečerjali, nato pa nas je obiskal Miklavž. Vsakemu posebej se je posvetil, se z njim pogovoril in ga obdaril. Po vsem tem razburjenju pa se je zgodilo nekaj, kar redko slišimo iz otroških ust. »Gremo zdaj spat, tako smo utrujeni.«

Seveda je to veljalo le do namestitve po sobah, saj so tam ponovno oživeli - in prav je tako, saj so prišli na kratke počitnice. Naslednji dan dopoldne smo se odpravili naprej do stolpa, raziskali staro kočjo ter se sprostili na igralih. Po kosilu pa je nastopil čas, da se odpravimo v dolino. V poznih popoldanskih urah smo se vrnili k svojim domačim opremljeni z novimi spomini.

Pohod po čebelarški poti

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: MARJAN RAVNIKAR

V meglenem novembrskem jutru smo se člani Društva Lipa - Univerze za tretje življenjsko obdobje Domžale pričeli zbirati v Dobu, pri učnem čebelnjaku v parku pod Močilnikom, ki ga je postavila KS Dob.

V dogovoru s Čebelarškim društvom Domžale smo se sprehodili po čebelarški poti, kjer so nam predstavili čebele, čebelje pridelke, pomen čebel za zdravje človeka, čebelarjenje in njegovo zgodovino v naših krajih, o katerih nam je pripovedoval predsednik Čebelarškega društva Domžale Andrej Jus in nas popeljal po petkilometrski poti, ki se je zaključila v Študi. Tam smo prispeli do na novo postavljenega čebelnjaka pri Centralni čistilni napravi Domžale-Kamnik. Tu je Nika Pengal razložila pomen in zdravilne učinke APITERAPIJE.

Z novimi znanji smo se odpravili še na ogled Centralne čistilne naprave Domžale-Kamnik, kjer nas je sprejela direktorica Marjetka Stražar Girandon s sodelavci. Ogledali smo si kratek film in si ogledali čistilno napravo. Preživeli smo lep dopoldanski čas, ki se je zaključil

ob 13.30. Kar utrujeni smo se odpravili vsak proti svojemu domu.

Lahko se pohvalimo, da smo bili člani Društva Lipa prvi, ki smo se sprehodili po čebelarški poti z vodstvom Čebelarškega društva Domžale.

Hvala Andreju Jusu in Niki Pengal za zanimivo vodenje in kvalitetno razlago o življenju čebel.

Vodstvu Centralne čistilne naprave pa se zahvaljujemo za prikaz delovanja čistilne naprave in prisrčen sprejem.

V Moravčah 26 novih operativnih gasilcev

BESEDILO: AJDA LALIČ, FOTOGRAFIJA: MATEJ GABROVEC

Od 16. septembra do 14. decembra je v Moravčah potekal tečaj za gasilca. Na tečaj se je prijavilo 30 kandidatov, ki so v spomladanskih mesecih uspešno opravili usposabljanje za gasilca pripravnika.

V treh mesecih trajanja tečaja je bilo opravljenih kar 149 ur, tako teoretičnega usposabljanja, kot tudi praktičnih vaj. Tečajniki so usposabljanje zaključili z izpitom 14. decembra. Ker je kandidat po zaključku tečaja operativni gasilec in sme iti na intervencijo, je seveda povsem razumljivo, da je usposabljanje dolgotrajno, natančno in tudi naporno. Prav zaradi tega je nekaj tečajnikov med samim tečajem odnehalo, saj jim druge obveznosti niso dopuščale redne prisotnosti na vajah.

Na koncu je 14. decembra zaključne izpite uspešno opravilo 26 kandidatov. V Gasilski zvezi Moravče smo tako od decembra še varnejši, saj imamo 18 novih gasil-

cev in kar 8 novih gasilk! V Gasilski zvezi Moravče smo lahko ponosni, da ima gasilstvo v Moravčah tako svetlo prihodnost. Da se za varnost naših občanov ni potrebno bati, pa govori tudi dejstvo, da so bili prav vsi predavatelji in inštruktorji praktičnih vaj domači gasilci iz Gasilske zveze Moravče. Izjemno smo ponosni tudi na to, da se v teh časih, ko se vse bolj gleda na korist in materialne dobrine, še najdejo predani mladi fantje in dekleta, ki jim ni težko nameniti časa za učenje nečesa, s čimer bodo kasneje nesebično in prostovoljno pomagali so-ljudem. Prav tako pa gre vsa pohvala tudi predavateljem in inštruktorjem, ki so svoje znanje pripravljene v svojem prostem času deliti med nove generacije operativnih gasilcev.

Tako lahko z zanosom in veseljem vstopamo v novo leto z gasilskim pozdravom: NA POMOČ!

Gasilski konec leta

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: LIDIJA PETKOVŠEK-MEDIC

November in december sta bila za moravške gasilce živahna meseca. K sreči ne zaradi požarov, pač pa zaradi možnosti druženja, pa tudi pridobivanja novih znanj.

November smo začeli s kostanjevim piknikom. Pred gasilskim domom Moravče je 8. novembra zadišalo po kostanju. Nič čudnega, saj je bil organiziran gasilski kostanjev piknik. Vsak gasilec, ki se ga je udeležil, je prinesel nekaj kostanja, nekaj pa ga je dalo društvo. Že drugo leto zapored jih je spekel naš veteran Franci Gotar. Med peko smo si krajšali čas z igro 'ti loviš' in prebrali načrt za december.

Čiščenje GVM-1 in Gasilkega doma; pionirji in mladinci so 15. novembra pripravili čistilno akcijo. Nekateri so pometali sejno sobo, drugi poskrbeli za notranjost in zunanost našega gasilskega vozila GVM-1, da bo čisto, ko se bomo z njim odpravili domov. Sledilo je brisanje miz in pomivanje tal. Čisto na koncu pa še pijača in malica.

Delavnica novoletnih voščilnic in okraskov; že drugo leto zapored smo v kulturnem domu Moravče organizirali izdelovanje okraskov. Lansko leto smo 12. decembra skupaj s PGD Vrhpolje, PGD Velika vas, PGD Krašče in PGD Moravče izdelovali različne okraske, kot so snežaki v obliki svečnika, kapice iz volne, jelenčke v obliki okraska za na smreko ... in različne voščilnice. Vmes ni manjkalo pijače in jedače. Na delavnicah so pomagali različni mentorji, pridružili pa sta se še dve vzgojiteljici. Super je bilo, ker smo vse izdelke lahko odnesli domov. Na koncu je sledil govor predsednika Gasilske zveze Moravče Ivana Lebarja in predsednice mladine Lidije Vozel. Predvsem sta poudarila pripravo na tekmovanje oz. kviz, ki bo v začetku februarja 2020. Na koncu smo se fotografirali.

Izdelava venčkov in okrasitev prostora; adventni čas se je približeval in 22. novembra smo izdelovali venčke - z mahom, nato smo jih še okrasili. Okraske je vsak gasilec prinesel s seboj. Vsak venček je bil nekaj posebnega, saj smo uporabljali pretežno naravne materiale. Prostor, kjer pozimi najpogosteje vadimo, smo okrasili s pisano verigo in snežaki. Uživali smo in si med seboj pomagali – pionirji in mladinci. Pijače in jedače ni zmanjkalo. Drugo leto spet ponovimo, v še večjem številu!

Obisk božička; pionirji in mladinci smo se 20. decembra zbrali na zadnjem srečanju v letu. Zabavno je bilo, ko smo reševali matriko, to pomeni iskanje besed v sklopu gasilske tematike. Skupina, ki je našla največ besed, je prejela nagrado. Nato se je še Božiček ustavil pri nas in vsem otrokom razdelil darila. Pogumni otroci so tudi zapeli. Obljubili so, da bodo še bolj sodelovali in si pomagali med seboj.

Ko zadiši po knjigi

BESEDILA ZBIRA: MAG. KATARINA PETERC

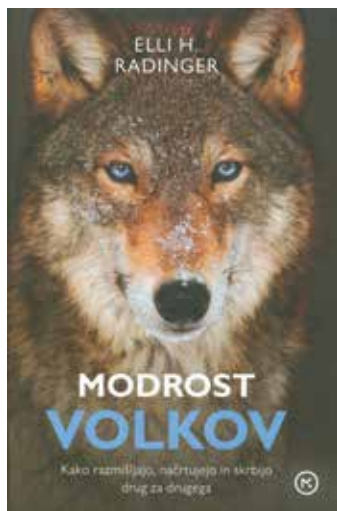
Bralci bralnih skupin Krajevne knjižnice Daneta Zajca vam priporočajo v branje naslednje knjige:

Petra Škarja Camino - Od suženjstva do svobode

V decembru smo Bralne lučke prehodile El Camino. Jakobova pot ali El Camino de Santiago je skupno ime za več romarskih poti, ki vodijo do svetišča svetega Jakoba v Composteli. Cerkev se nahaja v Galiciji na severozahodu Španije in je bila poleg Rima in Jeruzalema največje krščansko romarsko svetišče. Prehodile smo jo v knjigi avtorice Petre Škarja z naslovom Camino - od suženjstva do svobode. S knjigo se nismo dotaknile le fizičnih atributov poti temveč tudi doživetij, ki jih vsak posameznik v času hoje preživlja. Avtorica knjige je s hojo želela poseči v eno svojih največjih travm iz otroštva in jo prebroditi. Knjiga se sicer uvršča med potopise, vendar je mnogo več kot to. Je prisotnost življenja, odnosov, je odločitev in predvsem globina razmišljanj, ki jih avtorica izpostavi in zato knjigo vsem priporočamo v branje.

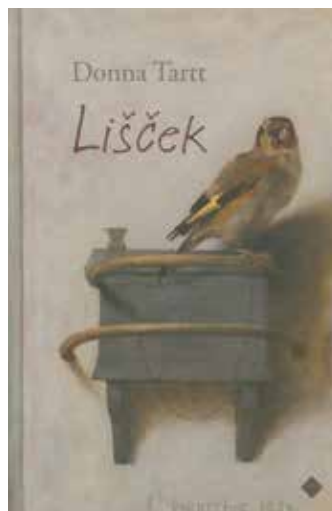
Anja Slana,
Bralne lučke

Elli H. Radinger Modrost volkov

Bralne lučke smo našo sedmo sezono pričele z branjem knjige Elli H. Radinger: Modrost volkov. Branje knjige je sovpadalo z aktualno tematiko odstrela volkov na Slovenskem, kar je dodatno popestrilo našo razpravo ob prvem druženju. Ob branju smo spoznale, da so volkovi naši veliki učitelji, kar zadeva naše medosebne odnose, naš odnos do narave in življenja. Knjiga odstira pogled na življenje v naravi, socialne odnose, zaupanje, vodstvene sposobnosti, soočanje z neuspehi in smrtjo skozi napete zgodbe opazovanja volkov, ki ga je opravila sama avtorica.

Anja Slana,
Bralne lučke

Donna Tartt Lišček

Drugo srečanje smo nadaljevale z branjem vroče uspešnice Donne Tartt, Lišček. Vsebina knjige opraviči količino vložene časa vanjo, glede na to, da se bralec "spopada" z 900 stranmi debelo knjigo. V knjigi skozi pripovedovanje glavnega junaka Theodorja spremljamo njegovo odraščanje v različnih družbenih okoljih, v katera je potisnjen zaradi izgube mame in nato še očeta. Zgodba se zapleta in razplete okoli ukradene mojstrovine, Liščka. Skoznjio nam poskuša približati lepoto, umetnost, njen dragocen pomen, ki hkrati povezuje ljudi in v njih prebuja čustva. Spoznamo, da lepota ni le površinska, temveč se njen pomen izraža skozi dejanja ljudi in vpliv, ki ga ima zavedanje o njej na sočloveka.

Anja Slana,
Bralne lučke

Ana Makuc Ljubica Rolanda Barthesa

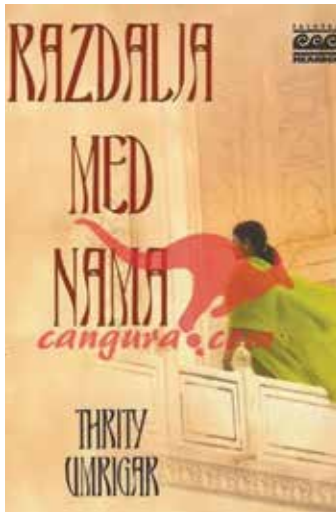
Tanja P. Hohler Drobljenje razdalj

V mesecu novembru je bilo naše srečanje tudi ustvarjalno. Bralne lučke smo na podlagi dveh pesniških zbirk, Ane Makuc, Ljubica Rolanda Barthesa in Tanje P. Hohler, Drobljenje razdalj, ki sta tudi na seznamu za bralno značko za odrasle, s tehniko risanja z ogljem ali svinčnikom poustvarile prebrano. Srečanje je kot vedno potekalo v sproščenem vzdušju, saj smo nekatere bralke v sebi prebudile otroka in spoznale, da je branje orodje za premagovanje osebnih težav in risanje orodje za prebuditev ali pomiritev duha.

Anja Slana,
Bralne lučke

Življenje je zakladnica zgodb

BESEDILO: MARJAN RAVNIKAR, FOTOGRAFIJA: JOŽE KADUNC

Thrity Umrigar Razdalja med nama

Bralke Elegance besed smo se tokrat podale v Indijo med ženske različnih generacij, družbenih razredov in vrednot. Vsaka nam pripoveduje svojo življenjsko zgodbo. Thrity Umrigar je ustvarila dva čudovito uglasena lika, prek katerih nam postaja zapleteni značaj Indije bolj razumljiv. Bhima je ovdovela služkinja bogate vdove Serabai. Bhima skrbi tudi za mlado vnukinjo Mayo, inteligentno sedemnajstletnico, ki ima edina v družini možnost, da pobegne iz revščine. A vse ne gre po načrtih. Tako Bhima kot Serabai se borita vsaka s svojimi težavami, a se kljub očitnim statusnim razlikam odlično razumeta. Stojita si ob strani in ena drugo tolažita ter spodbujata. Na določeni točki, pa meja med njima postane nepremostljiva.

mag. Katarina Peterc,
Eleganca besed

Vlepem ambientu kavarne Detelca, ob zakurjenem kaminu in v krogu ljubiteljev kulture, je 29. novembra lani potekal prijeten literarni večer z Miro Smrkolj, avtorico knjige z naslovom 'Med ljudmi', njenega prvenca. Avtorica je članica društva Lipa – Univerze za tretje življenjsko obdobje v Domžalah.

Po uvodni zaigrani skladbi, ki jo je izvedel Milan Kokalj, je avtorico predstavila kolegica Marija Dodič, članica Društva Lipa iz Domžal: Mira Smrkolj je domačinka. Rodila se je 31. januarja 1955 v Ljubljani. Otroštvo je preživela v Podgorici pri Moravčah kot drugi otrok v družini. V osnovno šolo je hodila prva štiri leta v Peče in nato štiri leta v Moravče. Po osnovni šoli je obiskovala Gimnazijo pedagoške smeri v Ljubljani, nato pa je nadaljevala študij na Pedagoški akademiji, kjer je diplomirala in postala učiteljica razrednega pouka. Med službovanjem se je vpisala na Filozofsko fakulteto in pridobila naziv univerzitetna diplomirana pedagoginja. Poučevala je na Osnovni šoli Šlandrove brigade v Domžalah, ki se je kasneje preimenovala v Osnovno šolo Domžale, kjer je ostala vse do upokojitve.

Mira Smrkolj je že od nekdaj rada pisala. Najprej je začela z rimanimi pesmicami, s pisanjem dnevnika in dopisovanjem z ljudmi po svetu. Ko si je ustvarila družino, je pisala dnevnike svojih otrok: sina in hčere in nadaljevala s pisanjem družinske kronike. O šolskih temah je pisala v lokalni časopis, revije in zbornike. Takoj po upokojitvi pa se je vpisala na univerzo za tretje življenjsko obdobje, kjer piše prozo in kratke pesmi – haikuje. To so trivrstične pesmi, japonskega izvora in ena njenih, primerna za literarni večer je:

**posejem zgodbe
med bralno željne ljudi
bogata žetev**

Sedmo leto je članica literarnega krožka Društva Lipa Domžale Univerze za tretje življenjsko obdobje in tudi članica UO Lipa Domžale. S svojimi zgodbami in haikui nastopa v sklopu društva po domovih upokojencev v domžalski občini in okoliških občinah. Vodi tudi prireditve in piše vezna besedila.

Letos aprila je napisala knjigo z naslovom **Med ljudmi**. Prva njena predstavitev je bila 17. maja v Knjižnici Domžale, druga na Združenju univerzitetnih izobraženek 14. oktobra v Muzeju slovenske osamosvojitve v Ljubljani in 29. novembra 2019 v kavarni Detelca v Moravčah.

Življenje posvečeno drugim ljudem

Avtorica je na predstavitvi v Moravčah najprej pozdravila vse navzoče, še posebej župana Moravč dr. Milana Balažica in predsednika Društva Lipa Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Domžal Marjana Ravnikarja. Povedala

je, da je dala knjigi takšen naslov zato, ker ima rada ljudi in je rada med ljudmi. Z njimi si izmenjuje zgodbe, ki jih pleče življenje. In življenje je ena sama zakladnica zgodb. Ta misel tudi krasi zadnjo stran knjige.

Mira Smrkolj je aprila lansko leto napisala knjigo z naslovom Med ljudmi in jo predstavila maja v knjižnici Domžale, oktobra v Ljubljani in novembra v Moravčah.

Vse življenje je med ljudmi. Najprej v šolah: osnovni, srednji, višji, visoki med sošolci in sošolkami, srednješolkami, študentkami; v internatu med cimrami in drugimi gojenkami; v službi med sodelavkami in sodelavci, učenci in njihovimi starši; petnajst let kot vodja študijske skupine med učitelji drugih šol in predstavniki Zavoda za šolstvo; kot predsednica sindikata med sindikalisti na lokalni in republiški ravni, na Delovnem in socialnem sodišču med porotniki ..., med članicami različnih društev in ljudmi, ki jih je spoznavala na poti skozi življenje. Nabrala jih je in jih še nabira v pisan šopek njej ljubih ljudi.

Knjiga Med ljudmi je knjiga kratkih zgodb

Na naslovnici knjige in v knjigi so njene fotografije drevesa, ki si ga je izbrala v otroštvu in je nemi spremljevalec njenega življenja. Našel je prostor v njeni knjigi in drevesa, listki so prisotni v knjigi tudi kot okraski v naslovu zgodb in kot vinjete pod zgodbo. V knjigi so zbrane kratke zgodbe. Preko njih spoznamo značilnosti časa skozi štiri generacije. Nekatere segajo v čas po letu 1940 in so nastale po pripovedovanju starejših. So avtentični opisi nekega časa. Druge zgodbe so iz časa avtoričine mladosti s pridihom literarne svobode. Nekatere zgodbe so resnične, nekatere izmišljene, nekatere kombinacija obojega. Vse pa so odraz nekega časa, s takratno miselnostjo, z dogajanjem, s predmeti, zato imajo zgodbe tudi etnološko vrednost. Avtorica meni, da je to knjiga za najstnike in odrasle. Prvi spoznavajo preteklost, drugi se je spominjajo. Časovno najdlje sega zgodba Težki časi, najmlajša pa je zgodba Poljubček. Knjigo je posvetila svojim vnukom: Samu, Nejcju, Avi in Lueni.

Bogata ustvarjalnost

Leta 1995 je, po projektnem delu, napisala drobno knjižico z naslovom Prazniki s prijaznimi možmi, ki po ljudskih običajih obiskujejo otroke. Odziva se tudi na razne literarne natečaje, predvsem na

razpise JSKD. Iz te knjige so to: Fant v belih rokavicah, Laži, Poroka, Bodo kdaj izvedeli, Odločitev ... V knjigi so označene s sliko drevesa. Zgodba Laži, ki jo je poslala na revijo Ona in Ona plus je prišla med najboljših deset. Zgodba Nepozabna izkušnja v reviji Horoskop je bila nagrajena, zgodba Bodo kdaj izvedeli se je uvrstila v zbornik seniorjev 2016 itd. O njej so zapisali: Avtorica uporablja žanr kriminalke. Zgodba je stopnjevana na takšen način, da bralca dobesedno prisili k branju in jezik se temu prilagaja. Spogleduje se tudi z mistiko. Par zgodb v knjigi je takšnih (Očala in Nepozabna izkušnja)

Veliko ve, veliko stvari je doživela in svoja občutja vnese v zgodbo. Običajno ima zgodba enostaven okvir, v zgodbi pa je močno sporočilo – selitev v tujino za boljšim življenjem, sistem šolstva po 2. svetovni vojni ...

Pa vendar ima rada vesele zgodbe, humorne, nagajive, takšne, ki te razveselijo in nasmejijo. Napisala bi same takšne, če bi bilo možno.

Beseda in pesem – z roko v roki

Sledilo je branje odlomkov iz posameznih zgodb, ki sta jih izmenično brali avtorica in njena kolegica iz literarnega krožka.

Za popestritev večera je vmes med branjem in pripovedovanjem avtorice, zapel moški sestav Upokojenskega zbora Moravče pod vodstvom Milana Kokalja. Zapeli so: Šumijo gozdovi domači, Moravska dolina, Domača hiša, Za prijatelje in Ko bo lunca zasijala.

S petjem so nadaljevali tudi po predstavitvi v predverju, kjer je bilo druženje s pogostitvijo. Za priboljšek je poskrbela Ivanka Kocjančič in Kavarna Detelca, za cvetlični aranžma pa cvetličarna Markuš. Zboru se je pri petju pridružila tudi avtorica knjige, ki zelo rada poje. Z njo so zapeli tudi vsi prisotni, eden od obiskovalcev večera, Silvo Girandon, je zaigral nekaj pesmi tudi na orglice.

Za izpolnitev sanj ni nikoli prepozno. Mira je že v zgodnjem otroštvu sanjala, da bo napisala knjigo. In jo je.

Mira Smrkolj je zapisala: Sanje so kot sonce. Vzhajajo in zahajajo. Se pno v višave in strmoglavijo v morje. So glasne in tihe. Včasih se pod težkim oblakom potuhnejo. Ždijo in čakajo na svoj trenutek. Dozorevajo. Sanje so dozorele.

Z glasbo v novo leto

BESEDILO: MILAN KOKALJ, FOTO.: MARIJA KOKALJ, BOJANA DORIČ

Ob zaključku koledarskega leta je bil v Kulturnem domu Moravče tradicionalni Novoletni koncert. Tokrat je bil to že štirideseti koncert po vrsti, saj so občani prireditev zelo dobro sprejeli.

Štiri desetletja novoletnega koncerta

Pred štiridesetimi leti sta zamisel za novoletni koncert izvedla Pihalna godba Moravče in Kulturno društvo Tine Kos. Društvo Tine Kos je v letu 2019 praznovalo 70. obletnico delovanja, kar so obeležili z jubilejnim koncertom.

Programski svet Občine Moravče je pripravil zanimiv in pester program novoletnega koncerta, v katerem so prišli na svoj račun ljubitelji zborovskega petja, zabavne glasbe in Pihalne godbe.

Pričeli so pevci Moškega zbora KD Tine Kos pod vodstvom Milana Kokalja. Z uvodno skladbo 'Pevce' so izkazali pripadnost slovenski kulturi in ohranjanju tradicije zborovskega petja. Koncert je bil v prvem delu posvečen prazniku slovenske samostojnosti in enotnosti.

Praznik slovenske samostojnosti in enotnosti

Pomena praznika in z njim povezanih dogodkov se je dotaknil župan dr. Milan Balažič. V prazničnem nagovoru je predstavil pomembnost slovenske enotnosti, ki je zgodovinsko združila vse državljane Slovenije pri nastajanju nove slovenske države. V nadaljevanju je župan izpostavil nekaj aktualnih občinskih dogodkov in napovedal temeljne programske smernice razvoja občine Moravče.

Na odru so stali otroci in upokojenci

Prijetna popestritev koncerta je bil vsekakor nastop novoustanovljenega Otroškega pevskega zbora Limbar. Splet ljudskih pesmi ob ritmični spremljavi Blaža Pirnata ter klavirski spremljavi prof. Tomaža Pirnata in s prepričljivim vodenjem zborovodkinje Elizabete Pirnat, so mladi pevci navdušili občinstvo.

Prav tako so koncertno prireditev lepo popestrili pevci upokojenskega zbora. Letom navkljub so pokazali veliko

življenjske energije in z veselim, sproščenim nastopom prepričali poslušalce. Ob instrumentalni spremljavi Gašperja Kokalja ter Žiga Svetlina so tradicionalne skladbe, Jingle Bells in znane Avsenikove melodije ustvarile praznično vzdušje, za kar so poslušalci z aplavzi nagradili izvajalce. Po odzivu sodeč so, malo za šalo malo zares, rekli, da se bodo preimenovali v mladinski zbor.

Na koncertu so nastopili glasbeni gostje, ki so se pripeljali iz Bele krajine. To so bili mladi glasbeniki, ki sestavljajo poznano družinsko skupino The Plut Family. Skupino sestavljata sestri in brat, ki so uspeli na TV oddaji Slovenija ima talent. Z visoko uvrstitvijo so se jim odprla vrata na slovenske odre, na katerih s kakovostnimi nastopi zabavajo poslušalce. Tako je bilo tudi v Moravčah, kjer so bili lepo sprejeti in jih je občinstvo nagradilo z bogatimi aplavzi.

Podeljeni so bili zlati lipovi listi

Pred zadnjo točko je sledila podelitev priznanj zlati lipov list, ki ga že vrsto let organizira Turistično društvo Moravče. Pri društvu se trudijo, da bi s to akcijo občane spodbudili k urejanju okolja in s tem k skrbeli za čim lepši videz stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij. Priznanja dobitnikom akcije 2019 je podelil župan dr. Milan Balažič.

Godba na pihala za piko na i

Po tradiciji je koncert zaključila Pihalna godba Moravče. Godba je v zadnjih letih izredno napredovala, saj je njihovo izvajanje skladb vse bolj dovršeno. Z zahtevnim programom svetovnih uspešnic so ponovno dokazali, da godba iz leta v leto posega po zahtevnejših skladbah. Vsekakor ima za tak vzpon veliko zaslug dirigent in kapelnik Miran Šumečnik, ki s strokovnim znanjem in pravilnim pedagoškim pristopom uspe orkester pripraviti do optimalne izvedbe.

Koncert je vodil Tadej Uršič, ki je z besedo povezoval dogajanje na odru in na koncu povabil vse obiskovalce, da se še zadržijo ob prijateljskem druženju. Občina Moravče je pripravila za vse obiskovalce tople napitke in pecivo in tako sklenila praznovanje ob prihodu novega leta.

Tako zelo slovenske, tako zelo pozitivno življenjske Jubilejnih 70 let za Kulturno društvo Tine Kos Moravče

BESEDILO: BERNARDA MAL, FOTOGRAFIJA: MARIJA KOKALJ

Hvaljenje in zahvaljevanje za vse, kar je Slovincem dano z njeno domovino, njeno pesmijo in kulturo, je bil večer 14. decembra, imenovan Slovenski večer, v izvedbi KD Tine Kos Moravče.

Moški pevski zbor je začel večer s pesmijo Dober večer, lubo dakle. Nato so si obiskovalci z zanimanjem ogledali kratek dokumentarni film o Tinetu Kosu, ki je o svojem življenju zapisal zanimive spomine na svoj rojstni kraj in so se ohranili pri kustosu Velepihu. Koncert so z izborom slo-

Jubilejnih 70 let za Kulturno društvo Tine Kos Moravče

Začetki Kulturnega društva Tine Kos segajo v konec devetnajstega stoletja, ko so delovali kot Prosvetno kulturno društvo Moravče, ki ga je ustanovil Janko Toman, učitelj v Moravčah. Dejavnost skozi glasbo, gledališče in branje se je v vojnih letih prekinila. Leta 1949 so se ponovno zbrali in se preimenovali v Kulturno društvo Tine Kos Moravče po svojem rojaku kiparju. Njihove začetke zborovskega petja je vodil organist in zborovodja Aleš Capuder, kasneje Miro Capuder. Z ustanovitvijo dekliškega pevskega zbora je vodenje te zasedbe prevzel Milan Kokalj. Danes oba zbora, Žensko vokalno skupino ODA in Moški pevski zbor, vodi Milan. Oba sestava sta izdala svoje pesmi na zgoščenkah. Redno nastopajo na občinskih prireditvah, pripravljajo samostojne koncerte in pojejo tudi izven občinskih meja. Kar odlikuje člane in članice je ljubezen do petja in druženja.

venskih narodnih, ponarodelih in tudi zimzelenih melodij nadaljevali pevci obeh zborov, posamezno ali združeno. Spremljali so jih inštrumentalisti.

Slavnostna priložnost 70-letnica KD Tine Kos Moravče je bila obeležena s podelitvijo Gallusovih značk za delovanje v ljubiteljski kulturi, ki jih je podelil podpredsednik JSRS za kulturo dejavnost, izpostava Domžale Blaž Andrejka. **Gallusove značke so prejeli: Anton Ravnikar, Matic Javoršek, Blaž Slana, Mitja Radoševič, Brane Lavrič, Franci Malin, Andrej Pergar in Martin Ravnikar.** Po podelitvi so društvu za visok jubilej izrekla

čestitke številna društva in tudi podžupan Občine Moravče. Vsi so jim tudi zaželeli še mnogo kulturno bogatih let.

Večer pa je zaključil mlad ansambel Roka Kastelca iz Ivančne Gorice. Ansambel je nosilec zlatega klopotca za skladbo Lepa si Slovenija. Pohvalno je, da vse več mladih znova rado posega po izvajanju ali poslušanju narodno zabavne glasbe, tako zelo slovenske, tako zelo življenjske in tako zelo pozitivno življenjske.

Ko vse mine in dokončno utihne, pogosto obžalujemo, da si nisimo vzeli več časa za ... Vrednost življenja ne cenimo po številu let,

temveč po vsebini, s katero smo svoj čas napolnili. KD Tine Kos je svoj čas namenilo slovenstvu in

obiskovalcem, ki tokrat niso napolnili dvorane tudi zaradi drugih dogodkov v okolici. Zagotovo pa so odšli napolnjeni z novim zanosom in upanjem, da se snidemo na novem Slovenskem večeru 2020.

Uh, kakšne čudeže lahko delamo skupaj!

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: AJDA LALIĆ

Otroška dramska skupina Kulturnega in športnega društva Peče deluje že deveto leto in v sklopu svojega delovanja pripravlja tudi celovečerne otroške predstave – letos bo med njimi predstava Čebelica Maja. Scenarij, ki ga je napisala Ajda Lalić, je našo junakinjo Majo predstavil v malce drugačni luči kot sicer. Mala Maja ima namreč veliko dobrih lastnosti: je pogumna, radovedna, iznajdljiva in bistra, ima pa eno samo slabo lastnost. Vse želi narediti sama!

Med njenim spoznavanjem sveta ji ta lastnost kar nekajkrat ponagaja, saj na koncu s prijateljem Vilijem pristaneta v hudih težavah, v katere ju je spravila prav samosvojost. Na koncu si mora le priznati, da vsakdo včasih potrebuje pomoč in ni čisto nič narobe, če priznaš, da je vsak za nekaj dober.

Po tem načelu deluje tudi naša dramska skupina. Ker vsi vemo, da je vsak za nekaj dober in imamo različne talente, ki na koncu pripeljejo do celote, kot jo vidimo na odru, že deveto leto uspešno ustvarjamo z velikim številom otrok, med katerimi je od najmlajšega do najstarejšega več kot desetletje razlike. Letos je v predstavi nastopalo kar 45 otrok – od najmlajših triletnikov pa tja do najstnikov, ki bodo kmalu lahko že mentorji pri naslednjih predstavah. V dramski skupini imamo torej nekatere otroke še tako majhne, da so komaj prilezli iz plenic, poleg tega pa je enakovreden del ekipe tudi gibalno ovirana deklica na invalidskem vozičku.

Dobri odnosi – odlična predstava

Največji rezultat našega dela se je pokazal še preden smo stopili na oder, saj se otroci v takem okolju naučijo skrbeti drug za drugega. V slabih dveh mesecih vaj odrasli nismo niti enega otroka peljali na stranišče, niti enega noska obrisali, saj so člani otroške dramske skupine poskrbeli drug za drugega. Seveda pa smo pripravili tudi predstavo, ki smo jo 14. decembra lani prvič pokazali občinstvu na peškem odru.

Predstava, ki je nastala pod režisersko taktirko Nuške Mlekuž in Ajde Lalić, je tudi tokrat napolnila dvorano gasilskega doma v Pečah. Večina je najprej opazila sceno, ki so jo ustvarili Tanja Brate ter Vlado in Ajda Lalić, in domiselni kostumi izpod rok Katje Brate in Marije Brvar. Premiero sta popestrila Uroš Steklasa in Tjaša Hrovat Steklasa, ki sta zapela svojo pesem 'Na travniku' in z njo naše čebelice prvič pospremila na travnik. S svojo energijo in pesmijo sta dala prvi uprizoritvi prav poseben čar, zato se jima še enkrat zahvaljujemo, da sta se z veseljem

odzvala na naše povabilo. Že naslednji dan, 15. decembra smo predstavo ponovili na Mlinšah, kjer sta nas, kot vsako leto, pričakala izjemno topel sprejem in polna dvorana. Še enkrat hvala gospodu Tinetu za prijazen sprejem gospe Mariji in vsem ostalim za lepe besede. Na Mlinšah nas vedno sprejmejo z besedami »Počutite se kot doma.« in tako se vsakič tudi dejansko počutimo.

Veseli december je bil pika na i

Tretja v nizu decembrskih predstav je bila v Moravčah v četrtek, 19. decembra, ko smo nastopili v okviru Veselega decembra, ki ga organizira Turistično društvo Moravče. Nabito polna dvorana moravškega Kulturnega doma nas je pustila brez besed, kakor tudi izjemna energija občinstva. Predstave se je udeležil tudi podžupan občine Moravče, gospod Marko Kladnik, in nam po predstavi v zaodru namenil nekaj spodbudnih in prijaznih besed, ki nam še posebej veliko pomenijo. Poleg samega dogajanja na odru je obenem potekala tudi dobrodelna akcija zbiranja daril za otroke iz socialno šibkejšega okolja.

Tako smo v dramski skupini december upravičeno zaključili z lepimi občutki in zadovoljstvom. Hvala vsem gledalcem in ostalim, ki ste pripomogli, da je temu tako. V januarju si bomo malce odpočili, februarja pa načrtujemo še kakšno vrnitev na oder, saj bi bilo škoda, da ne bi nasmejali še kakšnega občinstva. Peče so majhna vas, a kljub temu zmoremo veliko, saj, kot je v predstavi rekla teta Kasandra, »Ena mala čebelica je tako zelo majhna, ko pa smo skupaj ... Uh, kakšne čudeže lahko delamo skupaj!«

Božično-novoletni koncert Tamburaškega orkestra Vrhpolje

BESEDILO: NATALIJA BRODAR, FOTOGRAFIJA: ANDREJ ROUS ROBIDA

Kulturno
umetniško
društvo
Vrhpolje

Bil je lep, prijeten koncert. Kot vsako leto na praznik svetega Štefana je tudi letos tamburaški orkester pripravil koncert. Večer glasbe v gasilskem domu na Vrhpoljah, ko z gosti vedno pripravijo čarovnijo not, glasov in strun. Najlepša, večno opevana tema in vir neusahljivega navdiha je bila tokrat ljubezen. O njej se bo pisalo, pelo še dolgo, ko nas več ne bo. Plesalci bodo plesali njej v čast ...

Začetek v temi, s prižganimi malimi lučkami in Larino pesmijo, se je čarovnija večera pričela. Kot gostje večera so se tamburašem pridružile Marcela Barle iz Ansambla Marcela IN, Brina Švarc z violino, Anteja Bokal na citrah ter Violine Ville, ker so tri dekleta igrale violine ena pa na klavir. Čudovita mešanica glasbil in njihovih lastnikov, ki so igrali tako slovensko kot tujo glasbi. Marsikomu se je orosilo oko ob pesmi iz filma Cvetje v jeseni, ki so jo zaigrali tamburaši skupaj z mlado citrarko Antejo.

Program sta povezovala Špela Tandler in Lovro Levačič, mlada člana dramske skupine, ki jima ta vloga ni več tuja. So se pa na odru predstavili tudi člani dramske skupine. Kratek skeč, ko dva prideta k zakonskemu svetovalcu, ki to ni ... Za dozo smeha je bilo poskrbljeno.

Tako kot se je pričelo, se je tudi končalo. Z ljubeznijo. Ljubeznijo v glasbi, besedilu, ljubezen in naklonjenost do glasbil, ki jih naši prijatelji igrajo in čarajo melodije z njimi. S pesmijo Silvestrski poljub, ki smo jo vsi zapeli – na odru in pod odrom, smo si tudi obljubili, da se srečamo naslednje leto.

Po uradnem, kulturnem večeru, pa smo še ostali skupaj in se družili ob zvokih Ansambla Marcela IN, ki nas je vabil k plesu in petju.

Bil je lep, prijeten koncert. Ob letu osorej!

Slovenski božič pri sv. Andreju

BESEDILO: IRENA MALOVRH, FOTOGRAFIJA: MIRO PIVAR

V polni cerkvi se je 26. decembra, na dan enotnosti in samostojnosti, v blagozvočju ubranih glasov pevcev Komornega zbora Limbar in pevskih solistov, ponovno zaslišal leta 1983 nastali **Slovenski božič** skladatelja Matije Tomca. Glasbeno delo v obliki božične igre – koncerta je avtor priredil po starih božičnih napevih na besedila, ki jih je med ljudmi zbral dr. Niko Kuret. V neponovljivo vidno in slušno podobo sta ga postavila scenarist Alojzij Štefan in zborovodja Tomaž Pirnat. Orgelska spremljava dr. Veronike Šarec je koncert dodatno obogatila. Nešteto prikazana božična zgodba, potovanje Jožefa in Marije v Betlehem, iskanje prenočišča in Jezusovo rojstvo v jaslih ter radost pastirjev ob razodetju božične noči, so izvrstni pevci tudi odlično dramsko upodobili.

Prisotne je nagovorila evropska poslanka Ljudmila Novak, ki je poudarila »pravi pomen praznikov v luči sodobnih družbeno političnih dogodkov« in zbranim izrekla praznično voščilo.

Ob državnem prazniku je zbor zapel tudi **Bodi zdrava, domovina** ter se poslovil z nepogrešljivo, v božičnem času največkrat izvajano vokalno skladbo **Sveta noč**.

Sledila je še zahvala in voščilo predsednice KID Limbar Elizabete Pirnat vsem navzočim, še posebej pa tistim, ki so pripomogli k temu, da nam je v ušesih še pozno v večer odmevala milozvočnost spevoigre.

Božične pesmi napolnile cerkev sv. Jerneja

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: AJDA LALIČ

Že več kot deset let je božič v Pečah še posebej slovesen, saj Peški oktet priredi koncert prazničnih pesmi. Tudi letos je bilo tako, saj so prav na božič, 25. decembra, do zadnjega koticčka napolnili domačo cerkev sv. Jerneja.

Osem izvrstnih pevcev in Peter Pirnat, ki je njihov umetniški vodja, so za zveste poslušalce pripravili lep izbor božičnih pesmi: veliko znanih napevov, pa tudi kakšno redko slišano pesem. Tokrat so v goste povabili tudi dame, in sicer Ženski pevski zbor Rozka Usenik iz Šentvida nad Ljubljano pod vodstvom zborovodkinje Uršule Jašovec. Tudi dame so postregle z lepimi božičnimi napevi, ki so prijetno pobožali naša ušesa in duše.

Že več kot deset let Peški oktet prireja koncerte prazničnih pesmi.

Po njihovem nastopu so se pred oltar naše župnijske cerkve vrnili fantje in izvedli še drugi del koncerta, kjer so se dotaknili tudi domovinske tematike v čast dneva samostojnosti in enotnosti, ki ga praznujemo 26. decembra. Tudi tokrat je koncert spretno povezovala Bernarda Mal, ki je letos predstavila misli o tem, kaj je v življenju res pomembno in čemu je vredno namenjati čas z branjem kratkih odlomkov iz knjige Aljoše Bagola *Kako izgoreti in vzeti življenje v svoje roke*. V času, ko je vse več izgorelosti in vse manj časa za stvari, ki jih imamo radi, je pomembno, da se ustavimo in namenimo čas stvarjem in doživetjem, ki so samo za dušo. Koncert Peškega okteta je vsako leto zagotovo prav to – hrana za dušo. Člani Peškega okteta so se ob koncu koncerta tako kot vsako leto zahvalil vsem, ki kakorkoli pripomorejo k njihovem delovanju ter

organizaciji božičnega koncerta. Najprej seveda umetniškemu vodji Petru Pirnatu in Katji Kos, ki jih spremlja na vseh vajah. Zahvalili so se tudi Bernardi Mal, ki od samih začetkov povezuje njihove koncerte, ter ostalim sodelavcem, ki skrbijo za organizacijo: Milanu in Mileni, ki goste sprejemata ob prihodu in Jelki ter Vladu, ki skrbita za tople napitke ob zaključku. Zahvalili so se gospodu župniku Francu Povirku za vsakoletno pripravljenost odpreti vrata cerkve za ta lep dogodek. Posebne zahvale so bile deležne žene pevcev in družinski člani, ki jih pri delovanju v oktetu podpirajo, obenem pa pomagajo pri organizaciji. Ob koncu so fantje zapeli še zadnjo pesem in se želeli posloviti, a obiskovalci smo imeli drugačne želje – slišati še kakšno pesem. Peški pevci so nas uslišali in nas pocrkjali še z »dodatkom«. Po končanem koncertu smo se zadržali na prostoru pred cerkvijo, kjer smo ob ognju in toplih napitkih klepetali in si zaželeli lepe praznike. Hvala Peškemu oktetu, da nam je tudi tokrat lepšal praznike.

Dalmatinski pušeljc v Grobljah

BESEDILO: MARIJA KAVČIČ, FOTOGRAFIJA: JAN ŠUŠTAR

Kakšen zanimiv občutek – pripravljati koncert dalmatinske glasbe z vonjem po morju v obdobju, ko vse utripa v pisanih lučkah in je zrak poln vonja po cimetu, okoli nas pa zvonjenje kraguljčkov in božično-novoletne pesmi ...

Ta podvig Kamelij je bil v stilu tega, kar je letos moj brat dodal k svojemu voščilu: »*All I want for Christmas, is June (Kar si želim za božič, je junij.)*.« Ne mara mraza in zime, komaj čaka poletje. No, na večer, 3. januarja se je izkazalo, da ni edini, saj so ljubitelji poletja, morja in dalmatinske glasbe že pol ure pred koncertom dvorano Kulturnega doma Groblje zapolnili prav do zadnjega koticčka. Že po prvi skladbi smo začutile, da publika res diha z nami.

Ženska klapa Kamelije in Klava Lavanda sta na koncertu dalmatinske glasbe v Grobljah poslušalcem postregli s cukrčki dalmatinske in slovenske popevke.

Vsi skupaj smo uživali tako v ljudskih dalmatinskih skladbah, ki smo jih izvajale 'a capella', kot tudi v priredbah popularne dalmatinske muzike.

Enako navdušeno so poslušalci sprejeli slovenske popevke. Skladbe *Vino i gitare*, *Ti si moja ljubezen* in *Ne bodi kot drugi* so tudi tokrat zazvenele s citrami (Damjana Praprotnik), prvič pa sta Romanca (Božič) in Damjana vzeli v roke tudi svoji kitari, tako da smo na ta večer Kamelije predstavile dve skladbi v novi

preobleki: *Sječanje na Velu luku in Ribari*.

V osrednjem delu večera smo oder prepustile gostom, Klapi Lavanda. Ta moška klapa je zanesljivo med najboljšimi pri nas, nad njihovo interpretacijo klasike dalmatinske glasbe je bilo občinstvo navdušeno.

Ležerno, pa hkrati strastno, kot oni to znajo, so ubirali strune in nizali znane obmorske melodije drugo za drugo ... pravi balzam za od zime pre-mraženo celinsko dušo!

Po zahvalah vsem zaslužnim za ta dogodek (Kulturnemu domu Groblje, JSKD Domžale, Kulturnemu društvu Domžale, Klapi Lavanda in umetniškemu vodji Primožu Leskovcu) sta koncert zaključili obe klapi družno s skladbama *Pastirče mlado i milo* in *Ružo moja crvena*. Ker pa je publika dovolj prepričljivo izrazila, da hoče še, smo čisto za konec vsi skupaj, tudi občinstvo, zapeli popevko, ki se jo vselej lahko zapoje tudi brez vsake vaje - *Dan ljubezni*.

Za Kamelije je bil to res nepozaben večer – dragocena izkušnja in močna spodbuda za naprej, da bomo lahko skupaj z našim tako toplim občinstvom delili še veliko prijetnih trenutkov. Pa čim prej!

Božično-novoletni koncert pevskih zborov OŠ Jurija Vege

BESEDILO: SANJA PODGORNİK, FOTOGRAFIJA: TILEN BURJA

Malo je praznikov, ki sežejo do srca in duše, ki jih zaznamuje notranji nemir, v pričakovanju nečesa lepega, pravljичnega. Praznikov, ko si podamo roke, voščimo vse najlepše, želimo sreče, zdravja in družinske topline!

Že je tu najlepši v letu, veseli december, čarobni praznični mesec. Čas poln pričakovanj, obdarovanj, veselja, lepote in miru. Mesta so že praznično okrašena, počasi že diši po dobrotah, bližajo se prazniki in s tem počitnice.

Pred začetkom počitnic so za še lepše vzdušje na božično-novoletnem koncertu pevskih zborov OŠ Jurija Vege poskrbeli odlični pevci in nas v petek, 13. decembra, popeljali »S pesmijo v praznične dni«. Nastopili so mali zborček, otroški pevski zbor, mladinski pevski zbor ter šolska

glasbena skupina pod vodstvom zborovodkinj Nastje Grad in Barbare Fale. Pred polno dvorano Kulturnega doma so samozavestno in ubrano peli ter igrali na instrumente. S svojimi pesmimi so pričarali zimsko vzdušje ter opisovali čas, v katerem se nahajamo.

Prenesli so nam tudi sporočilo, da sreča ni v papir zavita, na kar velikokrat pozabimo, saj si vse preveč želimo materialnih stvari, namesto da bi uživali v zvonjenju kraguljčkov in drug drugemu preprosto zaželeli srečen božič, kar so sami uresničili, ko so združeni zapeli zadnjo pesem večera in nam iz vsega srca (in glasilk) voščili vesel božič in uspešno leto.

OSNOVNA ŠOLA JURIJA VEGE, Vegova ulica 38, Moravče, tel.: 01 72 31 003

VPIS OTROK V VRTEC ZA ŠOLSKO LETO 2020/2021

Spoštovani starši, letos bo vrtec za vpis otrok v vrtec izvedel javni vpis.

Za šolsko leto 2020/2021 bo javni vpis potekal od 16. 3. do 31. 3. 2020 s sprejemom otrok v vrtec s 1. 9. 2020. To pomeni, da bomo vloge za vpis otrok v vrtec za naslednje šolsko leto sprejemali v navedenem času (od 16. 3. do 31. 3. 2020).

Starši oziroma skrbniki otroka (v nadaljevanju: starši) oddajo vlogo za sprejem otroka v vrtec na predpisanem obrazcu. Obrazec »Vloga za sprejem otroka v vrtec« dobijo starši v tajništvu šole in na spletni strani vrtca (www.vrtecmoravce.si).

Vloge morajo biti oddane osebno v tajništvu šole ali priporočeno po pošti na naslov: Osnovna šola Jurija Vege Moravče, Vegova 38, 1251 Moravče.

Vlogo za vpis otroka morajo oddati tudi starši otrok:

- **ki otroka prvič vpisujejo v vrtec,**
- **ki so vlogo za sprejem v vrtec oddali med letom in niso bili sprejeti v vrtec,**
- **ki otroka ponovno vpisujejo.**

Vabljeni!

Matej Žist, ravnatelj

OSNOVNA ŠOLA JURIJA VEGE
Vegova ulica 38, Moravče
tel.: 01 72 31 003

VPIS V PRVI RAZRED ZA ŠOLSKO LETO 2020/2021

Osnovna šola Jurija Vege Moravče
vabi k vpisu v prvi razred vse otroke,
rojene v letu 2014.

Vpis vseh prvošolcev bo v
PONEDELJEK, 10. 2. 2020, ob 16.30,
na Osnovni šoli Jurija Vege Moravče.

Najprej bo za starše roditeljski sestanek
(tudi za starše otrok s podružnične šole),
sledil bo skupinski vpis otrok v šolo.

O vseh podrobnostih o vpisu boste
obveščeni še osebno, po pošti.

Na skupinski vpis s seboj pripeljite tudi
bodoče prvošolčke, ki se bodo medtem
spoznali in malo poigrali.

Vljudno vabljeni!

Čarobni december v Žogicah

BESEDILO: VIDA ROKAVEC, FOTOGRAFIJA: MATEJA FORTUNA

Prišel je najbolj čarobni mesec v letu, ki se ga veselimo vsi, odrasli in še posebej otroci. V ta namen smo zaposleni v vrtcu zanje pripravili bogate in zanimive praznične dejavnosti, ki so potekale v sproščenem in igrivem duhu.

Da pa je bilo v naši skupini pravljico, sva s sodelavko pripravili pester in zanimiv program. Pri tem nama je pomagal škratek; vsakodnevno je pripravil različne naloge in namige, ki smo jih odkrivali na adventnem koledarju pred igralnico.

V prvih decembrskih dneh smo bili zelo zaposleni, saj smo imeli kar nekaj ustvarjalnih delavnic, na katerih smo izdelovali dekoracijo in novoletne okraske. Z njimi smo okrasili igralnico in popestrili dneve v vrtcu. Skupaj z otroki smo se odločili, da bo rdeča nit meseca decembra v naši skupini jelenček Rudolf. Zato so bile vsebine vezane na to temo. V

igralnici smo postavili novoletno smrečico in jo okrasili z okraski z motivom jelenčka Rudolfa. Pobarvali in okrasili smo lončke, v katere smo kasneje posejali božično žito. Bili smo zelo vestni pri zalivanju.

Ogledali smo si predstavo, ki so jo pripravile dijakinje SVŠ Kamnik z naslovom: Malo drugačen Božiček in v njej zelo uživali. Praznovali smo Anayin rojstni dan. Slavljenka je otrokom razdelila vrečke presenečenja, s čimer so se otroci kasneje posladkali in se prepustili plesnemu dopoldnevu z narodno zabavno glasbo. Ogledali smo si drugo predstavo kamišibaj z naslovom: Kako sta Bibi in Gusti sipala srečo. Za prijetno presenečenje je poskrbel škratek, ki je otroke obiskal v vrtcu in jim pripravil presenečenje, saj je izvedel, da so bili otroci zelo pridni. Kaj pa je bilo to presenečenje, naj ostane skrivnost, oziroma verjamem, da že veste, saj so otroci težko tiho, če so tako zelo navdušeni. V skupini je potekal tudi igralni dan, na katerem so se otroci igrali z igračkami, ki jim jih je prinesel Miklavž. Imeli smo praznično kino in si s prijatelji ogledali risani

film v zgornjem vrtcu. V mesecu decembru je bila najbolj pogosta pesem, ki se je prepevala v naši igralnici, pesem z naslovom: Mali jelenček Rudolf. Za res praznično vzdušje ob glasbi so poskrbeli Fantje z dveh bregov, ki so nam omogočili resnično izvedbo novoletnega plesa v telovadnici.

Pestro decembrsko dogajanje smo zaključili z ogledom predstave v izvedbi lutkovnega gledališča Fru Fru z naslovom: Žabec pozimi in obiskom dedka Mraza, ki nas je razveselil z darili. Skupaj smo se veselili ob druženju in prepevanju. Obisk dedka Mraza je bil za otroke težko pričakovan dogodek, zato je bilo veselje ob njegovem prihodu še toliko večje.

S prazničnim dogajanjem smo tako v vrtec vnesli praznično vzdušje, se veselili, igrali in pozabili na skrbi. Ob koncu se z Matejo zahvaljujeva vsem staršem za vse male pozornosti in iskrena voščila, ki ste nama jih namenili. Srečno v letu 2020!

Tudi decembra se pri žabicah dogaja veliko zanimivega

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: ANA GERČAR

Ker je decembrsko vzdušje običajno v ritmu hitenja, smo si tudi letos v žabicah ustvarili mirne in bogato doživete dni.

Otrokom sva vsakodnevno ustvarili različne priložnosti za raziskovanje narave na prostem; z opazovalnimi lončki smo odkrivali »povečan« svet kristalov snežink, ivja in ledu. Na sprehodih smo iskali zaledenele luže, se zadržali po njih in doživeli bližino in čarobnost narave v okolici Drtijiščice. Zaledenele luže smo potipali in otroci so ugotovili, da so mrzle in mokre.

Prelepo okolje je omogočilo raziskovanje; z vidom, sluhom in tipom. Zunaj smo se večkrat ustavili, zamižali in poslušali zvoke okolice, jih skušali ubesediti in se ob tem neizmerno zabavati.

Ob opazovanju plešočih snežink, tipanju snega in igri z njim smo doživljali veliko veselja. Izvedli smo nekaj poizkusov, v katerih so sodelovali otroci. Ob mešanju snega z barvo so ugotovili, da se je sneg obarval in se v topli igralnici začne taliti. Spodbujali sva jih k radovednosti in domislili smo se, da z obarvanim snegom lahko tudi ustvarjamo.

Novoletni ples v vrtcu

BESEDILO: MOJCA VOZEL, FOTOGRAFIJA: ANJA AVBELJ

Vstopili smo v novo leto in vsak izmed nas se je zagotovo od starega leta poslovil na poseben način, ki nam bo ostal v lepem spominu.

Tudi v vrtcu smo skozi različne praznične aktivnosti zaključili leto. Še posebej nam bo ostal poseben dogodek, ki smo ga poimenovali **Novoletni ples**. Zagotovo ste tudi vi takoj pomislili na veselo rajanje ob glasbi. In res je bilo tako. V četrtek, 19. decembra, so nas obiskali člani ansambla Fantje z dveh bregov in harmonikar Žiga Svetlin. Tako smo se v posebnih, tistih najlepših oblekah, odpravili na novoletni ples v telovadnico vrtca, kjer so se nam pridružile še ostale skupine vrtca. Že ob našem prihodu se je iz telovadnice slišala poskočna glasba in komaj smo čakali, da smo se lahko zavrteli ob glasbi. Tako so najbolj pogumni fantje pristopili do deklet in jih

povabili na ples. Veselo smo zaplesali ob različnih zvokih narodno zabavne glasbe in zraven tudi zapeli. Fantje iz ansambla so poskrbeli za pravi žur in ob tej priložnosti bi se jim radi še enkrat zahvalili za njihov obisk in nepozabno doživetje. Upamo, da nas še kdaj obiščete in popestrite dneve z obilo vaše dobre glasbe in volje.

Lepo vas pozdravljamo otroci iz skupine Metulji z Mojco, Anjo, Klaro in Manco.

Rejniške družine v Srečni hiši v Lukovici

BESEDILO: MARTA TOMEČ

Ob izteku leta smo v petek, 13. decembra, skupaj z mladimi iz družin, ki izvajajo rejniško dejavnost, gostovali v Srečni hiši v Lukovici. Zbralo se je skoraj trideset mladostnikov in mladostnic.

Preživeli smo prijeten, sproščen in zabaven večer, s katerega so mladi odhajali z novimi dobrimi socialnimi izkušnjami zabavnega druženja brez pomoči alkohola ali droge. Vsi smo aktivno sodelovali in se pristno zabavali v družabnem programu z animatorjema Metko in Goranom Macuro. V igrah so mladi pokazali veliko domiselnosti, zdrave tekmovalnosti, pripadnosti skupini. Prav vsi so lahko doživeli potrditve o uspešnosti svojega sodelovanja.

Alenka Žumbar Klopčič je s pekarno Srček poskrbela za pogostitev in sladkanje. S podporo Rotary cluba Domžale smo za vse mlade pripravili Božičkova darila. V finančni izvedbi srečanja sta sodelovali občini Lukovica in Moravče preko sofinanciranja programov Društva rejnic in rejnikov Domžale.

V imenu vseh mladih se našim podpornikom v Centru za socialno delo Osrednja Slovenija vzhod, enoti Domžale in Društvu rejnic in rejnikov Domžale iskreno zahvaljujemo.

Božičkovanje

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: SIMONA PIRC JENKO

Center za socialno delo Osrednja Slovenija-vzhod, enota Domžale je s projektom Božiček za en dan obdarila 180 otrok iz vseh petih občin. V ta namen smo organizirali dogodek na Osnovni šoli Rodica, kamor smo povabili vse otroke, ki so bili izbrani.

V sredo, 18. decembra, ob peti uri popoldan je ravnateljica šole Milena Vidovič zaželela dobrodoščilo na njihovi šoli in poudarila, da z veseljem sodeluje pri takšnih dogodkih. Z govorom je nadaljevala gospa Simona Rihter, pomočnica direktorice, po pooblastilu na centru za socialno delo, ki se je zahvalila vsem, ki so omogočili in pomagali pri izvedbi obdarovanja. To je začetek nove zgodbe, ki nastaja s pomočjo medsebojnega sodelovanja, in njen namen je, da se vsaj občasno prižgejo iskrice v očeh tudi tistih, ki jim življenje prinaša težje življenjske zgodbe. Po njenem govoru je nastopil čas, da se nam pridruži Božičkov škrt, ki je prišel šele potem, ko smo bili dovolj glasni, da smo ga priklicali. Škrat se je pogovoril z otroki in nato so skupaj priklicali Božička, ki je prišel z nasmehom na ustih in s posebnim sporočilom, da nas ima rad. Povedal je, da je »imeti rad« največja vrednota in tisto, kar je pomembno. Škrat je pričel s poimenskim klicanjem otrok in vsak otrok je prejel darilo. Po sprejetju darila se je vsak otrok lahko slikali skupaj z Božičkom ob novoletni jelki.

Na obdarovanju so bili prisotni novinarji RTV Slovenija, ki so pripravili krajši prispevek o našem obdarovanju otrok za jutranja poročila, kar nas je razveselilo, saj je pomenilo, da naše delo ni bilo spregledano. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki ste pripomogli pri soustvarjanju nasmehov na otroških obrazih. Predvsem njihova pomoč ne sme biti spregledana, saj gre za prostovoljce projekta Božiček za en dan, za prostovoljce Učenje za življenje, za prostovoljca Luka od podjetja Tilt in Rotary Club Domžale, ki je pomagal z donacijo za kritje gledališke družine Kolenc. Zahvaljujemo se tudi Osnovni šoli Rodica, ki nam je odstopila večnamenski prostor in topel sprejem. Ravnateljici šole Mileni Vidovič se zahvaljujemo za njeno dobrodošlico in njen čas. Ne smemo pozabiti na koncu še na vse ljudi, ki so sprejeli izziv in postali Božički za en dan.

Z dobrim medsebojnim sodelovanjem ste vsi poskrbeli za veselje, kar je bil naš cilj in z veseljem bomo poskrbeli, da se naša zgodba nadaljuje tudi v prihodnje, kar si je v govoru zaželela tudi naša pomočnica direktorice Simona Rihter.

Ob tej priložnosti vsi zaposleni CSD Osrednja Slovenija-vzhod želimo vsem občanom in občankam vse dobro v letu 2020.

Arboristika v Moravčah

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: BOŠTJAN ŠNEBERGER, revirni gozdar

Na Cegunci je decembra lani potekala delavnica Društva lastnikov gozdov Tisa Domžale o vzdrževanju dreves v urbanem okolju.

V okviru Društva lastnikov gozdov Tisa Domžale ob koncu vsakega leta organiziramo predavanje ali delavnico. Že kar nekaj časa sem razmišljal, da bi lastnikom gozdov predstavili arboristiko in s Primožem Žunterjem sva se že večkrat pogovarjala o tem. Primož Žunter je po rodu Savinjecan, živi pa na Malih selih pri Vačah in večkrat se srečava v gozdu, saj pogosto seka tudi v okolici Moravč. Primož vodi podjetje Gozdarstvo in višinska dela Primož Žunter, s.p. za sečnjo in spravilo lesa. Podjetje ima vso potrebno mehanizacijo, med drugim gozdarski zgibnik Welte. Primož je tudi arborist in se je v tem izobraževal tudi v Avstriji. Z bratom večkrat obrezujeta drevje v urbanem okolju, najpogosteje v okolici Ljubljane.

Ponavadi so drevesa obrezana preveč

Dopoldne na dan pred Miklavžem se nas je v brunarici Društva krajanov Tuštanja na Cegunci zbralo 25 gozdarjev in lastnikov gozdov. Začeli smo s predavanjem o arboristiki, ki ga je pripravil arborist Andrej Pahovnik. Arboristika je veda, ki se ukvarja s sajenjem in vzdrževanjem dreves v urbanem okolju. Andrej nam je predstavil, kako pomembno je, da se drevo pravilno obreže. Veliko dreves je namreč obrezanih nepravilno in ponavadi preveč. Nestrokovno obrezovanje je na primer videti tako, da odžagajo vrh drevesa in ga znižajo na polovico. Tako drevo se kasneje grdo obrase nazaj in v nekaj letih je višje, kot je bilo prej, slabo izraščene veje pa so bolj nevarne kot prej. Pravilno se obreže samo suhe veje, ki so nevarne, da bi padle oz. pomenijo nevarnost za mimoidoče. Krošnja se oblikuje s krajšanjem vej, tistih, ki so debelejšje od 10 cm, se ne odžaga.

Pri odstranjevanju vej je pomembno, da vsako vejo odstranimo v treh korakih. Najprej zažagamo od spodaj, nato zgoraj, da zmanjšamo njeno težo in nazadnje odžagamo štrcelj tako, da pustimo vejni ovrtnik. S tem preprečimo zatrganje veje oz. preprečimo, da bi veja ob rezu za seboj potegnila še skorjo debela v obliki traku.

Lestve ne uporabljajo, ker je prenevarno

Predavanju je sledila predstavitev opreme, med katero spadajo penoročna motorna žaga, ročna žaga, plezalni pasovi, vrvi, ostroge, razni pripomočki za vzpenjanje in spuščanje po vrvi ... To je zelo zanimiva in tudi zelo draga oprema, ki pa omogoča varno obžagovanje drevja. Zanimivo je, da lestve ne uporabljajo, ker je prenevarno. Veliko lastnikov gozdov, ki so se nestrokovno lotili obžagovanja, se je že poškodovalo tako, da jim je odžagana veja podrla lestev, na kateri so stali.

Nato smo se vsi skupaj odpravili do bližnjega debelejšega hrasta. Andrej nam je pokazal, kako je v praksi videti plezanje na drevo in obžagovanje. Splezal je približno 10 metrov visoko, obžagal drevo ter napeljal vrv, da bi lahko na drevo varno splezali tudi mi. Kdor je želel, se je lahko preizkusil v plezanju na drevo s pomočjo plezalnega pasu in ostrog na nogah. Čeprav je bilo to videti enostavno, se nas je nekaj prepričalo, da temu ni tako.

Primož Žunter in Andrej Pahovnik sta na koncu še obžagala in posekala nekaj dreves, ki so ogrožala brunarico Društva krajanov Tuštanj.

Dan smo zaključili v njenem prijetnem okolju ob odličnem golažu. Za gostoljubni sprejem se iskreno zahvaljujem Društvu krajanov Tuštanj, še posebno pa predsedniku Francu Cerarju za pomoč pri organizaciji delavnice ter Primožu in Andreju za poučno predstavitev.

Odgovornost do okolja za prihodnost Evropske unije

BESEDILO: LJUDMILA NOVAK

Leto 2020 bo v EU predstavljalo prelomnico na več področjih, saj se soočamo s številnimi življenjskimi izzivi: podnebne spremembe, brexit, digitalizacija, zagotavljanje varnosti, migracijski pritiski, vzpon populizma in ohranjanje evropskega ekonomsko-socialnega modela. Ob tem pa ne gre spregledati, da se v letošnjem letu obetajo tudi ameriške volitve, kar se kaže tudi ob zdajšnji nerazumni vse bolj zaostreni zunanji politiki Donalda Trumpa.

Prepričana sem, da le s postavitvijo skupnih ciljev lahko EU preživi in z njo tudi mir, ki v Evropi vlada že več kot 70 let. Potrebujemo politiko, ki bo pred svoje lastne interese postavila iskren interes ljudi in ne le določenih posameznikov. Pomembno je, da v življenju ne vidimo le posameznih dreves, temveč celoten gozd.

Prvo veliko dejanje nove komisije pod vodstvom Ursule von der Leyen bo oblikovanje zakonodajnih predlogov za pravično tranzicijo v brezogljično družbo. Trdno verjamem, da mora odgovornost do okolja in gospodarstva, ob zavzemanju za temeljne demokratične vrednote EU, postati prioriteta novega mandata Evropske komisije in parlamenta.

Prepričana sem, da se odnos do našega življenja in potomcev lahko zrcali tudi skozi odnos do našega okolja. Trdno verjamem, da ena največjih bitk, poleg tiste o naših temeljnih vrednotah EU, bo prav bitka za naše okolje.

Spoštovani bralci, upam, da so vas prazniki napolnili z mirom in veseljem ter pogumom, da bomo v novem desetletju skupaj zmogli izpolniti vsak svoje poslanstvo in življenjske naloge. Zavijajmo rokave in gremo naprej. Skupaj smo močnejši.

N.Si

Piškotni za dobre može

BESEDILO: DAŠA VIDIC

Na POŠ Vrhpolje smo 12. decembra organizirali tradicionalno božično-novoletno kulturno prireditev z naslovom **Piškotni za dobre može. Letos so bili rdeča nit snežaki in ljubezen do glasbe.**

Zbrali smo se učenci, učitelji in vodstvo šole ter starši in stari starši. Najprej je prisotne pozdravil ravnatelj Matej Žist, nato pa so se predstavili otroci z različnimi glasbenimi točkami in deklamacijami. Duh prihajajočih praznikov sta pričarala otroška pevska zbor POŠ Vrhpolje in šolska glasbena skupina iz Moravč pod vodstvom energične zborovodkinje Barbare Fale in ob klavirski spremljavi Nastje Grad. S pesmijo so nas popeljali celo v Trinidad. Prireditev sta povezovala nadobudna in simpatična tretješolca, na koncu pa je vse dobro prisotnim zaželela vodja podružnične šole Tanja Apšner.

Iz glasbe prihaja čar, ob katerem se morajo upokojiti vse skrbi in vse bolečine srca, je dejal že znani dramatik William Shakespeare. To pa so potrdili tudi nastopajoči, saj so zanesljivo vsem udeležencem prireditve ogreli srca.

Vsem bralcem v imenu POŠ Vrhpolje želimo prav to – topla srca, smeja in zdravja v letu, ki prihaja.

Zgodbica z Veselega decembra - za dobro voljo

Besedilo: Dani Jančar

Mi, ki smo Veseli december organizirali, smo spodnjo dogodivščino tako razumeli in jo podajamo naprej. Takole je bilo:

Na tržnici veselega decembra že vrsto let lahko opazite star Gorenjev štedilnik na drva oziroma šporhet, kot pravimo po domače. Podaril nam ga je Miro Nemec z Javoršice. Naš štedilnik je »nastopil« že na TV v oddajah Na zdravje in Dobro jutro in na nekaterih sejmih po Sloveniji.

Ni ravno lahek in prikladen za prevoz, tako da imamo kar precej problemov, da ga naložimo, prepeljemo, postavimo, pritrdimo dimnik ... in ko je prireditev končana, se postopek ponovi v obratni smeri. Pa na primerno velika in zagotovo suha polena ne smemo pozabiti!

A za Veseli december se potrudimo in ko v štedilniku zagori, se ob njem lahko pogrejejo tisti, ki jih zebe, skuhamo kavo, da zadiši po tržnici, spečemo pečenice za malico, pogrejemo obaro ali ušnat' zele (kašnato zelje).

Tudi v pravkar končanem letu je bilo tako. Že v nedeljo, 15. decembra, smo štedilnik pripeljali in postavili na njegovo staro mesto – dovolj stran od šanka, da ne bo »motil«. Naslednji dan smo pripeljali preverjeno suha drva in vse, kar je potrebno, da ga podkurimo. A glej! Gospa Sonja in spodaj podpisana, obe stari mami, ki sva »gor zrasli« ob štedilniku na drva, sva lahko le opazovali, kako se je kadilo skozi vse špranje štedilnika, malce tudi skozi dimnik, a zagoreti ni hotelo. Zgorel je le papir in trske, s katerimi sva podkurili, pa črne roke sva imeli – drugega učinka ni bilo. Počasi sva se prenehali truditi. Razlaga vseh »strokovnjakov« naokoli je bila, da vreme ni pravo, da je kriv nizek pritisk in zato ne »potegne« ipd. Prepričani sva bili, da bo naslednji dan vse v redu.

V torek je bila Sonja sama. Pregledala in počistila je vse odprtine, skozi katere naj bi prehajal dim. Črna je bila do komolcev in ko je zakurila, je bilo še slabše kot prejšnji dan. Nič ni bilo s kavo in malico, le-to so morali skuhati v čajni kuhinji v kulturnem domu.

Prišla je sreda. Ko mi je Sonja povedala, da štedilnik sploh ni delal, se mi je zdelo res neverjetno, čeprav me je za delček sekunde prešinila misel, da dim le skozi dimnik ne more. A kaj bi to! Dimnik je ja v redu! Vse je pregledala, tudi dimnik, kar se ga vidi pri kolenu. Vseeno sva podkurili. Nič! Takrat pa je mimo prišel Jože. On je naš »multipraktik«. Dostikrat nas je že rešil iz zagat. »Videti je, da dimnik ni prehodan,« je rekel. Snel je cev s kolena in nosilca in jo dvignil. V hipu nam je bilo jasno. Spodaj so iz odprtine štrleli listi bližnjega drevesa. Mokri, kakršni so bili na tleh. Za dobri dve prgišči jih je bilo. Prvi dan je bilo listje v dimniku še rahlo

in je še prepuščalo malo dima, nato se je sesedlo, stisnilo in popolnoma zaprlo dimnik. Seveda je ogenj v kurišču takoj veselo zaplapolal in ko smo znova namestili dimnik, se je kadilo iz prave odprtine. Kava je kmalu zadišala in malica tudi.

Ostalo pa je vprašanje, ali je šel stari štedilnik nekemu »v nos«? Ali tisto malo dima? Ali vonj po kavi? Ali je morda kdo izza vogala opazoval in se smejal, ko smo se »ene ženske« ukvarjale s kurjenjem? Zelo nas zanima, čigava je bila domislica.

Dragi neznanec, vseeno ti želimo veselo 2020 in če imaš ... hk ... pogum, te vabimo na kavo!

Pomagajmo okrasiti smrečico

Besedilo in fotografija: Anka Ropret

"Na vrhu bližnjega hriba je hiša. Ob hiši stoji smrečica. Njena velika želja je, da bi vsaj enkrat lahko bila taka kot pravo božično drevo. Pa so se gozdni prebivalci odločili, da jo presenetijo in ji izpolnijo željo. Živali so poiskale vsaka svoj okras. Pomagali pa so jim tudi mali škratki. Vsi so hiteli k osamljeni smrečici. Da bi tudi mi vedeli kam, so nam škratki v sojih hišicah pustili prižgane luči - a le to noč ..."

Po prehojeni poti nas pri planinskem domu na Uštah - Žerenku res čaka smrečica. Okrasili smo jo z novoletnimi okraski in prižgali lučke. Komaj dobro pa je smrečica zažarela, že je prišel Božiček, ki nas je prevzel s svojim nagovorom. Se še spomnite, kako je ime vsem njegovim jelenom?

Ponoči smo našli skriti zaklad

Besedilo in fotografija: Anka Ropret

Tradicionalna ponovoletna pohodniška akcija – nočni pohod okoli Gradiškega jezera, se je odvila tudi letos. Tokrat se nas je zbralo več kot štirideset. Odpravili smo se na pot, da poiščemo skriti zaklad. Večer ni bil mrzel (ali pa smo se dobro pripravili, saj smo pričakovali mraz), so pa dane

naloge vseeno popestrile trdo noč. Naloge smo opravljali tako mali, kot veliki in se seveda ob tem tudi nasmejali. Odkrili smo vse postaje in tako tudi našli skrinjo s skritim zakladom, v katerem se je prav za vsakega našla sladka dobrota.

Po zaključenem pohodu smo se na parkirišču še nekoliko zadržali, poklepetali in se okrepčali s prinesenimi piškoti in toplim čajem.

Praznično vzdušje v DK Češnjice

Besedilo in fotografija: Anamarija Vesel

Čepprav smo že dobro vkorakali v leto 2020, se še vseeno radi spominjamo preteklega in decembrsko-prazničnega dogajanja, ki smo ga pripravili v Društvu krajanov Češnjic. Praznično vzdušje smo začeli z obiskom Mozirskega gaja in ogledom Božične bajke. Sprehodili smo se med čudovitimi svetlobnimi kreacijami izdelanih iz več kot 1 200 000 lučk.

Praznično vzdušje smo nadaljevali s pohodom. Na praznični četrtek smo se zbrali v vasi in se skupaj odpravili do cerkve sv. Miklavža, na poti smo se ustavili na kmečkem turizmu pri Ivanki na manjšem okrepčilu.

Skupaj pa smo vstopili tudi v novo leto, saj smo pripravili silvestrsko druženje ob manjšem ognju. Ob toplih zimskih napitkih smo si voščili srečno in predvsem zdravo leto 2020.

Obisk dedka Mraza na cicibanovih uricah

Besedilo: Patricija Oblak, Fotografija: Anja Avbelj

Tudi letos so bili otroci iz skupine Slončki zelo pridni, zato so komaj čakali na pismo dobrega moža. In res, pismo jih je pričakalo pod smrečico, skupaj smo ga prebrali in otroci niso mogli skriti navdušenja nad tem, da jih bo obiskal dedek Mraz. Cel mesec smo plesali in prepevali božično-novoletne pesmice ter si tako popestrili že tako čarobni mesec. Zadnje druženje v decembru nas je tako obiskal – kdo drug kot – pravi dedek Mraz! Otroci so bili presenečeni, nekateri so le strmeli vanj, drugi pa so se z njim pogovarjali in se smejali

njegovim šalam. Dedek Mraz je vsakega otroka vzel v naročje, ga ogovoril in obdaril. Nato smo posneli še skupno fotografijo, dogodek nam bo prav gotovo ostal v lepem spominu.

Lepo vas pozdravljamo otroci iz skupine Slončki s Patricijo in Anjo.

Dobrodošli obiski predstavnic Rdečega križa Vrhpolje

Besedilo in fotografija: Jože Novak

Vsako leto ob božično-novoletnih praznikih gospa Fani in gospa Majda obiščeta krajanke in krajanke, ki so stari 75 let in več. Voščita jim s stiskom rok, skromnimi praktičnimi darilci in prijaznim nasmeškom ter krajšim pogovorom. Takšnega obiska sva bila deležna tudi Angelca in Jože Novak in sva ga bila tudi tokrat zelo vesela. Želiva si, da bi jih bilo še več tudi med letom, saj starejši potrebujejo pogovor in obiske.

Jože bo 23. februarja dopolnil 92, Angelca pa 81 let. Oba sva še pri zdravju in delovna ter si lahko sama pomagava, brez tuje pomoči. Občasno hodiva na različna srečanja ali izlete s člani posameznih društev in organizacij.

Ob tej priložnosti bi se želela preko Novic iz Moravške doline zahvaliti Krajevni organizaciji rdečega križa Vrhpolje za vse, kar njihove poverjenice dobrega naredijo. Z njimi je prijetno sodelovati. Krajevna organizacija RK Vrhpolje je manjša organizacija po številu članov, a je zelo dejavna na vseh področjih. Člani vsako leto pripravijo načrt dela in zaprosijo Občino Moravče za finančno pomoč.

Slovo od planinskega doma

Z novim letom, ki nam je odprlo svoja vrata, smo mi zaprli poglavje kot najemniki planinskega doma na Uštah.

V skoraj treh letih dela z vami in za vas smo spoznali veliko novih, dobrih in tudi malo manj dobrih ljudi, stkali prav posebne vezi z domačini, naredili marsikatero napako in se ogromno naučili. Delali smo s srcem in vztrajali tudi, kadar je bilo težko, se veliko smejali in zabavali, pa tudi kdaj žalostili in jezili.

Hvaležni smo vsem vam, dragi gostje, za vaš obisk ter za vse lepe besede in podporo. Iz srca bi se radi zahvalili dobrim sosedom z Ranča pr Osolet in Kovačije ter krajanom Dešna, naši Izi, ki je z nami vztrajala od samega začetka in vsem drugim, ki so delali z nami. Posebna zahvala gre ekipi, ki je zadnji teden z nami pridno pospravljala in generalno čistila dom. Navsezadnje gre zahvala tudi Planinskemu društvu Moravče za dano priložnost.

V novem letu vam želimo obilo zdravja, sreče in tistih lepih trenutkov z ljudmi, ki jih imate radi!

Naša zgodba se s tem ne zaključuje - veselimo se novih priložnosti in novih začetkov!

Še enkrat, iz srca HVALA!

Bojan, Eli, Sandra in Sanja Milijaš

Delo mi je bilo vedno v veselje!

Spoštovani varovanci, bolniki in starejši.

Pred dvaindvajsetimi leti sem zaradi končanega študija zdravstvene nege na višji šoli morala spremeniti delovno mesto v Zdravstvenem domu Domžale, kjer sem delala kot babica v Dispanzerju za žene.

Na izbiro sem imela delo na terenu v mestu ali na podeželju. Srce me je, mlado in polno zagona, vodilo v domače kraje, v hribe in med preproste ljudi. Zelo lepo mi je bilo med Moravčani, uživala sem v delu z mladimi družinami in novorojenčki, prav tako tudi z bolnimi in starejšimi prebivalci Moravške doline.

Sedaj imam priložnost, da zadnjih pet let zahtevane delovne dobe oddelam bližje svojemu domu. Pogrešala vas bom! Pogrešala bom svojo rojstno dolino, predvsem dolgoletno sodelavko Kristino in celoten kolektiv zdravstvene postaje v Moravčah. Delo v patronažni službi bosta popestrili mlajši kolegici skupaj s Kristino, ki jima bo lajšala vstop v terenske čevlje.

Hvala, da ste me sprejemali za svojo in mi zaupali. Želim vam vse dobro in vam zagotavljam dobro strokovno zdravstveno nego mojih sodelavk.

Martina Lazar

Patronažna medicinska sestra

Ob koncu hišnega obiska s pacientom 91-letnim Jožetom Novakom (Fotografija: Angelca Novak)

Pet tisočkrat na najvišjem vrhu občine

BESEDILO: BRANKA BIZJAN, FOTO.: OSEBNI ARHIV SEAD ČURAK

Znan rek: »Zdrav duh, v zdravem telesu.« velja za marsikoga, ki je preživel težko življenjsko preizkušnjo, ki se jo večina zave, ko zboli. Tako težko življenjsko preizkušnjo je imel Sead Čurak iz Dešna, ki je po operaciji glave doživel hude glavobole, ki so ga spremljali več let. Ko se je odločil, da bo glavobole preživel s hojo v naravi, so počasi izzveneli. Pred petnajstimi leti je za svoj rojstni dan in v počastitev občinskega praznika na najvišjem vrhu v moravškem hribovju, Pivkelj turnu (880 metrov nadmorske višine) pritrtil skupaj s prijatelji na lipo, ki stoji na vrhu, zvon želja, na katerega pozvoni vsak dan enkrat, včasih tudi dvakrat. Tako je v teh letih pozvonil kar pet tisočkrat. Na Seadovo pobudo Društvo DŠN vsako leto organizira ob občinskem in krajevnem prazniku Pohod želja na Pivkelj turn. S svojo hojo je spodbudil tudi ostale krajanje, da so začeli s hojo po domačih krajih. Vsako nedeljo se dešnanski moški skupaj odpravijo na Pivkelj turn. Na tej poti razpravljajo o delu čez teden in načrtujejo skupno delo, ki je za sožitje krajanov zelo pomembno.

Sead Čurak je tako postal ljubitelj gora, ki jih skupaj s planinskimi prijatelji obiskuje skozi vse leto. Njegovi glavoboli so postali zelo redki, zato priporoča vsem, ki se srečujejo s podobnimi težavami, da je narava najboljšo zdravilo.

**5.000 x na Pivkelj turnu - 880 mnm
(1. 1. 2006 - 20. 12. 2019),
več kot 45.000 km poti
in 1.650 km vzpona!**

ZBOR ČLANOV PLANINSKEGA DRUŠTVA MORAVČE

v SOBOTO, 22. FEBRUARJA 2020. ob 18⁰⁰,
na Planinskem domu na Uštah - Žerenku.

vabljeni!

Nočni pohod ob kulturnem prazniku

Nočni pohod ob prazniku kulture, 8. februarju, po Učno-sprehajalni poti Rača poteka neprekinjeno že od leta 2006. Veseli smo, da je skupina pohodnikov že kar stalna in se pohoda udeleži tudi večje število otrok.

Pri Turističnem društvu Moravče smo menili, da je čas za »prenovo in dodano vrednost« pohoda. Vzrokov za to je več: nekateri pohodniki so menili, da je pohod prekratek. To zlasti velja, ko je prijetno vreme in pot osvetli luna, takrat bi še kar hodili; na delu poti pod Kraščami je obilna mera padavin v novembru dokaj poškodovala stezico proti Majcetovi brvi preko Rače; in navsezadnje se je utrnila zamisel, da bi bil pohod bolj kulturno obarvan.

Letos drugačna rdeča nit pohoda

Pohod 2020 načrtujemo drugače in vas najlepše vabimo, da se pridružite in morda predlagate še kakšno novost za bodoče pohode. Kulturne in druge pomembne osebnosti tega dela Moravške doline bodo letos »rdeča nit« pohoda.

Pričetek pohoda bo 8. februarja ob 17. uri pred Detelovo hišo (Jurkovo) v Moravčah z zanimivim kratkim kulturnim uvodom o Franu Deteli, Juriju Vegi in Danetu Zajcu. Pot bomo nadaljevali preko Hribc proti gradu Tuštanj, kjer so za slovensko kulturo zaslužni že trije rodovi Pirnatov: ded Maks, sin Nikolaj in vnuk Janez ter sedanji lastnik Peter, ki gradu vztrajno vrača pomen in namen, kot ga je nekoč imel – kraj kulturnih dogodkov, srečevanj in porok ter tako skupaj z ženo Petro ohranja ta moravški biser, ki je pomemben del ne le slovenske, pač pa tudi širše kulturne dediščine.

Pot nas bo nato vodila skozi Spodnji Tuštanj, vas znane glasbene družine Svetlin. Ob vstopu v gozd bomo že na Učno-sprehajalni poti Rača, po kateri bomo v pol ure prispeli do Mohorjevega mlina pod Dvorjami. Tu se bomo okrepčali, se pogreli, če bo mrzlo, in si ogledali kratek kulturni program učencev POŠ Vrhpolje ob zvokih harmonike.

Povratak do Moravč je načrtovan kot vodena skupna hoja, lahko pa se boste vračali po poti, ki bo za vas najprimernejša.

POMEMBNO: POHODU SE LAHKO PRIDRUŽITE KJERKOLI:

- v Moravčah ob 17.00,
- v Hribcah ob približno 17.35 in
- na gradu Tuštanj ob približno 18.00.

Hoja je na lastno odgovornost, potrebna je primerna obutev in baterijska svetilka. Pohod bo ob vsakem vremenu, razen ob ekstremno slabih pogojih. V tem primeru bo pohod naslednjo soboto, 15. februarja, po enakem programu.

Lepo vabljeni!

Turistično društvo Moravče

PUSTOVANJE

v MORAVČAH

**Turistično društvo Moravče
v sodelovanju z
Osnovno šolo Jurija Vege,
Pihalno godbo Moravče
in Občino Moravče
vabi na pustno povorko
in rajanje,
ki bo na pustno
soboto, 22. februarja 2020
z začetkom ob 11. uri.**

Zbirno mesto maškar in Pihalne godbe Moravče bo na Trgu svobode pri parku ob 11.00.

Povorka bo potekala po Vegovi ulici do kulturnega doma. Rajanje in druženje maškar ob animaciji Dua Pustotnik se bo nadaljevalo na Kmečki tržnici in v Kulturnem domu.

Maškare se bodo lahko posladkale s pustnim pecivom.

Nagrajene bodo najlepše maske med malčki, šolarji in skupinskimi maskami.

Lepo vabljeni, da se ob koncu zime udeležite veselega pustnega rajanja v Moravčah. Pridite v čim večjem številu v zanimivih in izvirnih pustnih preoblekah ali kot gledalci!

Vabi
Turistično društvo Moravče

Karitas

Tretji četrtek v mesecu: 17.45 - 18.45

Rdeči križ

g: 031 291 564

Prvi ponedeljek v mesecu:
17.00 - 19.00**Župnijski urad**

t: 01 72 31 055

Ponedeljek in petek: 9.00 - 10.00
in 16.00 - 18.00**Občina Moravče**

t: 01 72 47 140 / f: 01 72 31 035

Ponedeljek: 8.00 - 10.30

in 11.00 - 15.00

Sreda: 8.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00

Petek: 8.00 - 10.30 in 11.00 - 13.00

Pošta

t: 01 72 96 510

Ponedeljek, torek, četrtek, petek:

8.00 - 10.30 in 14.30 - 17.00

Sreda: 8.00 - 10.30 in 14.30 - 18.00

Sobota: 9.00 - 11.00

Policijska pisarna

Ponedeljek: 16.00 - 18.00

Petek: 8.00 - 10.00

Zadnje nedeljo v mesecu:

8.00 - 10.00

Osnovna šola Jurija Vege

t: 01 72 31 003 in 01 72 31 210

www.osmoravce.si

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Vrtec

t: 01 72 31 227

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Podružnična**osnovna šola****Vrhpolje**

t: 01 72 31 233

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Zavod za gozdove

Revir Moravče, Vegova 7

t: 01 72 47 147

g: 041 657 223

Gasilska zveza Moravče

t: 01 72 31 234

24-urna dežurna služba

na telefonu 112

Novi delovni čas**Knjižnica Daneta Zajca**

t: 01 72 31 359

Pon. in pet. zaprto

Torek in četrtek: 13.00 - 19.00

Sreda: 7.00 - 9.00 in 11.00 - 14.00

Sobota: 9.00 - 12.00

Ambulanta splošne medicine

t: 01 72 31 008

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 19.00
(sprejem do 18.00)

Torek, četrtek, petek: 7.00 - 13.00

**Ambulanta za otroke
in mladino**

t: 01 72 32 943

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 19.15

Torek: 7.00 - 10.30 (ambulanta),
10.30 - 13.00 (posvet)

Četrtek: 7.00 - 10.30 (ambulanta)

Petek: 7.00 - 8.00 (ambulanta)

8.00 - 11.00 (sis. pregledi),

11.00 - 13.30 (ambulanta)

Diagnostični laboratorij

Ponedeljek in sreda: 13.00 - 18.00

Torek, četrtek in petek: 7.00 - 12.00

Zobna ambulanta

t: 01 72 31 150

Ponedeljek in sreda: 6.45 - 13.15

Torek in četrtek: 12.45 - 19.15

Petek: 6.45 - 12.45

**Zobna ambulanta za otroke
in mladino**

t: 01 72 32 750

Ponedeljek in sreda: 7.00 - 14.00

Torek in četrtek: 13.00 - 19.00

Petek: 7.00 - 13.30

Patronažna služba

t: 01 72 32 944

Od ponedeljka do petka: 7.00 - 8.00

Lekarna

t: 01 77 70 245

Ponedeljek: 12.00 - 19.00

Torek, četrtek, petek: 7.30 - 14.00

Sreda: 13.00 - 19.00

Prva sobota v mesecu: 8.00 - 12.00

**Kmetijska svetovalna služba
KGZS - Zavod LJ, Izpostava KSS
Domžale**

Šaranovičeva cesta 21a, Vir

t: 01 724 18 45 ali 01 724 48 55

Uradne ure: ponedeljek in sreda
od 8. do 11. ure oz. po dogovoru**Slovenski okoljski javni sklad,
mreža ENSVET**

Brezplačno energetsko svetovanje

t: 051 677 194 (po predhodnem
dogovoru)**LAS Srce Slovenije**Svetovanje s področja razpisov
v okviru LAS, Občina Moravče

Prva sreda v mesecu: 9.00 - 12.00

Čenjene bralke, spoštovani bralci!

Od decembra 2018 so objave v rubriki »Zahvale in V spomin« brezplačne. V Novicah pa lahko objavite brezplačno tudi vesele dogodke, ki jih želite deliti s sokrajani: obletnice, napovedi porok, objave rojstev ...

Uredništvo *Novic iz Moravske doline* vabi k sodelovanju vse, ki sestavljate križanke, sudoku, uganke ... Dobrodošli so tudi vsi predlogi, kako popestriti in izboljšati naše *Novice*. Vabimo vse, ki imate stare razglednice Moravske doline, da nam jih posodite za objavo.

Odziv na razpisan fotografski natečaj je izjemen. Natečaj bomo nadaljevali do konca leta. Vsak mesec bomo izbrali eno fotografijo za objavo na naslovnici. Ob koncu leta bodo občani z glasovanjem preko FB omrežja izbrali tri najboljše, ki bodo nagrajene.

Rubrika pisma bralcev v *Novicah iz Moravske doline* je odprta za vaša vprašanja, pobude in kritike. Seveda pisma ne smejo biti žaljiva ali zlonamerna.

Pišite nam na e-naslov:

moravske.novice@moravce.si!

*Ti ne veš,
kako pogrešamo te mi.
Spočij si trudne zdaj oči,
za vse še enkrat hvala ti.*

Zahvala

Prišel je čas, ko smo se morali v 92. letu starosti posloviti od naše drage mame, babice, prababice in tašče

Marije Jemec

S KATARIFE 8.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vso pomoč in podporo v trenutkih, ko jo je zdravje počasi in vztrajno zapuščalo.

Posebna zahvala osebju Zdravstvenega doma v Moravčah, ki se je strokovno odzvalo na vsak naš klic.

Hvala župniku gospodu Čížmanu za redne obiske, katerih se je vsak mesec iskreno veselila.

Hvala vsem, ki ste darovali cvetje, sveče, za sv. maše, cerkev ali kakorkoli sodelovali pri organizaciji in izvedbi pogrebne slovesnosti.

Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti in jo boste ohranili v lepem spominu.

Vsi njeni

*Tako tiho, skromno si živela,
takšno tudi si življenje imela,
zdaj rešena vseh si bolečin,
za tabo obstal bo lep a boleč spomin.*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 83. letu starosti sklenila naša draga žena, mama, babica, prababica, praprababica, sestra in teta

Ružica Balažic

Z DOL PRI KRAŠCAH.

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče.

Hvala vsem, ki ste nam stali ob strani, se skupaj z nami poslovili in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZDRUŽENJE BORCEV ZA VREDNOTE NOB MORAVČE

vabi na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR,

v petek, 14. februarja 2020, ob 15. uri
v gostilno Peterka Marija s. p., Drtija.
Vašo cenjeno prisotnost, prosimo, potrdite
na GSM 031 634 377 do 10. 2. 2020.

Vljudno vabljeni!

Upravni odbor

Ajda
Domžale

Vsi, ki razmišljate o pridelovanju lastne
zdrave hrane brez uporabe gnojil
in fitofarmaceutskih sredstev,

ste vabljeni na

ZAČETNI TEČAJ BIODINAMIKE,

ki bo potekal v Domžalskem domu
(Ljubljanska 58, Domžale)
v soboto, 22. 2., 29. 2. in 14. 3. 2020
(+ praktično delo)
od 9. do 13. ure.

Cena celotnega tečaja: 40 €.

Prijave in več informacij:
andreja.videmsek@gmail.com,
051 204 436 (Andreja),
www.ajda-domzale.si

Vabljeni!

DKLimbarskaGora

vabi na tradicionalno prireditev

32. POHOD PO NAGELJ NA LIMBARSKO GORO

ki bo v nedeljo, 29. marca 2020

Za najbolj zgodnje ob 9. uri **MAŠA**
v cerkvi sv. Valentina

Ob 11. uri **KULTURNI PROGRAM**

Za zabavo bo skrbel
Ansambel NALET

Generalni sponzor Nissan Krulc Moravče

Pridite po svoj nageljček
in preživite zadnjo nedeljo v marcu
v prijetnem druženju v naravi in med prijatelji!

Cvetje
Gabi

Obvestilo in vabilo

Cenjene stranke ter prijatelji.
Obveščam vas, da je vaša cvetličarna Markuš dobila novo lastnico in se sedaj imenuje Cvetje Gabi. Ob tem dogodku vas vljudno vabim na pogostitev, ki bo v soboto 22. 2. 2020 od 8:00 do 15:00 ure, ob tem pa vam nudimo tudi 20 odstotni popust na lončnice, ki bo veljal še cel teden. Hvala vam za dosednji obisk. Želim si, da bomo še dolgo sodelovali. s spoštovanjem Gabriela Jeras.

Delovni čas:

pon. - pet. 7:30 do 19:00

sob. 7:30 do 15:00

ned. 7:30 do 12:00

Gsm: 051 209 533

OBČINA MORAVČE vabi na

OTROŠKO ZIMSKO MATINEJO

- **Sobota, 15. 2. ob 10.00** v dvorani KD Moravče: predstava **PEKARNA MIŠMAŠ**; *Mladinska dramska skupina KID Limbar*
- **Ponedeljek, 17. 2. ob 10.00** v avli KD Moravče, ustvarjalna delavnica **PUSTNE MASKE**; *Rokodelski center Moravče*
- **Sobota, 22. 2.:** **PUSTNA POVORKA**; zbirno mesto je Trg svobode, pri parku **ob 11.00**; povorka gre po Vegovi ulici do Kulturnega doma, kjer se bo rajanje maskar nadaljevalo v Kulturnem domu in na Kmečki tržnici ob spremljavi Dua Pestotnik, sodeluje Pihalna godba Moravč; *Turistično društvo Moravče v sodelovanju z OŠ Jurija Vege*
- **Sobota, 29. 2. ob 10.00** v dvorani KD Moravče: predstava **ČEBELICA MAJA**; *Otroška dramska skupina KŠD Peče*

VABLJENI, da zimske urice preživite v naši družbi!

Mali oglas

Prodamo **rjave** in **bele jarkice** - mlade kokoši pred nesnostjo ter **grahaste** in **štajerske kopune** - kastrirane petelinčke. Brezplačna dostava v Krtino ali Moravče, po dogovoru možna dostava tudi na dom.

Kmetija Šraj, Poljčane, Naročila: 031 751 675

Očesna optika Martin Krhlikar s.p.

Trg svobode 2, Moravče
01 723 28 22; 040 709 232
Od ponedeljka do petka
Od 8.00 do 12.00 in
od 15.00 do 19.00

KAKO DOBRO SLIŠITE ?

AUDIOBM
SLUŠNI CENTRI
13X v Sloveniji

Rezervirajte termin za brezplačno meritev sluha in svetovanje. Pokličite

059 044 055

VEČ INFORMACIJ
www.audiobm.si

OBIŠČITE NAS V LJUBLJANI
BTC, stavba DIAMANT

VADBA PILATESA
BODY | MIND

FUNKCIONALNI PILATES

PONEDELJEK 18:00
SREDA 19:00

majapilates@gmail.com
040 537 669

Pri Jurku
GOSTILNA IN PICERIJA

DOSTAVA HRANE NA DOM

tel.: 01 723 28 83
gsm: 040 144 783

Trg Svobode 15, 1251 Moravče
<https://www.facebook.com/PicerijapriJurku>

BARVE LAKI PIRC

NOVA TRGOVINA ZA DOM

Sončna ulica 1a, Domžale - Vir
NASPROTI TRGOVINE HOFER
051 647 602

ODPRTO ŽE OD 6. URE
BARVE, AVTOLAKI, ČISTILA ...

 3M **TEKNOS** **ALCEA C.A.R.F.I.T**

- brezplačna kontrola vida
- korekcijska očala
- sončna očala
- športna očala
- kontaktne leče

OK
optika
KRHLIKAR

Očesna optika Krhlikar
Trg svobode 2, 1251 Moravče
T: 01 723 28 22, M: 040 709 232
optika.krhlikar.pe@gmail.com
www.optika-krhlikar.si

NISSAN
Innovation that excites

NOVO PRI NISSAN KRULC

SKLEPANJE ZAVAROVANJ

- novo zavarovanje
- podaljšanje
- za vsa vozila

Kontaktna oseba: URŠA REMS BROADAR
Tel: 01/7231-200, 031-362-397
Email: ursa.rems@nissan-krulc.si

NUDIMO TUDI

CENITEV KASKO ŠKOD IN KAROSERIJSKA POPRAVILA

- vse znamke vozil
- vse zavarovalnice

NISSAN
Innovation that excites

NISSAN INTELLIGENT MOBILITY

NOVI NISSAN JUKE

COUPÉ CROSSOVER

0% OBRETNOSTNA MERA*
7 let JAMSTVA**

SKENIRAJTE ZA ODKRITJE NOVEGA JUKE
AUDIO SYSTEM BOSE® PERSONAL® PLUS
PROPILOT

KRULC

ZE 30 LET POOLASČENI SERVISER
VOZIL NISSAN

KRULC d.o.o.
Cesta heroja Vasje 8, 1251 Moravče
Delovni čas 08-18, sobota 08-12.
Tel: 01 725 12 00 www.nissan-krulc.si

Kombinirana poraba goriva: 6,5 - 5,9 l/100 km. Emisije CO₂: 147 - 135 g/km. Emsijska stopnja: Euro6D Temp. Emisije NO_x: 0,0220 - 0,0427g/km. Emisije trdnih delcev: 0,00027 - 0,00028g/km. Št. delcev (x10⁹): 0,48 - 0,53. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo novemu standardu meritev WLTP (globalno usklajen postopek testiranja za lahka vozila). Ogjivski dioksid (CO₂) je naspomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisija iz prometa onesnažuje zrak in tako posredno prispeva k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povzrašanju koncentracijam prizemnega ozona delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

*Večja ob nakupu vozila preko Nissan Financiranja za obdobje 12 mesecev v primeru akcije 50/50. Akcija upošteva 50% polog ter odkupni obrok v višini 50% po preteku enega leta brezobrestnega financiranja. **7 let jamstva obsega 3 leta tovarniške garancije ter podaljšano jamstvo za 4. 5. leto po programu 'As new', 6. in 7. leto pa po programu Basic. oz. za 160.000 km, karkoli se zgodi prej. Večja v primeru akcije 50/50. Akcija velja do 31. 03. 2020. Škile so simbolične. Poolasčeni uvozniki: Renault Nissan Slovenija, d.o.o., Dunajska 22, 1001 Ljubljana. Več na www.nissan.si.

PEPLAST

Brizganje plastičnih mas - PVC ograje - Rolete - Žaluzije - Tende - Komarniki - Garažna vrata

ALU - PVC VRATA IN OKNA

Bogat izbor vhodnih vrat!

Branko Peterka s.p.
Štandrova 9a,
1251, Moravče, Slovenija
Tel: 01/ 7232 - 868
Gsm: 041/ 753 - 617
info@peplast.si

www.peplast.si

Avtohiša Vesel

Martin Vesel s.p.

SERVIS

Češnjice 16b
1251 Moravče

t. 01 72 31 032
g. 041 687 336

- Priprava vozil za tehnični pregled
- Servisne storitve za vozila vseh znamk
- Brezplačno nadomestno vozilo
- Kleparska dela
- Delovni čas
pon - pet od 8^h - 18^h

www.avtohisia-vesel.si

WLAN MMDS

TV - INTERNET

Slovenski in tuji TV programi z Limbarske gore in Krvavca - Kržišča. Brezžično do objekta!

UGODNA CENA!

- TV ali INTERNET od 15€ / mesec
- Najbolj gledani kabelski programi s SLO podnapisi, tudi v HD
- INTERNET in IPTV signal tudi s kamniškega gradu, Ambroža, Vel. Planine, Zg. Javoršice, PD Moravče, Lukovice, Peč pri Mor., Slivne, zasav. gore,...

040 997 007 **Novo! v naši shemi tudi ATV Litija.**

www.zvezdatv.si
www.gorosan.com

Zvezda TV
10 let

NUDIMO VAM ZANESLJIV SERVIS TV IN AV TEHNIKE

VRATA JERMAN

PRODAJA IN MONTAŽA

MARKO JERMAN s.p.

gsm.: 041 387 111
e-mail: mare.jerman@gmail.com
www: montaza-jerman.net

lipbled. HOPPE® GARANT
Toren für ihr Zuhause

izmere • svetovanje • prodaja • montaža • servis